

FRA TOPPSPILLER TIL TOPPTRENER I HÅNDBALL

EN CASESTUDIE AV EN TIDLIGERE
LANDSLAGSSPILLERS ROLLEBYTTE
TIL TRENERROLLEN

MAGNUS HØYE

Masteroppgaven er gjennomført som ledd i utdanningen ved Universitetet i Agder og er godkjent som del av denne utdanningen. Denne godkjenningen innebærer ikke at universitetet inntår for de metoder som er anvendt og de konklusjoner som er trukket.

IDR 506

”Fra toppspiller til topptrener i håndball”

En casestudie av en tidligere landslagspillers
rollebytte til trenerrollen

Masteroppgave

Master i idrettsvitenskap

Magnus Høye

Universitetet i Agder

Fakultet for helse- og idrettsvitenskap

2010

Sammendrag

Hensikten med denne studien er å undersøke overgangen mellom praksis og teori hos en fersk topp trener i håndball, der spillerkarrieren sees på som praksis, mens trenerrollen blir sett på som teori. Med utgangspunkt i mesterlære, en treners mestringstro og personlige egenskaper blir det belyst hvordan en tidligere landslagsspiller og utenlandsproff, håndterer overgangen fra spiller, via en rolle som spillende assistent, til rollen som hovedtrener for et av Norges beste lag de seneste årene.

Dette er singelcase-studie der det er benyttet en kvalitativ metode i form av dybdeintervju med informant. Det er i tillegg benyttet lyd- og videoopptak av treneren under kamp. For å analysere data er det brukt en kvalitativ analyseprosedyre der en fenomenologisk tilnærming har stått sentralt.

Resultatene viser at informanten har tatt til seg mye kunnskap om håndball via sin spillerrolle som midtre bakspiller og playmaker i norsk og tysk klubbhåndball, men også gjennom spill på det norske landslaget. Han fungerte som trenerens forlengede arm på banen. Gjennom spesielt tre selvopplevde trenere har han lært mye om det taktiske aspektet ved håndball, men også hvordan utøve trenerrollen på best mulig måte. Det sterke vinnerinstinkt, evnen til å tenke annerledes enn flertallet, ærlighet og det å oppnå respekt er personlige egenskaper informanten fremhever ved seg selv som viktige for å lykkes som trener. Informanten har foreløpig ingen formell trenerkompetanse, men har likevel høy mestringstro på egne evner som trener, og han har et mål om å trene både sine tidligere klubb i tysk Bundesliga, men også det norske herrelandslaget.

Nøkkelord:

Topptrener

Praksisteori

Mesterlære

Mestringstro

Personlige egenskaper

Forord

Det er litt rart og nesten vemodig å tenke på at to års arbeid er slutt. Samtidig er det godt å vite at en har gjort sitt beste. Det har vært hardt arbeid og mye jobb, men likevel svært interessant og lærerikt å følge informanten og Elverum Håndball Herrer i denne perioden. Spesielt siden laget gjorde en meget god sesong.

Først og fremst vil jeg takke Christian Berge for at han var villig til å stille opp som informant. Uten han ville ikke denne oppgaven latt seg gjennomføre. Han var positiv fra første forespørsel og det har vært spennende å komme nærmere hans tanker omkring håndball og trenerrollen. Jeg håper og tror han får mange gode år fra trenerbenken, både i Elverum, i utlandet og muligens også landslaget.

Videre vil jeg takke min veileder Bjørn Tore Johansen for konstruktive tilbakemeldinger og tett oppfølging. Det har vært mange gode diskusjoner på hans kontor med både faglig og ikke-faglig innhold. Du har vært til stor hjelp.

Jeg vil takke min kamerat, Anders Bronken, for uvurderlig hjelp under datainnsamling høsten 2009, og seriøse og useriøse samtaler omkring idrett generelt, og håndball og Elverum spesielt. Retter også en takk til instituttleder ved Høgskolen i Hedmark, institutt for idrettsfag, Thorsteinn Sigurjonsson, for lån av opptaksutstyr. Takk til min bror, Sigmund. Hans tilhørighet til Elverum Håndball gjorde det enklere å opprette kontakt med Christian Berge.

Takk til alle medstudentene mine for to flotte år i Kristiansand. Jeg kommer til å se tilbake på disse årene med stor glede. En spesiell takk til gutta på kontoret, Tim og Kjetil. Vi har jobbet seriøst, og vi har snakket tull. Det har vært en fornøyelse.

Til slutt vil jeg takke min mor og far. Takk for god oppdragelse med sunne holdninger og verdier. En spesiell takk til min mor som gikk bort alt for tidlig da hun tapte kampen mot kreft i 2005. Hvil i fred.

Kristiansand, mai 2010

Magnus Høye

Innholdsfortegnelse

Tittelside.....	II
Sammendrag.....	III
Forord.....	IV
1.0 Innledning	1
2.0 Teori	6
2.1 Forholdet mellom praksis og teori.....	6
2.2 Christian Berges praksisteori.....	9
2.3 Christian Berge og mesterlære.....	12
2.4 Christian Berges mestringstro.....	16
2.5 Christian Berge og personlige egenskaper.....	17
2.6 Fokusområder for studien.....	19
3.0 Metode	20
3.1 Min metodiske tilnærming.....	20
3.2 Instrumentet (Intervjuguide).....	22
3.3 Presentasjon av informanten.....	23
3.4 Gjennomføring av intervju.....	24
3.5 Lyd- og videoopptak under kamp.....	27
3.6 Validitet og reliabilitet.....	28
3.7 Analyseprosedyre.....	30
4.0 Resultater	31
4.1 Overordnet fokusområde – fra praksis til teori.....	31
4.2 Mesterlære.....	37
4.3 Mestringstro.....	40
4.4 Personlige egenskaper.....	43
5.0 Diskusjon	48
5.1 Resultatene og tidligere forskning.....	48
5.2 Særtrekk ved denne studien.....	50
5.3 Metodisk diskusjon.....	54
5.4 Overføringsverdi.....	56
5.5 Avslutning.....	57
Referanseliste	58
Vedlegg: Forskningsintervju	62

1.0 Innledning

Innenfor toppidretten ser en stadig eksempler på utøvere som går over til trenerrollen etter endt utøverkarriere. I fotball og håndball har det vært mange eksempler på tidligere spillere som har blitt trenere etter at spillerkarrieren ble avsluttet. Kjetil Rekdal (Aalesund), Ståle Solbakken (FC København og norsk landslagstrener fra 2012), Henning Berg (Lillestrøm), Ole Gunnar Solskjær (Manchester Uniteds reservelag) og Steinar Nilsen (Brann) er noen eksempler fra fotballen.

I håndballens verden er Karl Erik Bøhn (Larvik), Ole Gustav Gjekstad (tidligere Larvik- og Drammen-trener), Anja Andersen (FC København) og Christian Berge (Elverum) eksempler på slike ”overganger”. Mange utøvere fra Skandinavia som blir trenere oppgir undervisningsmotiver, lidenskap og sosiale motiver som de viktigste årsakene til å bli trenere, og å forbli i yrket (Johansen, Christensen, Enoksen, Fahlström, Hageskog & Høigaard, 2009). Er det tilfeldigheter som gjør at mange utøvere blir trenere? Hvilke forutsetninger har disse tidligere utøverne til å gjøre en god jobb som trenere? Bruker de erfaringene fra det profesjonelle livet som utøver i eksempelvis utlandet da de former sin trenerstil? Hva eller hvem har inspirert disse til å bli trenere? Dette er noen refleksjoner som skapte nysgjerrighet da arbeidet med denne studien startet.

Egen idrettslig bakgrunn

Idrett har vært sentralt i mitt liv siden de tidlige barneårene. Som 4-åring ble det sparket ball med morfar som fungerte som en slags læremester og et forbilde. Den ujevne gressplenen med helling utenfor hans hjem ble brukt som læringsarena. Senere ble det både håndball og fotball i mer systematiske former, men også turn, hopp og langrenn ble utforsket i yngre dager. Likevel var det ballidrettene som fanget mest interesse og opptok mye oppmerksomhet. Opp gjennom en lang idrettskarriere i ungdommen, og til dels på seniornivå, har en opplevd og erfart ulike trenere. Både kvinnelige og mannlige trenere i ulike aldre og med forskjellig tilnæringsmåte, personlighet og treneradferd. Det ble ikke reflektert over ulikhetene til disse trenerne på den tida, men interessen for temaet har gradvis vokst fram gjennom faglærerutdanning i kroppsøving, syv års praksis fra læreryrket og noe erfaring som trener.

Selvopplevde trenere

Gjennom barne- og ungdomsårene hadde jeg gleden av trenere som lærte meg mye om trening, være utøver og hvordan behandle mennesker i en prestasjonsgruppe på ulike nivåer. Tre av trenerne jeg fikk oppleve i ungdommen er til dels kjente for idrettsinteresserte den dag i dag. Dag Fornæss var min fotballtrener fra 12-16 år. 1969 var hans store år på idrettsbanen da han ble allroundmester på skøyter både i NM, EM og VM. ”Du går ikke på trening for å bli trent, men for å trene,” sa Fornæss. Sett i ettertid, med hans erfaring fra toppidretten, hadde han noe å bidra med til unge og ivrige fotballgutter.

Som 16-åring på kretslaget i håndball i Hedmark fikk jeg erfaring med nåværende landslagstrener for kvinner, Thorir Hergeirsson. Islendingen som i mange år var assistent for Marit Breivik, trente herrelaget til Elverum på det tidspunktet. I den forbindelse gjorde han noen gjesteopptredener som trener for kretslaget. ”Som du trener, spiller du”, sa Hergeirsson. Han mente at hvis du trener dårlig uten konsentrasjon og innsats, så vil dette gjerne gjenspeile seg i kampsituasjon. Som juniortrener i fotball i Elverum var Gjermund Østby hovedtrener. Han er for tiden inne i sin 12. sesong som keepertrener i Vålerenga Fotball. Østby introduserte treningsdagbok til lærevillige juniorer. Han var inkluderende på den måten at han jevnlig hadde samtaler med spillerne, og begrunnet klart og tydelig hvorfor han valgte de aktuelle spillerne i de ulike posisjonene.

Valg av studieobjekt

Min pedagogiske bakgrunn, den gryende interessen for trenerrollen, tilhørigheten til hjemstedet Elverum, og en bror som spiller på Elverum Håndball, gjorde sitt til at Christian Berge ble vurdert som mulig informant til en studie. Nysgjerrigheten på utfordringene ved det å gjøre en kvalitativ studie var stor. Elverum-treneren ble forespurt første gang i romjulen 2008. Den tidligere toppspilleren var åpen og positiv, noe som gjorde det enklere å bestemme seg for tema og metode i masteroppgaven. Trønderen Berge har opparbeidet seg betydelig spillererfaring gjennom norsk eliteserie og landslaget, men ikke minst fra tysk toppserie, av mange regnet som en av de beste og tøffeste ligaene i verden. Han har fortsatt høy status i tyske Flensburg-Handewitt hvor han tilbrakte mesteparten av sin profesjonelle spillerkarriere (Sæther, 2008). 36-åringen har ingen formell utdanning eller trenerkurs, men etter ett år som

spillende assistent i danske Århus GF Handbold sesongen 07-08, påtok han seg hovedansvaret for Elverum før sesongen 08-09. Som spillende trener det første året, mens Berge kun har konsentrert seg om trenerjobben i den nylig avsluttede sesongen. Før Christian Berge ble hovedtrener første gang, gjorde han seg noen tanker og sa dette om erfaringen han fikk som spillende assistenttrener i Danmark (Sæther, 2008, s. 197):

Jobben som assistenttrener i Århus innebar at jeg ledet de aller fleste treningene og hadde stor innvirkning på det taktiske opplegget foran kampene. Det jeg ikke hadde fått slippe til med, var selve coachingen under kamp. Ikke fikk jeg pepper om vi tapte, eller ros når vi vant.

Christian Berges overgang fra spiller til trener

Selv om Christian Berge var en anerkjent og meget god spiller, er det ikke dermed sagt han blir en dyktig trener. For å klare denne overgangen fra spiller til trener, bør treneren være i stand til å spleise spillerkunnskapen med kunnskapen om treneryrket (Feltz, Short & Sullivan, 2008). Den tidligere playmakeren har gått fra rollen som spiller (praksis) til en rolle som trener (samhandling av teori og praksis). Hva er forklaringen på at et slikt rollebytte ser ut til å gå smertefritt? Hvordan og hvorfor har Berge tro på sine egne evner som trener, altså mestringsstro i form begrepet *coaching efficacy* (Feltz m.fl., 2008)? Hvordan klarer Berge å samhandle kunnskapen fra sin erfaring som spiller til å utøve trenerrollen på best mulig måte? Klarer Berge å formidle den tause dimensjonen ved kunnskap (Polanyi, 1966) om håndball og trenerrollen? Hvilke trenere har han hentet inspirasjon fra, hvem har vært hans læremestere (Nielsen og Kvale, 1999), og hva har han tatt med seg fra sin praksisteori (Johnson & Lindwall, 2000)? Er Berge bevisst på hvilke situasjoner og læringsmiljø (Lave & Wenger, 1991) han har tillært seg kunnskap om treneryrket? Klarer Berge å erkjenne at han tar med seg sin bakgrunn og historie inn i en kontekst (Johansen, 2009) hvor han er i stand til å påvirke spillerne til å ta de rette valgene til rett tid? Hvilke personlige egenskaper (Becker, 2009) gjør han egnet til å trene, for øyeblikket, et av Norges beste lag? Er det mulig å finne noen sammenhenger mellom disse teoretiske perspektivene sett i lys av Berges forvandling fra toppspiller til topptrener?

Mye tyder på at Berge innehar nyttig kunnskap om håndball etter mange år som midtre bakspiller, den rollen i laget som via treneren styrer mye av det offensive

spillet. Mange har drevet en form for idrett i barne- og ungdomsårene. Dermed har de fleste av oss en formening om hvordan vi kan undervise, veilede og rettlede andre mennesker i forhold til hva en selv har opplevd. Enten det er foran en klasse eller foran en gruppe med idrettsungdommer. Men å være en trener eller coach er en kompleks rolle. I følge Høigaard (2009) må en trener inneha flere ferdigheter hvis han eller hun skal gjøre en god jobb, oppnå resultater og samtidig få tilfredse utøvere. En trener skal legge til rette for den daglige treningen, men også veilede spillerne under kamp ved å ta de nødvendige taktiske valg, gi feedback og støtte, eller bistå spillerne på andre måter. Det mentale er også en viktig faktor innen idrett, og treneren må ha fokus på dette ved blant annet å hjelpe utøverne til å finne det rette spenningsnivået.

Elverum håndballherrers meritter, serieprestasjoner og resultater viser at Berge så langt har hatt suksess. Hans første sesong endte med sølv i cupen og 5. plass i serien etter at klubben ble fratatt tre poeng før seriestart grunnet økonomisk rot. Denne sesongen ble Elverum cupmestere etter å ha slått Drammen 25-24 i en spennende finale. Før seriestart gikk Berge offensivt ut å sa målsettingen var seriegull. En lovende start ble etterfulgt av en mer trøblete førjulstid. Laget snudde imidlertid trenden på nyåret, og endte til slutt på sølvplass. Klubbens første seriemedalje noensinne. I sluttspillet tok laget 3. plassen.

Reflektert informant

Berge virket reflektert over flere aspekter ved trenerrollen under det drøyt timelange forskningsintervjuet. Han fremstår profesjonell, dedikert og målrettet omkring sin trenerrolle. Selv om det formelle så langt er fraværende i trønderens trenerkarriere, er det grunn til å tro at Berge har stort potensial som topp trener i årene framover på høyere nivå enn norsk eliteserie. Hvor lenge han blir i Elverum, om han noen gang blir landslagstrener eller får drømmen oppfylt om å trene sin tidligere klubb, Flensburg-Handewitt, får tiden vise. Berge viste i hvert fall stor ydmykhet og bevissthet på at han fortsatt har mye å lære om trenerrollen. Det har vært en spennende prosess å følge treneren og laget i denne perioden. Både på grunn av tilhørigheten til Elverum, men også med tanke på eventuelle suksesser i hovedpersonen Christian Berges nystartede trenerkarriere.

Det er gjort flere liknende kvalitative studier og skrevet enkelte bøker om trenere og deres virksomhet med ulike tilnæringsmåter (f.eks. Jones, Armour & Potrac, 2003; Gilbert & Trudel, 2003; Jones, Armour & Potrac, 2005; Jones & Wallace, 2005; Cassidy, Jones & Potrac, 2006; Jones, 2006; Rongland, 2008; Nash, Sproule & Horton, 2008; Becker, 2009; Debanne & Fontayne, 2009; Nash & Sproule, 2009; Dorgo, 2009). Derfor har det vært interessant å bruke disse funnene og betraktningene opp mot en fersk topp trener i håndball.

Denne studien tar sikte på belyse Christian Berges overgang eller forvandling fra toppspiller til fersk topp trener, hans tanker og refleksjoner omkring hans læreprosess fra et ubeskrevet blad som trener og de første årene mot forhåpentlig en god trenerkarriere.

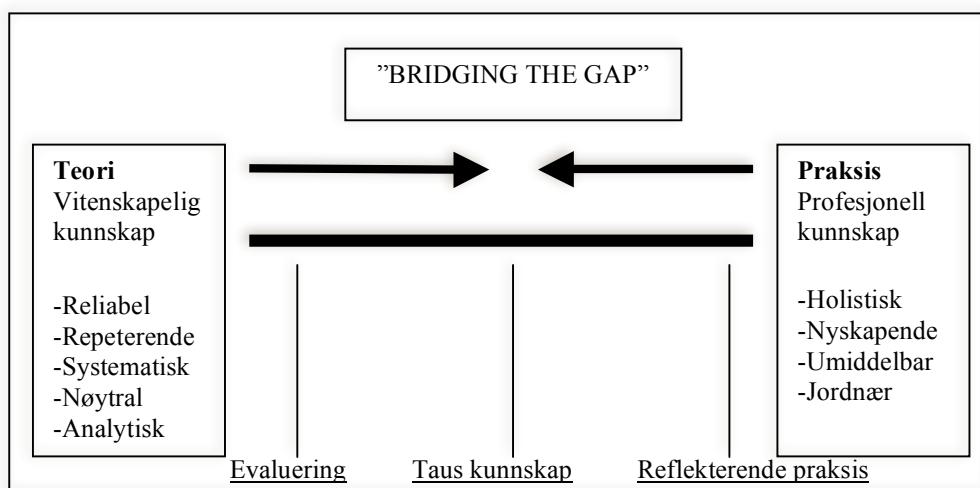
Hovedfokus vil være å se på forholdet mellom praksis og teori i Christian Berges overgang fra spiller til trener.

2.0 Teori

I dette kapittelet beskrives hvilke teoretiske variabler som er lagt til grunn i denne studien. Sentralt er *forholdet mellom praksis og teori*, men også *mesterlære*, herunder implisitt læring og den tause dimensjonen ved kunnskap, *mestringstro* på egne evner som trener og *personlige egenskaper* blir belyst.

2.1 Forholdet mellom praksis og teori

På hvilken måte har Berge dratt nytte av sin spillererfaring når han ble trener? Klarer han å samhandle sin kunnskap fra praksis (spiller) med kunnskapen om teori og praksis (trener)? Dette er bakgrunnen for at figuren under er brukt som overordnet tema i studien.

Figur 1. Johnson og Lindwalls modell for forholdet mellom teori og praksis (Johnson & Lindwall, 2000, s. 14, min oversettelse).

Figur 1 viser at det kan være en avstand mellom teori og praksis, men kan det forklares hvorfor det eventuelt er slik? Hovedgrunnen til at det er et mulig gap mellom den vitenskapelige og den profesjonelle kunnskapen er fordi strukturen og funksjonaliteten i de to kunnskapene avviker (Johnson & Lindwall, 2000). De utnytter ulike kilder av kunnskapen og har forskjellige styrker og svakheter. Det er fremstilt flere årsaker til dette. Fra forskerens ståsted kan det tenkes at den praktiske kunnskapen ikke blir like mye verdsatt i de akademiske kretser. Fra trenerens eller utøverens innfallsvinkel, altså den profesjonelle kunnskapen, kan det være mistenksomhet rettet mot kvaliteter som er vanskelig å måle med en kvantitativ skala, som for eksempel en persons emosjonelle tilstand og tilstandsangst under

konkurranser. I tillegg kan det være generell skepsis eller fordommer grunnet liten kunnskap om vitenskapelig forskning. Johnson og Lindwall (2000) hevder blant annet at utøvere som benytter seg av idrettspsykologer kan bli sett på som mentalt ustabile, mens de i realiteten fokuserer på velvære og det å forbedre sine prestasjoner. Både VG og Aftenposten omtalte dette temaet i forbindelse med OL i Vancouver 2010, der svenskene gjorde et nummer ut av nordmennenes psykologhjelp (vg.no 08.02.10; vg.no 10.02.10; aftenposten.no 11.02.10).

Figur 1 (side 6) viser videre tre pilarer som holder broen mellom teori og praksis oppe, og som hjelper de to sidene med integrering (Johnson & Lindwall, 2000). De tre er:

- a) evaluering
- b) taus kunnskap
- c) reflektert praksis

(a) Evaluering er viktig for å vekke dømmekraften eller forstanden, for å lette en forbedring og for å generere kunnskap. Den andre pilaren, (b) taus kunnskap, er noe Polanyi (1966) definerte som ideén om at profesjonelle innehar mer kunnskap enn de kan gjengi verbalt. Polanyi mener vi kort forklart vet mer enn vi klarer å formidle ved bruk av ord. Han viste hvordan taus kunnskap, som han kalte for den tause dimensjonen, er underliggende all vår erkjennelse og viten. Den kan ikke forstås som et tilskudd til vår språklige viten, men som et aspekt ved all vår kunnskap. Teoretisk kunnskap vi besitter består ikke i å uttrykke setninger, men den tause dimensjonen kommer i lys av vår evne til å forstå og bruke disse begrepene i konkrete sammenhenger. Vår forståelse og handling gir ordene mening. Polanyi mener vår kunnskap er i stadig bevegelse, et personlig og levende aspekt som utprøves når vi lever i vår verden (Ronglan, 2008). Når taus kunnskap blir brukt, flyttes oppmerksomheten fra noe for å fokusere på noe annet. For å eksemplifisere dette brukte Polanyi måten vi gjenkjenner ansikter på. Vi er i stand til å kjenne igjen ansikter blant mange tusen mennesker, men vi klarer ikke å uttrykke hvorfor vi gjør dette. Helheten i ansiktet blir gjenkjent på en måte uten at vi klarer å spesifisere delene. Det samme gjelder når vi skal sykle. Vi er ikke i stand til å gjenfortelle hvorfor og hvordan vi mestrer å forflytte oss med en sykkel (Ronglan, 2008).

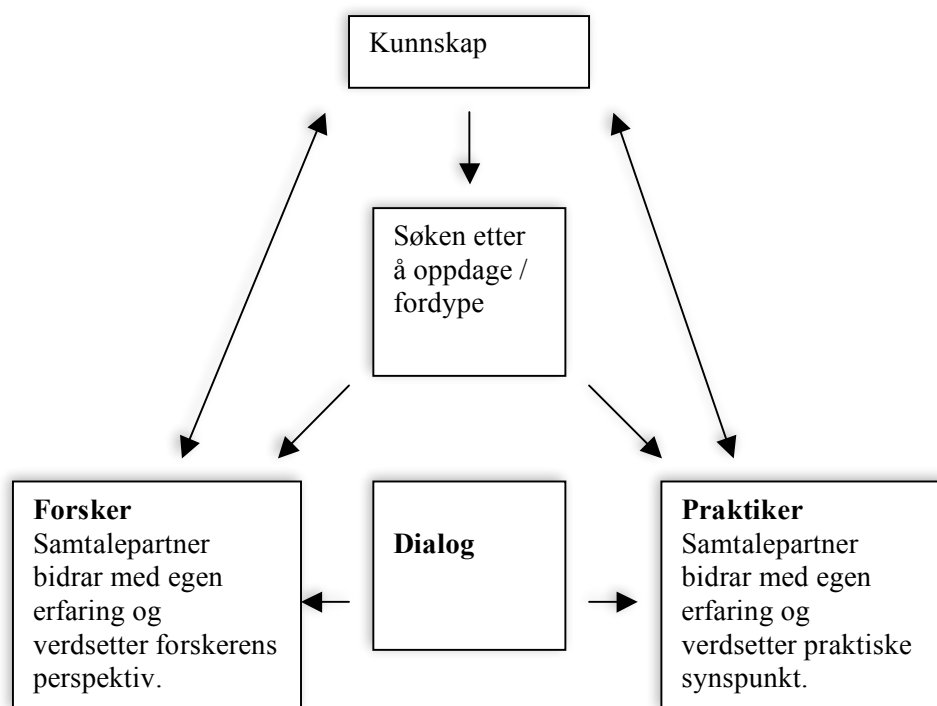
Johnson og Lindwall (2000) mener de fleste praktikere i dag, som for eksempel Berge som trener, ikke definerer deres daglige kunnskap siden den tause kunnskapen ofte er vanskelig å uttrykke verbalt. Pilaren om (c) reflektert praksis blir beskrevet som prosessen hvor praktikere kan skaffe seg tilgang til deres tause dimensjon ved kunnskapen, utvikle en bedre forståelse for deres praksis og muligens forbedre den (Schön, 1987 i Johnson & Lindwall, 2000). Dette innebærer for trenere og forskere blant annet at retningen som allerede er staket ut, kan reflekteres over og forandres underveis, forhåpentlig til det bedre.

De to svenske forskerne trekker fram viktigheten av god dialog på et forståelig språk for alle parter, mellom forskere og praktikere. Kommunikasjonen må være på en slik måte at det er en gjensidighet fra begge sidene av broen på forståelse, tilgjengelighet og anvendelighet. I figur 2 (side 9) kan en se hvordan de tenker seg at det skal være en kontinuerlig prosess fra broens to sider, og hvor begge parter bidrar like mye med deres erfaring og perspektiver. Johnson og Lindwall (2000) presiserer viktigheten av at prosessen ikke stopper der, men at hver sin side av broen forsøker å bevege seg mot den andre for å skape en best mulig gjensidig utvikling av feltet eller faget. Dette krever søken etter ny kunnskap og oppdagelse av ny kunnskap fra både den teoretiske (vitenskapelige) og praktiske (profesjonelle) siden. På den måten kan begge sider gå enda dypere ned i kunnskapen om emnet trenerrollen. Ved å binde de tre faktorene sammen (søken etter ny kunnskap, oppdagelse og det å gå dypere) vil dette føre til både bedre forståelse av måten ting gjøres på, økt velvære hos utøverne, og til slutt bedre prestasjoner (Johnson & Lindwall, 2000).

Styrken til den vitenskapelige kunnskapen er dens pålitelighet gjennom at den er etterprøvbart, konsekvent, upartisk, systematisk, objektiv og analytisk. Berge eller en hvilken som helst annen trener ute i feltet, kan nå sesongens målsetting, men det kan bli vanskelig å gjenta suksessen hvis en ikke har noen tanker og refleksjoner om hvilke metoder og prinsipper som ble brukt for å oppnå suksess.

På den annen side så har den profesjonelle kunnskapen en helhetlig tankegang, hvor de beste trenerne ser prestasjoner og velvære hos utøverne i ett. Gjerne som en kombinasjon av fysiologi, ernæring, tekniske og taktiske aspekter, og psykologiske og sosiale faktorer. I tillegg kan den profesjonelle kunnskapen, via nye metoder eller

prinsipper, dukke opp spontant, og en trenger ofte ikke å støtte seg til mange års forskning hvis en finner en formel som fungerer godt (Johnson & Lindwall, 2000).

Figur 2. Et pedagogisk perspektiv for å tette gapet mellom forskningsmessig og profesjonell praksis (Johnson & Lindwall, 2000, s. 16, min oversettelse).

2.2 Christian Berges praksisteori

Hvordan klarer Berge å samhandle kunnskapen fra sin erfaring som spiller til å utøve rollen som trener på best mulig måte? Klarer Berge å formidle den tause dimensjonen ved kunnskap som det i følge Polanyi (1966) er vanskelig å uttrykke verbalt? Når og hvordan formidler Berge denne kunnskapen til sine spillere?

Hva er praksisteori?

Lars Tore Ronglan (2000) skrev i sin doktoravhandling en sosiologisk studie av det norske kvinnelandslaget i håndball. Han var samtidig assistenttrener for Marit Breivik, og har i tillegg trenererfaring fra ungdomslandslag, og seniorlag på dame- og herresiden. Ronglan representerte som aktiv Elverum, Kristiansand IF og Fredensborg/Ski på 1980-tallet, og har selv 99 landskamper.

Ronglan (2008) trekker fram de to pedagogene Handal og Lauvås sitt begrep ”praksisteori” gjennom deres bøker om veiledningspedagogikk (Ronglan, 2008). Handal og Lauvås utviklet dette begrepet for å ordlegge på hvilket grunnlag lærere utvikler sin undervisningsvirksomhet, og dette har overføringsverdi til trenerrollen. ”Enhver har en praksisteori om undervisning, og denne teorien er subjektivt den sterkeste faktoren for lærerens egen pedagogiske praksis”, sier Handal og Lauvås (1999, s. 19). I følge Ronglan (2008) bruker Handal og Lauvås termen ”teori” noe annerledes enn hva en er vant til i vitenskapelig sammenheng. Teoribegrepet her viser vårt individuelle grunnlag for handling, altså de ideer og tanker som implisitt danner fundamentet for vår praksis. Likevel kan det trekkes en parallell mot Christian Berge, som med sin lange spillerkarriere med ulike topptrenere, har opparbeidet seg en uformell kompetanse på hvordan en god håndballtrener styret sitt lag på best mulig måte. Hvis Berge er bevisst på dette, kan han forhåpentlig omfavne det tosidige coaching-begrepet mer effektivt. Både i det daglige gjennom trening, men også kampløp (Enoksen, 2002; Høigaard, 2009).

Begrepet praksisteori blir hos Handal og Lauvås (1999) brukt som en persons private, sammensatte og foranderlige system om kunnskap, verdier og erfaringer som til stadighet er viktig for undervisningspraksisen til denne personen. Ronglan (2008, s. 169) sier: ”Praksisteori kan forstås som en persons ”nøster” av kunnskap, erfaringer og verdier som ligger til grunn for hans eller hennes praktiske virke”. Det er viktig å påpeke at praksisteorien er personlig, den er ikke synlig i den forstand at den kan sees, og den former våre forestillinger om og vår handlingsberedskap for praksis.

Handal og Lauvås (1999) deler praksisteorien inn i tre elementer:

- a) personlige erfaringer
- b) overført kunnskap, andres systematiske erfaringer (teori)
- c) verdier (filosofiske, politiske, etiske)

Disse blir ytterligere forklart gjennom eksempler fra Berges praksisteori.

- a) Personlige erfaringer innebærer det en selv har opplevd, og som gir grunnlag for ens egen ”teoribygging”. I følge Ronglan (2008) har mange trenere selv

vært spillere og trukket med seg erfaringer fra hvordan de opplevde sine egne trenere. Dette gjelder i høyeste grad Berge som blant annet nevner Kent Harry Andersson og Gunnar Blombäck som trenere han har lært mye av. Samtidig kan også personlige erfaringer fra andre stadier i livet være med på å påvirke hvordan en trener ser på for eksempel ledelse, samarbeid og lagbygging.

- b) Overført kunnskap og andres systematiske erfaringer dreier seg ikke om hva en opplever selv, men heller de mulighetene en har til å ta til seg kunnskap fra andre, for deretter å benytte seg av denne senere. Denne kunnskapen kan selvfølgelig komme i form av bøker, video eller liknende, men også gjennom samtaler og diskusjon med andre trenere. Ronglan (2008) hevder internasjonale studier viser at en treners kunnskap i hovedsak kommer fra samtaler og observasjon med andre trenere. Dette passer tilsynelatende godt til Berge som også nevner Erik Veje Rasmussen, tidligere trener i Flensburg-Handewitt, som en god mentor (Sæther, 2008).
- c) Verdiene vi som mennesker innehar er det tredje elementet under praksisteori. Hva vi mener om rett eller galt, enten det er i det daglige eller i praksisen som trener hører under dette punktet. Vi har alle iboende verdier som styrer handlingene vi gjør i hverdagen. Enkelte av disse kan være grunnleggende som er lært fra barndommen, mens andre kan være verdier som er tillært via erfaringer som er gjort gjennom livets løp. Christian Berge ble rammet av lymfekreft høsten 2004 og har ganske sikkert tatt med seg erfaringene fra kampen mot sykdommen som har påvirket han til den personen og treneren han er i dag.

For at Berge og andre trenere skal få best mulig utvikling i sin trenerkarriere, bør de i følge Ronglan (2008) øke bevisstheten omkring egen praksisteori. Skal dette bli en realitet bør Elverum-treneren spørre seg hvorfor han tar sine valg og hvorfor han handler på den måten han gjør. Refleksjon kreves for å se på konsekvensene av hans handlinger i sin trenerpraksis. Både før, under og etter trening og kamper bør denne refleksjonen foregå. Samtidig er det en fordel om viljen til å søke ny kunnskap er til stede for å utvikle seg i takt med trenergjerningen. På lik linje bør Berge stadig reflektere over holdbarheten i kunnskapen han allerede besitter (Ronglan, 2008).

Berge forteller han burde ha lest seg opp mer på emner om trenerrollen, men at motivasjonen ikke har vært tilstrekkelig foreløpig. Likevel er planen å ta trenerutdanning en gang i framtiden. Han har en målsetting om å trene både landslaget og Flensburg-Handewitt. På bakgrunn av dette bør Berge reflektere over både egen praksis og teori siden tysk håndball krever trenerlisens.

2.3 Christian Berge og mesterlære

Har en eller flere av Berges tidligere trenere, mer eller mindre ubevisst, hatt rollen som en slags mesterlærer for Elverum-treneren?

Mesterlære

Nielsen og Kvale (2007, s. 243) definerer mesterlære slik: "Læring gjennom deltakelse i et praksisfellesskap med gjensidige forpliktelser mellom mester og lærling i en spesifikk sosial struktur over et lengre tidsrom." En slik form for læring eller utdanning, foregikk historisk sett for å lære opp lærlinger i praktiske håndverksfag. Da ble opplæringen organisert gjennom laug innenfor hvert fag, og det fungerte slik at en lærling arbeidet under sin mester til han mestret faget. Dermed fikk lærlingen mulighet til å imitere og observere en mesters arbeid, og denne praktiske utførelsen foregikk i en sosial sammenheng med mesteren. Det er viktig å påpeke at den sosiale konteksten er betydningsfull for hvor vellykket læringsprosessen blir (Johansen, 2009).

I en idrettslig sammenheng er såkalte lærlingkontrakter innen fotballen det nærmeste en kommer mesterlære. Unge spillere får oppleve dagliglivet i en klubb, trener og lærer av de mer etablerte spillerne. Innen barne- og ungdomsidretten, men også eliteidretten, er det vanlig at tidligere spillere begynner som trenere ("læremestere") og lærer opp begynnere ("lærlinger"). Trenere kan også få opplæring ved en slags uformell mesterlære ved en slags fadderordning, hvor det er en hovedtrener og en eller flere hjelpetrener (Nielsen og Kvale, 2007). Dette er i tråd med hvordan Christian Berges trenerkarriere har utartet seg så langt.

I Norge har den organiserte idretten over to millioner medlemmer (NIF, 2008) fordelt på om lag 12.500 idrettslag (idrett.no, 02.05.07). Det er grunn til å påpeke at utøvere kan være registrert som medlemmer i flere idretter. Ingen formell utdanning kreves

for å bli trener eller leder innen barne- og ungdomsidretten. Det er kun et fåtall som gjennomfører en instruktørutdanning eller som har annen relevant utdanning (Berggren, Ibsen og Jespersen, 1987 i Nielsen og Kvale, 2007). Det er likevel grunn til å tro at dette har bedret seg de siste 20 årene (NIF, 2007).

Når barn skal lære seg å sykle, gå på ski, kaste en ball eller liknende aktiviteter er det ofte leken som er i fokus, ikke selve læringen. Likevel lærer de ofte mye ved å prøve seg fram, feile, og deretter prøve igjen. Situasjonen barna er i blir ofte altoppslukende, de forholder seg kun til den, og lærer av å etterligne hverandre. Gradvis blir de bedre og til slutt vil aktiviteten bli mestret. En slik type læring kalles implisitt læring (Stelter, 1999), og beskrives også til dels som situert læring og til dels som mesterlære (Ronglan, 2008). Situert læring (Lave & Wenger, 1991) beskrives som sammenhengen mellom læring og situasjonen læringen finner sted. Læring foregår gjennom deltakelse der praksis utøves for å øke forståelse og identitet til praksissamfunnet, og gjennom interaksjoner og det å øke antall interaksjoner. I forhold til hva som skal læres, skjer implisitt læring uten instruksjon, beskrivelse av handling og forklaring av regler (Stelter, 1999). Berge har hentet mye informasjon og kunnskap om trenerrollen ved å være en del av de lagene han har spilt for, men spesielt tiden i Flensburg-Handewitt fra 1999-2006 hvor Berge hadde Erik Veje Rasmussen som trener fram til 2003, og Kent Harry Andersson fra 2003-2006. Danske Veje Rasmussen var også hovedtrener i Århus da Berge var spillende assistent fra 2007-2008. Gunnar Blombäck var Berges trener i Viking fram til han ble utenlandsproff i 1999.

De fleste av oss har erfart hvordan vi selv blir bedre og bedre ettersom vi prøver på en ny aktivitet, enten det er et nytt slag i tennis eller å legge tapét for første gang. Likevel blir det lettere å lære det nye tennisslaget om vi har med en god tennisspiller under treningen, eller en erfaren tapetserer da barnerommet trenger overhaling. På en side kan det argumenteres med at alle spillere på et lag har vært mye i praksissamfunnet og sett hvordan treneren utøver sin virksomhet, men gjennom sin rolle som playmaker, har Berge fungert som trenerens forlengede arm på banen. Spesielt tidligere nevnte Andersson har fungert som et forbilde i denne sammenhengen, og svensken kan karakteriseres som en slags mentor for Berges trenervirksomhet (Se kapittel 4, s. 31).

”...det er den siste treneren jeg har hentet mest fra. Som heter for Kent Harry Andersson...altså jeg skjønnte filosofien hans veldig godt. Og, og den satt som et skudd fra dag én,” sier Berge.

Johansen (2009) påpeker at idrettspedagoger og trenere må erkjenne sin deltakelse i konteksten de skal undervise eller coache. De må også erkjenne hvordan de skal påvirke, hva som skal påvirkes, og til slutt forstå den gjeldende konteksten og dens utvikling. I den forbindelse bør Berge erkjenne at han trener et herrelag, at spillerne mest sannsynlig må behandles ulikt selv om de spiller på samme lag, og reflektere over hvordan han best mulig kan sette sammen individene til å trekke i samme retning. Helst den kursen Berge har staket ut på forhånd etter hans visjoner og tanker om hvordan håndball bør spilles.

Kontekstens betydning

En lærer eller trener må erkjenne at han er i en kontekst hvor han kan påvirke spillerne til å ta de rette valg på de rette tidspunktene (Johansen, 2009). Alle mennesker, dermed også trenere som Christian Berge, er i stadig interaksjon med mer eller mindre komplementære kontekster i hverdagen. En trener må i likhet med en lærer, ta hensyn til hvilke personer og situasjoner som er involvert, når han skal coache, veilede eller inspirere sine utøvere. I disse relasjonene, altså trener-utøver, vil det være interaksjon mellom individ-individ (organisme-organisme) og individ-miljø (organisme-omgivelser). Når denne utviklingen skjer hos spillerne eller elevene (læring), er det interaksjonen som utvikler seg. Dersom treneren eller læreren erkjenner at han tar med seg sin bakgrunn og historie inn i interaksjonen, og det er denne som utvikler seg, blir egentlig metodene for hvordan dette gjøres underordnet. Konkretisert til denne studien bør Berge erkjenne at han tok med seg sin livs-, spiller- og korte trenererfaring inn i arbeidet med å utvikle Elverum. Spillererfaringen har påvirket Berge til den personen han er i dag, både på og utenfor håndballbanen. Det bør likevel påpekes at det er vanskelig å kritisere metodene til Berge da laget er regjerende Norgesmestere, og tok sølv i serien.

Johansen (2009) sier videre at pedagogikk blir å påvirke påvirkningen, eller det å la seg fascinere av andres utvikling. Den pedagogikken Christian Berge utøver blir såkalt idrettspedagogikk. Kontekstualitet og pedagogikk kan ikke skilles fra hverandre (Johansen, 2007). En kan forstå kontekstens betydning for menneskelig

utvikling og læring gjennom en organismisk tilnærming som vektlegger det enkelte individs rolle i en psykologisk utviklingsprosess. Denne utviklingsprosessen avhenger av det enkelte individs rolle i den dynamiske interaksjonen som utspilles mellom individene, og individene er dermed å betrakte som en aktiv deltaker i prosessen (Alfstad, 2002 i Johansen, 2009). Når det er en organismisk tilnærming, avhenger utviklingsprosessen av samstemmigheten (goodness of fit) (Lerner, 1982 i Johansen, 2009) mellom to likeverdige individer (Johansen, 2009). Berges spillere blir individene som aktivt er med i prosessen, og Berge som trener kan ikke påvirke direkte valg og beslutninger under konkurransesituasjonen, altså i kampene. Men denne utviklingsprosessen kan 36-åringen påvirke gjennom veiledning og rettleiding under trening.

Interaksjon mellom individ og miljø foregår også i en slik utviklingsprosess (Bronfenbrenner, 1979 i Johansen, 2009). Fysiske og sosiale elementer i et miljø blir vesentlige faktorer når en skal forstå kontekstualitet i et sosial-økologisk perspektiv. Det enkelte individ blir påvirket i ulik grad av dynamikken i det aktuelle miljøet, mellom miljøene og i den kontekst individet gjør sine handlinger. Om en skal legge større vekt på et økologisk paradigme betyr dette at individ og miljø blir betraktet som en utfyllende interaksjon der omgivelsene (miljøet) tilbyr ulike *affordances* (Gibson, 1979 i Johansen, 2009) for ulike handlinger. Disse *affordances* kan vise seg i form av et objekt, en hendelse eller en situasjon som gir muligheten til en eller annen type adferd (Johansen, 2009). Slike *affordances* kan for eksempel være konkrete situasjoner fra forrige kamp som Berge vil rettleide og veilede spillerne på under neste trening (Se vedlegg, s. 88).

”Gud jæven meg altså så mange ganger vi har holdt på med de samme tingene på trening. Om igjen, og om igjen og om igjen. Det skal ligge i ryggmargen til slutt”, sier Berge.

Som nevnt i definisjonen tidligere kan mesterlære betraktes som et praksisfellesskap mellom mester og lærling. Mesteren blir observert av lærlingen mens han utfører sitt arbeid. Lærlingen får veiledning av mesteren som er et forbilde, og denne praktiske utførelsen finner sted i sosial sammenheng med mesteren. Graden av hvor vellykket læringsprosessen blir er avhengig av den sosiale konteksten. Lærlingen skal lære fagets verdi og plassering i en sosial og samfunnsmessig sammenheng for å tilegne

seg faglig identitet. Derfor kan en si at mesterlære kommer under begrepet situert læring (Johansen, 2009). Det er grunn til å tro at Berge implisitt har lært av både nevnte Andersson under trening og kamp, men også Blombäck og Veje Rasmussen.

2.4 Christian Berge og mestringstro

Til tross for liten erfaring, hvorfor og hvordan har Berge tro på egne evner som trener?

Coaching efficacy

Feltz, Chase, Moritz og Sullivan (1999) introduserte begrepet *coaching efficacy* til idrettslitteraturen. Feltz m.fl. (1999, s. 765) definerer *coaching efficacy* slik: "the extent to which coaches believe they have the capacity to affect the learning and performance of their athletes". Altså, hva slags tro treneren har på at han kan påvirke utviklingen og prestasjonen til sine utøvere. *Coaching efficacy* stammer fra Banduras (1993) teori om self-efficacy som er et slags rammeverk for hans *social cognitive theory*. Enkelt forklart er dette en bred forklaring på motivasjonen hos mennesker, oppførsel, og holdninger innenfor konteksten av individuelle og miljømessige faktorer. Self-efficacy beskriver en utøvers grad av mestringstro som skaper et positivt forhold til hans eller hennes prestasjon i ulike idrettslige sammenhenger.

Hvordan skaper vi egen mestringstro? Bandura (1997) har en teori om at dette er et produkt av komplekse prosesser av selvbedømmelse og selvovertalelse som betror seg på kognitive prosesser fra ulike kilder til informasjon om mestringstro. Han kategoriserer disse kildene som:

- a) Tidligere oppnådde resultater/prestasjoner – egen mestringserfaring.
- b) Stedfortredende erfaring – gjennom observasjon av andre.
- c) Verbal overtaling – en signifikant annen, f.eks. treneren overtaler utøveren.
- d) Fysiologisk tilstand – egen vurdering av fysiske form, styrke, tretthet og smerte.

Med bakgrunn i disse punktene er det grunn til å anta at Berges erfaring som spiller har påvirket hans mestringstro omkring kunnskapen om håndball. Han har lært mye gjennom å observere sin tidligere trenere i praksis, og muligens har en eller flere av

hans trenere forsøkt å overtale trønderen til å prøve en trenerkarriere. Samtidig er det grunn til å tro at Berge, som har levd av kroppen sin som profesjonell håndballspiller, er god til å lytte til signaler fra egen kropp. Som trener skal han imidlertid ikke lytte til signaler fra egen kropp i like stor grad, men heller observere og lytte til egne spilleres eventuelle småskader, slitasje, form osv.

Siden self-efficacy sier noen om graden av mestringstro på egne evner i idrettslig sammenheng, er det logisk å tenke seg at det samme positive forholdet mellom mestringstro og prestasjon hos utøvere, vil være gjeldende i en treners mestringstro på egne evner og trenerprestasjoner (Chase, Feltz, Hayashi & Hepler, 2005).

I følge Horn (2008) måles coaching efficacy i to hovedkategorier. Enten ved hjelp av

- 1) resultat eller prestasjon
- 2) en positiv psykologisk respons hos utøvere

Når en måler coaching efficacy ved hjelp av 1) resultat, kan det måles enten i form av en prosentvis fordeling av tap-vinn-statistikk, individuell utvikling av spillere, eller suksess på nasjonal eller internasjonalt nivå. Ved en 2) positiv psykologisk respons hos utøverne, menes at utøverne har en høy oppfattelse av egne evner, har høy selvfølelse, er indre motiverte, og har en høy grad av idrettsglede og tilfredshet. Min intensjon er å belyse om Christian Berge har den mestringstroen som behøves for en trener, hvor han har fått denne fra, og hvorfor han mener han er skikket til en trenerrolle på toppnivå i sin idrett. På en annen side, når han først har påtatt seg denne oppgaven, er det grunn til å tro at han har tilstrekkelig mestringstro på at han kan takle jobben som hovedtrener. Berge har stort sett opplevd medgang i sin korte trenerkarriere. Dermed er det sannsynlig at troen på egne evner som trener har økt siden starten på trenerkarrieren som spillende assistent i dansk håndball.

2.5 Christian Berge og personlige egenskaper

Hvilke personlige egenskaper besitter Berge som gjør han godt egnet til å topp trenerjobb i håndball?

Personlige egenskaper

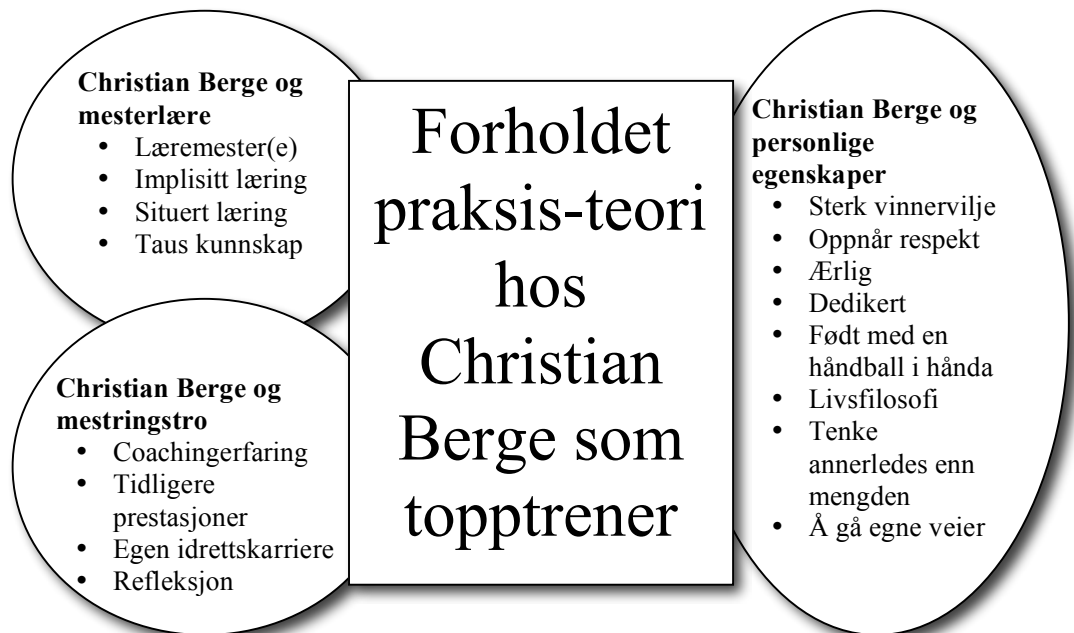
Becker (2009) har spurt eliteutøvere hva de mener er årsaken til at enkelte trenere fremstår som bedre enn andre, og resultatene viste personlige egenskaper som en viktig faktor. I følge Becker (2009) har kun en håndfull forskere undersøkt betydningen av personlige egenskaper for en trener. Studien hadde 18 respondenter, ni menn og ni kvinner fra idrettene baseball, basketball, amerikansk fotball, softball, fotball, volleyball og vannpolo. Blant kjerneegenskapene som disse utøverne nevnte, finner vi kognitive, emosjonelle, sosiale og psykologiske faktorer som ble ansett som svært viktige for at en trener skulle fremstå som ”great coach”.

Innenfor den kognitive biten ble kunnskap sett på som en viktig faktor. De emosjonelle faktorene som ble trukket frem var innlevelse, men også inspirator og entusiasme. Blant de sosiale faktorene, ble momenter som ekte, lojal og ærlig påpekt av utøverne. Videre ble tålmodighet og ikke-dømmende ansett som nyttige egenskaper. Blant den psykologiske biten, ble det lagt vekt på hengivenhet, disiplin og konkurranseinstinkt, men også perfektjonisme og evnen til å organisere. Til slutt ble trenerne i den aktuelle studien beskrevet som profesjonelle, og uansett hva de gjorde, ble det gjort med karakter, klasse og respekt for andre. Flere av disse punktene er i tråd med hva Berge selv mener er hans viktigste egenskaper. Han trekker fram den sterke vinnerviljen, uansett om det er i håndball eller ludo med barna. I følge han selv er han blitt mer ærlig med årene, og han er hengiven i den forstand at han krever mye av seg selv og omgivelsene i håndballsammenheng. Berge viste tegn på innlevelse og entusiasme i kampen Elverum-Sandefjord høsten 2009 (se bildet på side 44). Han karakteriserer seg selv som profesjonell, og i konkurransesituasjoner er det viktigste å vinne.

Personlige egenskaper kan sies å være viktig uansett yrke, profesjon, eller rett og slett det å være menneske i et sosialt fellesskap med andre. Under dette området vil det ytterligere bli undersøkt hva slags personlige egenskaper informantene besitter som han mener egner seg til å være topp trener i en eliteidrett. Det er grunn til å tro at én faktor som kan skille de virkelige gode trenerne fra de middelmådige, er at de beste trenerne tør å ta utradisjonelle valg i forhold til den uskrevne normen. De tør å være annerledes og har kanskje noe særegent ved seg, i stedet for å bruke de metoder som er anerkjent eller som anses som de beste innenfor sin idrett. Berge prøver å bevege

seg bort fra mengden og vil heller gå egne veier. Dette vil bli diskutert og kommentert ytterligere i kapittel 5 på side 48.

2.6 Fokusområder for studien

Figur 3. En forskningsmodell som viser de ulike aspektene brukt som utgangspunkt i forsøket på å belyse Christian Berges trenergjerning i en toppserieklubb i håndball.

På bakgrunn av denne forskningsmodellen, teori og datainnsamling er målet å finne ut hvordan en tidligere toppspillers erfaring som spiller påvirker og former hans virke som trener. Punktene under hvert emne er de viktigste temaene som er undersøkt i forhold til informantens tanker og refleksjoner omkring rollebyttet fra spiller til trener. Hovedperspektivet i denne studien er *forholdet mellom praksis og teori*, men ytterligere tre underliggende temaer blir belyst. Disse tre forskningstemaene er:

- 1) Christian Berge og mesterlære
- 2) Christian Berge og mestringsstro
- 3) Christian Berge og personlige egenskaper

Problemstilling for denne studien er følgende:

Kvalitativt intervju benyttet for å belyse *forholdet mellom praksis og teori* hos Christian Berge som topp trener, med fokus på forskningstemaene *mesterlære, mestringsstro, og personlige egenskaper*.

3.0 Metode

I dette kapitlet beskrives instrumentet (intervjuguiden) som er utformet for å få svar på de spørsmål en er ute etter. Informanten blir presentert, og det forklares hvordan gjennomføringen av intervjuet foregikk. Avslutningsvis blir studiens validitet og reliabilitet diskutert.

Kort forklart er metode læren om de verktøy vi bruker for å innhente informasjonen vi trenger. Når en bruker en metode og innhenter informasjon, blir denne kalt for data eller fakta (Halvorsen, 2003, s. 13):

Metode er læren om å samle inn, organisere, bearbeide, analysere og tolke sosiale fakta på en så systematisk måte at andre kan kikke oss i kortene. Prinsippet om *etterprøvbarehet* står sentralt i den vitenskapstradisjonen som dominerer dagens samfunnsforskning.

3.1 Min metodiske tilnærming

Det er valgt en kvalitativ metode i form av dybdeintervju som hovedkilde til dataene i denne case-studien. Observasjon (film) og lydopptak under kamp er også benyttet for å supplere dataene. Dermed bygger datainnsamlingen på en metodetriangulering.

Grønmo (2004) mener begrepet kvalitativt først og fremst refererer til egenskapen ved de innsamlede data som skal analyseres. Kvalitativ forskning innhenter data i form av for eksempel intervju eller observasjon, og dataene er nedskrevet av forskeren, ofte fortellende eller tolkende. Det er benyttet en tilnæringsmåte i dette forskningsdesignet hvor målet er å finne ut hvorfor informanten, med sin spillerbakgrunn og uten trenerutdanning, føler seg kompetent til å lede et av Norges beste eliteserielag i håndball. En slik tilnæringsmåte er som Halvorsen (2003, s. 79) beskriver:

En induktiv tilnæringsmåte innebærer at man forsøker å nærme seg en virkelighet man ikke kjenner, uten klare hypoteser, noenlunde forutsetningsløst og med en lite presis problemstilling. Formålet er ikke å belyse holdbarheten av teorier gjennom hypotesetesting, men å utvikle begreper om et fenomen og å få en størst mulig helhetsforståelse av alle aspekter av fenomenet.

Det skal ikke testes noen form for hypoteser i denne studien, men belyse ulike aspekter ved informantens rolle som trener, og klargjøre hvordan han utøver sin trenergjerning. Som Halvorsen (2003) påpeker er problemformuleringen i alle forskningsprosesser styrende, og de gir en pekepinn på hvilken metode en bør velge. Casestudier er likevel et unntak, da forskeren ved et slikt design ofte ikke har en klar problemstilling å ta utgangspunkt i. Målsettingen til forskeren bør være å innhente så mye kunnskap som mulig om det spesifikke caset (Horn, 2008). I følge Robson (1996, s. 5) kan case-studie defineres slik:

Case study is a strategy for doing research which involves an empirical investigation of a particular contemporary phenomenon within its real life context using multiple sources of evidence.

Ved å velge en slik tilnæringsmåte muliggjøres det å få fram informantens innerste tanker, refleksjoner og innsikt omkring overgangen fra toppspiller til topp trener i håndball. Forskeren blir en del av instrumentet ved denne måten å tilnærme dataene på, og dette kan karakteriseres som en induktiv orientering.

Forskningsintervjuet ble utformet som en samtale, hvor intensjonen var å belyse de utvalgte temaene. Formen kan best beskrives som et halvstrukturert intervju. Sekvensen foregikk som en samtale mellom forsker og informant. Forut for intervjuet ble det utarbeidet en intervjuguide. Denne skulle sikre at spørsmålene til informanten ble stilt på en slik måte at dataene som ble innhentet kunne knyttes opp mot de utvalgte temaområdene.

Kvale (2009, s. 37) beskriver et forskningsintervju slik:

Formålet med det kvalitative forskningsintervjuet er å forstå sider ved intervjupersonens dagligliv, fra den intervjuedes eget perspektiv. Forskningsintervjuets struktur er likt den hverdagslige samtalen, men som et profesjonelt intervju involverer det også en bestemt metode og spørreteknikk.

Halvorsen (2003) forklarer hvordan et dybdeintervju bør foregå hvis forskeren vil forsøke å få en dypere forståelse av en persons adferd, motiver og personlighet. Her er en avhengig av en fortrolighet mellom forsker og informant, og informanten oppfordres til å bruke egne ord for å beskrive erfaringer og holdninger som er

relevante for forskerens problemstilling. En av de viktigste feilkildene ved slike intervjuer, er at samtalen kan bli påvirket innenfor konteksten av rammene den foregår.

3.2 Instrumentet (Intervjuguide)

En forsker bør gjøre seg refleksjoner over hvilke forskningsstrategier som er best egnet og mest hensiktsmessig til å belyse de spørsmålene en vil ha svar på. Det er benyttet en intervjuguide i forskningsarbeidet som er utarbeidet med bakgrunn i ulike studier omkring trenerrollen (Gilbert & Trudel, 2003; Jones m.fl., 2003; Jones m.fl., 2005; Jones, 2006; Cassidy m.fl., 2006; Ronglan, 2008; Becker, 2009; Debanne & Fontayne, 2009; Nash & Sproule, 2009; Dorgo, 2009).

Det ble utformet en hensiktsmessig intervjuguide for å belyse de aktuelle problemstillingene. Intervjuguiden inkluderer temaer som forholdet mellom praksis og teori i den forstand at informanten, er en såkalt praktiker som har lært sitt fag gjennom praksisen som profesjonell håndballspiller (Johnson & Lindwall, 2000). Det er også sett på betydningen av informantens mesterlære i idrettslig sammenheng i den aktuelle konteksten (Kvale, 1999), altså hvilke forbilder eller mesterlærere han har hentet sin kunnskap om håndball fra og hvordan opptre som trener innenfor denne idretten. Videre belyses hans mestringsstro (coaching efficacy) som trener (Feltz m.fl., 2008). Viktigheten av en treners personlige egenskaper (Jones m.fl., 2003; Becker, 2009) blir også fremhevet. Innenfor dette temaet undersøkes mulighetene for at informanten er en trener eller et menneske som liker å gjøre ting litt annerledes enn flertallet.

Gjennom mine egne erfaringer og tanker, samt de nevnte studiene, ble det utarbeidet spørsmål som skulle belyse de aktuelle problemstillingene.

Intervjuguidens oppbygging

- Demografi/bakgrunn

Her er informasjon om alder, sivilstatus, spiller- og trenererfaring, antall landskamper og mål. Dette er hentet fra hans biografi og fra nettet (wikipedia.org). Opplysningene ble gjennomgått med informanten i starten av intervjuet for å kvalitetssikre.

- *Overordnet fokusområde – fra praksis til teori*

Siden informanten er uten formell trenerkompetanse eller annen relevant utdanning, er det liten tvil om at kunnskapen han sitter inne med omkring trenergjerningen, er lært gjennom hans praksis (spillerkarriere). Hensikten med dette temaet er bl.a. å finne ut om informanten har reflektert over hva han har lært om det å være trener underveis i spillerkarrieren, og om han vil ta trenerutdannelse i framtiden. Dette temaet er underliggende i hele intervjuguiden (Johnson & Lindwall, 2000).

1. Informanten og mesterlære

Informanten har en lang og innholdsrik spillerkarriere, og har hatt uttallige trenere gjennom disse årene. Med tanke på dette er det grunn til å tro at han har gjort seg opp en formening om hva som fungerer bra og hva som ikke fungerer fullt så bra. Tanken her er å undersøke om informanten har hentet inspirasjon, ideer, treningsmetoder, håndballfilosofi og liknende ting fra én eller flere bestemte trenere (Nielsen og Kvale, 1999).

2. Informanten og mestringsstro

Målet med denne kategorien er å kartlegge hvorfor informanten mener han er godt egnet til å være håndballtrener på toppnivå i Norge uten formell trenerkompetanse. Selv om en har vært utøver på elitenivå i sin idrett, er det stor forskjell kontra det å være trener for et elitelag i samme idrett (Feltz m.fl, 2008).

3. Informanten og personlige egenskaper

Fokuset på dette temaet er å spørre informanten hvorvidt han har de personlige egenskapene han mener er nyttige for en trener, eventuelt hvilke egenskaper dette er og hvorfor de er viktige (Becker, 2009; Jones m.fl., 2003). I tillegg vil det bli forsøkt å finne ut av om informanten skiller seg ut på noen måte gjennom sin tankegang eller livsfilosofi.

3.3 Presentasjon av informanten

Informanten er født 19.07.1973 og opprinnelig fra Trondheim. Han har en lang spillerkarriere bak seg, med blant annet 63 landskamper og flere år som profesjonell i tysk Bundesliga. Han startet karrieren hjemme i Charlottenlund, var innom Trondheim HK (klubben eksisterer ikke i dag), spilte fire sesonger i eliteserien for

Viking fra Stavanger, før han reiste til Tyskland og Flensburg-Handewitt i 1999. Der ble han fram til 2006 da han ble spillende assistenttrener i danske Århus GF Håndbold. I 2008 dro han tilbake til Norge og ble ansatt som spillende trener i Elverum Håndball. I den nylig avsluttede sesongen har han kun konsentrert seg om trenerrollen. Informanten er gift og har to barn.

I dette forskningsdesignet hvor det kun er én informant, ville det ha vært en enkel oppgave å finne ut hvem denne personen er. Derfor er det ikke gjort noe forsøk på å anonymisere personen, og informanten har samtykket til at navnet kan benyttes i denne studien. Han er en godt kjent tidligere proff i tysk Bundesliga med mange landskamper, og trener for et av eliteseriens beste lag for øyeblikket. Dette er faktorer som ville ha gjort en anonymisering vanskelig å gjennomføre.

Med informantens spillererfaring fra både norsk eliteserie og landslaget, og ikke minst tysk Bundesliga, anses han som et interessant objekt for en slik studie. Han har vært en ”kapteinstype” og hatt rollen som playmaker gjennom sin spillerposisjon som midtback. Dermed er utvalget av informant et bevisst valg fra forskers side. Både ved mulighetene for å studere en fersk topp trener på elitenivå, men også at han var tilgjengelig og interessert i å delta.

3.4 Gjennomføring av intervju

Det ble foretatt en henvendelse til informanten første gang i romjulen 2008. Forskers bror spiller på Elverum Håndball Herrer, og forbindelse med juleferien møttes forsker og informant for første gang. I den sammenhengen ble det spurt om muligheten for å gjøre en studie på hans overgang fra spiller til trener. Informanten hadde på dette tidspunktet akkurat gitt ut boka ” I kampens hete: Og kreften er ennå ikke overvunnet ” og hatt en del pågang både fra lokale og nasjonale medier. Heldigvis stilte han seg positiv og ga uttrykk for at han syntes det var spennende å kunne bidra. Det ble gjort en avtale om å ta ytterligere kontakt utpå sommeren 2009.

I august 2009 ble informanten nok engang forespurt om han fortsatt var interessert i å delta i studien. 36-åringen ga samtykke og det ble gjort en avtale om å ringe han senere på høsten. Medio september ble informanten oppringt for å fortelle kort hva han mente om sine sterke sider som trener, og hva han kunne bli bedre på. Han mente

spillerbakgrunnen i tysk bundesliga, spesielt posisjonen som midtback og trenerens forlengede arm, var hans styrke som trener. ”Jeg kan mye håndball”, uttrykte han.¹ Kunnskap om fysisk trening som styrke og kondisjon mente informanten var hans svakeste sider som trener. ”Men jeg kjører det som funker for meg da jeg spilte”, forklarte han videre.

Forskningsintervjuet av informanten ble gjort tirsdag 6. oktober 2009 hjemme i hans egen stue i Elverum. Mandag formiddag (05.10.09) ble treneren oppringt² for å avtale passende tid. Informanten mente det passet best med et intervju seint på kvelden, etter at ungene hadde lagt seg.

Ved å intervju personene i hjemlige omgivelser, kan dette føre til at intervjupersonen føler seg mer trygg og komfortabel med situasjonen. En må samtidig være årvåken i forhold til andre faktorer som kan spille inn på informantens svar. ”Hvis intervjuet foregår i informantens eget hjem, vil andre familiemedlemmers tilstedeværelse kunne virke inn på hva vedkommende vil si til intervjueren,” sier Halvorsen (2003, s. 88). I dette tilfellet var kona borte, og ungene hadde lagt seg.

Opptaksutstyr

Det ble benyttet en diktafon av typen Digital taleopptaker Sony IC Recorder ICD-ST25. I tillegg ble programmet GarageBand brukt. Dette er opprinnelig et musikkprogram i operativsystemet Mac OS X, men det er også mulig å gjøre taleopptak. Dermed ble det benyttet to opptaksenheter for å sikre mot eventuelle feil som kunne oppstå på utstyret. Opptaket i GarageBand ble lagret som en podcast, og denne ble brukt da intervjuet ble transkribert. Transkriberingen ble foretatt uka etter i Kristiansand. ”Hvor mye tid som går med til å transkribere et intervju avhenger av opptakets kvalitet og transkribererens skrivehastighet, samt i hvilken grad man ønsker detaljer og presisjon,” sier Kvale (2009, s. 105). I dette tilfellet var lydopptaket godt. Macbooken sto på stuebordet foran informanten under intervjuet og lyden var god. Forskers skrivehastighet er godkjent, men det var likevel en langvarig prosess å transkribere hele intervjuet.

---

¹ Informanten, trener for Elverum Håndball Herrer. Telefonsamtale 08.09.09.

² Informanten, trener for Elverum Håndball Herrer. Telefonsamtale 05.10.09.

Det ble gitt informert samtykke, det vil si at intervjupersonen ble informert om det overordnede målet for undersøkelsen, de grove trekkene i prosjektet, at deltakelsen var frivillig, og at han kunne trekke seg når han måtte ønske (Kvale, 2009). Som nevnt tidligere, har informanten sagt seg villig til å fremstå med fullt navn. Likevel har informanten fått forsikringer om at studien, metodene og transkriberingen vil foregå etter forskriftsmessige retningslinjer, og at informasjonen kun vil bli brukt til forskningsarbeidet.

Kvale (2009) nevner flere etiske dilemmaer som kommer til syne for en forsker og hans informant(er) ved en intervju-undersøkelse. Blant annet informert samtykke, konfidensialitet, konsekvenser av en intervjustudie, vitenskapelig ansvar og forskningens uavhengighet. De forholdsregler som bør tas, er imidlertid tatt i dette tilfellet. Det er tvilsomt om studien kan eller vil få noen særlige konsekvenser for informanten. I tilfelle kan det være lokal presse som plukker ut noen av informantens utsagn, trekker de ut av sin sammenheng, for så å lage en avisartikkel omkring dette.

Under innhenting av dataene, altså forskningsintervjuet, hadde informanten og forsker en kort orientering om hensikten med påfølgende intervju. Informanten ble fortalt hvorfor det ble brukt båndopptaker, og han fikk se eksempler på noen av spørsmålene. Dette for at han skulle gjøre seg litt kjent med hva slags type spørsmål han kunne forvente seg. Demografien ble gjennomgått for å dobbeltsjekke at dette stemte.

Etter intervjuet spurte informanten om han kunne få tilsendt materialet da det var ferdig skrevet. Dette ble det selvfølgelig samtykket til. Kvale (2009) beskriver nødvendigheten av å presisere ovenfor sitt intervjuobjekt at det er forskjell på muntlig og skriftlig fremstilling. Derfor ble dette beskrevet tydelig i mailen til informanten med intervjuet. Denne mailen ble sendt 04.11.09, men svar er ikke mottatt. Dermed konkluderes det med at informanten betrakter transkriberingen av dybdeintervjuet som tilfredsstillende (Kvale, 2009, s. 106).

Hvis transkripsjonen skal sendes tilbake til intervjupersonene, kan det være hensiktsmessig å gjengi uttalelsene på en mer sammenhengende måte. Og hvis ikke, kan det være nyttig å legge ved informasjon om de naturlige forskjellene mellom muntlig og skriftlig språkstil.

3.5 Lyd- og videoopptak under kamp

Etter intervjuet tirsdag 6.oktober, ble det avtalt at det skulle gjøres lyd- og videoopptak av informanten i hjemmekampen mot Sandefjord onsdag uken etter. Mandag 12. oktober, to dager før Sandefjordkampen, møttes forsker og informanten tilfeldigvis utenfor barnehagen. På dette tidspunktet var ikke opptaksutstyr til den aktuelle kampen klargjort. Heldigvis var det mulig å låne slikt utstyr av instituttleder Thorsteinn Sigurjonsson ved Høgskolen i Hedmark, avdeling for Helse- og Idrettsfag. Informanten ga klarsignal på at det kunne gjøres opptak i kampen mot Sandefjord. Det ble avtalt å komme innom treningen dagen etter, altså tirsdag 13. oktober, for eventuelt å teste utstyret og klargjøre de siste detaljene med treneren, spesielt angående den trådløse senderen og mikrofonen.

Dagen etter ble de siste 30 minuttene av treningen fulgt fra tribune plass, og deretter ble det foretatt en henvendelse til informanten. Opptaksutstyret ble overlevert senere samme kveld, derfor var ikke dette medbrakt i hallen. Det var heldigvis tilfredsstillende for informanten at han ikke fikk prøve utstyret før kampdagen. Kampstart var kl. 1800, og informanten mente det var best å få utstyret senest kl. 1700, altså én time før kampstart.

Forsker og en kamerat som fungerte som medhjelper for kvelden, Anders Bronken, møtte opp i hallen i god tid før kampstart. Bronken skulle hjelpe til med å filme informanten underveis. Kommer tilbake til dette senere. På treningen dagen i forveien, ble videokameraet testet ut fra TV-rampen øverst på hovedtribunen og ned mot benken. Ankomst i hallen på kampdagen var omtrent klokken 1630, altså i god tid før avkast. Kameraet ble plassert på TV-rampen og opptaksutstyret til informanten ble klargjort.

Det ble opprettet kontakt med treneren rett før klokken 17, hvor han ble introdusert for utstyret. Han hadde på dette tidspunktet ikke tatt på seg treningstøy, men skulle feste mikrofonen selv i garderoben før han kom opp i hallen til oppvarmingen.

Omkring 1715 kom informanten opp fra garderoben. Utstyret ble sjekket, forbindelsen ble testet og det ble gjort noen sekunders opptak for å sikre at alt fungerte. Informanten skrudde selv på den trådløse senderen om lag klokken 1745. Tidligere på ettermiddagen ble det klargjort med arrangementsansvarlig i hallen slik at forsker kunne sitte på pressetribunen, rett over benken hele kampen gjennom. Da lagene kom opp fra garderoben i pausen, så informanten opp mot pressetribunen med et spørrende blick og tommelen opp, for tydeligvis å sjekke at alt gikk som det skulle. Tommelen ble vist tilbake.

Lydopptaket ble transkribert et par uker etterpå. Dette var tidkrevende. Ikke bare fordi det var mye opptak som skulle skrives ned, men også på grunn av støyen fra publikum. Lydnivået derfra gjorde det noe vanskelig å tyde hva informanten sa ved enkelte anledninger. Det var 1044 tilskuere på den aktuelle kampen, og Elverums supportere, Taigaen, lager mye støy. Elverumshallen er i tillegg en liten, gammel hall fra omkring 1960 med hovedtribune på den ene siden, og galleri på den andre. Hallen er kjent blant håndballspillere i Norge som et sted med stor stemning. Stemningen var som vanlig god i denne kampen. Flere steder måtte opptaket lyttes til gjentatte ganger for å tyde informanten. Likevel var det fortsatt usikkerhet omkring enkelte utsagn, og det ble søkt hjelp hos medstudenter. Både lyd- og videoopptaket er gjennomgått i detalj. Det ble likevel vanskelig å opprettholde nøyaktigheten på hvilke beskjeder treneren ga underveis. Derfor ble det tatt en avgjørelse på ikke å vektlegge lydopptaket i tilstrekkelig grad. Fra videoopptaket er det trukket ut stillbilder av informanten som et forsøk på å illustrere hans trenergjerning i praksis. Disse bildene kan sees under resultatdelen på side 31.

3.6 Validitet og reliabilitet

All forskning søker etter å ha høy validitet og reliabilitet. Validitet kan enkelt forklares med gyldighet eller relevans, mens reliabilitet snevert beskrevet er pålitelighet. Som forsker kan en ofte støte på et validitetsproblem ved at en befinner seg på to plan – teoriplanet og empiriplanet. Teoriplanet er når en skal utforme en problemstilling og tolke resultatene av en empirisk undersøkelse. Empiriplanet er selve undersøkelsen hvor forskeren samler inn data (Halvorsen, 2003). Utfordringen er å samkjøre disse to planene så godt som mulig, og hvor godt dette samsvarer kalles definisjonsmessig validitet. Denne validiteten er riktignok vanskelig å stadfeste, og

forskeren må etter beste evne argumentere for de valg som er gjort. Dersom en klarer å oppnå et slikt samsvar vil dette bidra til å styrke undersøkelsens indre validitet.

I begynnelsen av denne studien startet arbeidet med teoridelen og utvelgelse av teoretisk rasjonale som det ble bygget videre på. Etter at intervjuguiden ble utformet i tråd med disse, ble intervjuet (empiri) med informanten gjennomført. Deretter gikk forsker tilbake på teoriplanet for å bryte ned de innsamlede data til noen få emner som er nevnt i kapittel 2, og som passet inn under de teoretiske begrepene som ble satt opp. Med bakgrunn i dette er det grunnlag for å hevde at teoriplanet er samkjørt med empiriplanet på den måten Halvorsen (2003) beskriver som viktig i forhold til den definisjonsmessige validiteten.

Hvis en har høy reliabilitet betyr det at en annen forsker med stor sannsynlighet kan finne de samme resultatene ved en senere anledning. Dette er selvfølgelig vanskelig innen kvalitativ forskning, og begrepene passer ikke like godt inn her som i kvantitativ forskning. Begrepsvaliditet må en sikre seg gjennom at operasjonaliseringen av emnene i intervjuguiden, som er representert gjennom informantens besvarelse av spørsmålene, samsvarer i størst mulig grad med de ulike begrepsdefinisjonene.

Spørsmål om indre validitet og reliabilitet vil være en viktig del av hele forskningsprosessen ved kvalitativt intervju. Dette er fordi forskeren selv er en del av instrumentet som benyttes, og kunnskapen på den måten blir et produkt av interaksjonen mellom forsker og respondent (Kvale, 2009).

Det er verdt å nevne at kriteriene som brukes innen kvalitativ forskning ofte er merket troverdighet (credibility), pålitelighet (dependability), bekreftbarhet (confirmability) og overførbarhet (transferability) (Lincoln & Guba, 1985; Denzin & Lincoln, 2003) og kan sammenlignes med indre validitet, reliabilitet, objektivitet og ekstern gyldighet (Koch, 2006). Disse kriteriene framsto som et alternativ til validitet og reliabilitet innenfor det vitenskapelige paradigme fordi den kvalitative tolkningen i den samfunnsvitenskapelige forskningen, ofte er basert på analyser av opplevd erfaring som uttrykkes i form av tekster, språk, samhandling og observasjon for å bidra til

forståelse. Dette skiller seg fra naturvitenskapen hvor hensikten er å finne en forklaring ved hjelp av årsak og virkning.

3.7 Analyseprosedyre

Det finnes ulike framgangsmåter for å analysere data fra kvalitativ forskning. I denne studien er det benyttet en fenomenologisk analyseprosedyre. Denne kan deles inn i tre steg (Aanstoos, 1983 i Johansen, 1997), og blir betraktet som en generell måte å analysere kvalitativ data på.

a) *Bracketing*

Etter datainnsamling og transkribering, blir de ulike svar og utsagn gruppert og sammenstilt. Dette for å muliggjøre en bedre forståelse av informantens erfaring av fenomenet. Å få tak i den intensjonelle mening av de uttalte erfaringene er et delmål i denne prosessen.

b) *Intuiting*

Neste steg i analyseprosessen er et forsøk på å fange den iboende meningen eller essensen i informantens utsagn. Før en her foretar en tematisering, må en forsøke å lete etter hva som er faktisk for oss.

c) *Describing*

Dette steget består av to deler.

- 1) den situasjonsbestemte eller individuelle strukturen for hvert empirisk case blir beskrevet, i dette tilfellet er det én informant og ett case, og
- 2) en beskrivelse av den strukturelle mening generelt for fenomenet *forholdet mellom praksis og teori* som er overordnet gjennom studien. Videre blir fenomenene *mesterlære, mestringstro, og personlige egenskaper* hos informanten forsøkt beskrevet.

Med dette verktøyet er målet å komme med en karakteristikk av de nevnte fenomenene, og gjennom informantens utsagn komme med dypere beskrivelser av disse. Avslutningsvis er målet å gi disse utsagnene en mer presis mening.

4.0 Resultater

I dette kapitlet presenteres resultatene gjennom illustrerte sitater som er hentet ut fra forskningsintervjuet og lydopptaket av informanten under kamp. Dataene blir fremstilt kronologisk slik som de teoretiske emnene er beskrevet i kapittel 2 (side 6). Overordnet fokusområde er *forholdet mellom praksis og teori*. Videre fremkommer resultatene med utgangspunkt i temaene/kategoriene:

- *mesterlære*
- *mestringstro*
- *personlige egenskaper*

Under hvert av disse temaene, presenteres sitater og bilder som er med på å illustrere informantens refleksjoner, handlinger og tanker omkring disse teoretiske variablene. Temaene inneholder undertitler som peker på sentrale elementer i informantens overgang fra spiller, via spillende assistenttrener, til hovedtrener i en toppserieklubb i håndball.

4.1 Overordnet fokusområde – forholdet mellom praksis og teori

Presentasjon av kampoptytak

Først presenteres et utdrag fra informantens pausetale til spillerne i kampen Elverum-Sandefjord 14. oktober 2009. Elverum var i toppen av tabellen på dette tidspunktet, mens Sandefjord lå sist. Informantens lag, Elverum, spilte en god første omgang, men måtte nøye seg med 11-11 til pause. Som nevnt i metodekapitlet (side 20), er deler av lydopptaket fra kampen vanskelig å tyde, derfor er kun informantens ytringer til spillerne i pausen benyttet i denne sammenhengen.

Informanten virker tilfreds med sitt lags prestasjoner før hvilen, tross uavgjort. Han oppmuntrer laget til å fortsette på samme måte, samtidig som han virker noe oppgitt over at de ikke leder klart. Han har opplevd mange trenere med ulike tilnæringsmåter i sin karriere. Selv om han har noen sterke uttrykk, virker informanten rolig og behersket i sin prat med spillerne.

” Men det her er merkelig, gutter. Jeg synes vi spiller vår beste angrepskamp frem til nå. Det synes jeg. Og vi spiller kanskje vår beste forsvarskamp frem til nå. Likevel står det 11-11. Vi brenner alt for mange sjanser. Det er dét det handler om. Vi brenner for mange sjanser. Kun det det handler om. Så nå har de fått bittet. Når de får heng på oss så får de bittet. Ikke sant? Ikke snakk om å la oss riste nå. Vi skal fortsette nøyaktig likedan sånn som vi har holdt på med. Og vi skal være på hugget i tredve minutter til. Maks 30 minutter til. Er vi med på det?”

Bilde 1 – Oppgitt før pause: Informanten ser oppgitt på måltavla like etter pausesignalet gikk i Elverumshallen. Elverum spilte en god omgang, men måtte nøye seg med 11-11. Informanten hadde noen sekunder for seg selv før han ruslet ned i garderoben. Han virket oppgitt, men brukte for det meste ros til spillerne i hvilen.

Treneren fortsetter sin pausetale omtrent slik den startet.

”Det er ikke snakk om at det laget her skal få æren av å ta oss. Ikke i helvete heller. Det er dem ikke gode nok til. Og det skal vi SØRGE for at dem ikke er. Og taktisk så kan vi ikke gjøre det annerledes enn vi gjør det nå. Er det noen som har sett noe jævlig smart? Er det noen som har sett noe jævlig smart? Vi kommer til hundre prosent, på hundre prosent, på hundre prosent. Sett dem nå for faen i mål. Mulig jeg velger å gå ut snart i 5-1. Ser. Bare for å ødelegge rytmen deres. Det kan godt være at jeg gjør det. Jeg liker ikke at...når han Havang...eh...ikke spiller så spiller vi litt mer sånn flyt og rytme i...altså i angrepsspillet. Eh...yes! Jeg er litt sånn...jeg er litt sånn...nei, jeg vet ikke helt, altså. Skjønner dere? For vi, vi spiller oss frem til de sjansene vi gjør hele jævla tida. Står og blokker dem hver jævlig hele tida. Også går vi på noen sanne dumme...ville, idiotiske feil.”

Informanten roser laget videre, og sier de må se mer på keeperen før de skyter.

”Vi burde ha ledet med 8-10 mål. Det er ikke kødd engang, altså. Derfor er det så jævlig viktig nå at vi ikke senker oss et lite hakk engang. Fordi at dem har fått bittet på oss. Det er like viktig å være jævlig bra forsvar, det er like viktig å være jævlig bra i angrep. Som det er fra start av kampen av. Ellers så får dem hengen hele veien inn.

Litt is i skuddene våre. Ikke dra den så mye i blinde. Hopp opp og så se på han. Og gjerne sett den der jævla ballen opp. Også fra back. La oppi, oppi littegrann. Hvis vi får til det.”

Presentasjon av forskningsintervju

Sitater fra forskningsintervjuet og stillbilder fra videofilmen er hovedkildene til dataene som blir presentert videre.

Lagbygging

Informanten er opptatt av lagbygging, i den forstand at klubben og spillerne hans virkelig skal fremstå som et lag. En av hans tidligere trenere, Kent Harry Andersson, har vært en slags læremester på dette området:

... for at han bygde lag da, mens, mens de andre trenerne jeg har hatt, de har bygd spillere, hvis du skjønner hva jeg mener. Og det skal du selvfølgelig også gjøre så du skal liksom ha med en slags miks av det der. Ja... hmm... der har jeg tatt med meg mest fra.”

Bilde 2 – Samhold: Informanten mener det er viktig med god lagbygging når en skal være trener og sette sammen et best mulig lag. Dette er noe han lærte seg gjennom tida med Kent Harry Andersson som trener i Flensburg-Handewitt. Bildet er et forsøk på å illustrere at informanten og spillerne står sammen om lagets prestasjoner da Elverum er overlegne Sandefjord utover i andre omgang.

Informanten forklarer hva Andersson gjorde annerledes litt senere i forskningsintervjuet.

” ...og så var det kanskje Kent Harry, som, som jeg sa i stad som har...som klarte å bygge lag da. Så der gikk det opp et sånt lys for meg at ”oj, se her, ja.” Det er faktisk...eller det er ikke verre enn det. For å skape noe...så er det i så fall bare å bygge et lag... Og det er jo ikke bare, bare, men, altså i hvert fall å begynne å bygge et lag.”

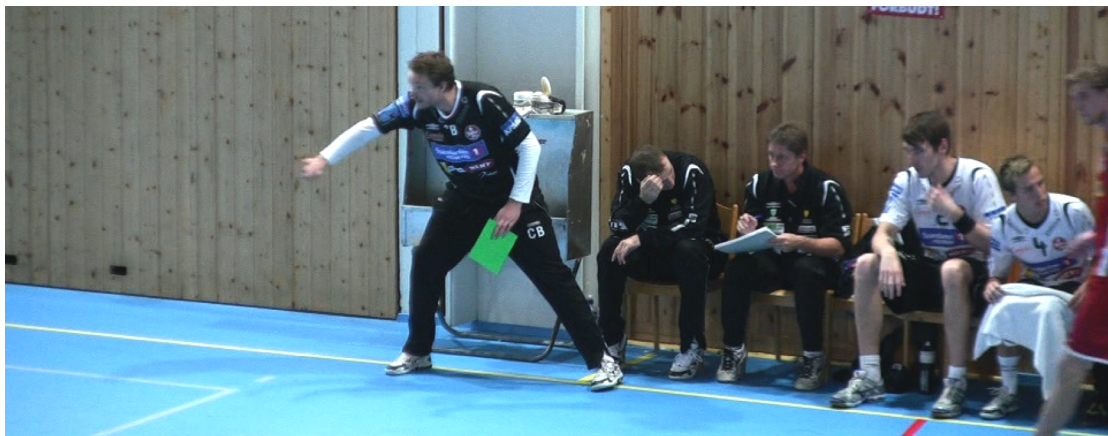
Systematikk

Siden informanten spilte flere år i Tyskland er det grunn til å tro at hans håndballfilosofi er påvirket derfra. Gjennom en lang karriere har han spilt under forskjellige trenere, både fra Sverige og Danmark. Han vil ha et system på sitt lags spill.

”...jeg har hatt veldig mange forskjellige trenere...eh... og har lært litt av alle, skulle jeg til å si.... men det er ikke noe tvil om at det som har fungert best er når det blir satt i system. Eh... for det er ofte sånn at... jo... oftere du klare å løse en oppgave, eller du kommer til en oppgave, ikke sant. Eh... og jo oftere du kommer i samme... samme situasjon hele tida, jo større sjanse har du for å løse den, ikke sant. Hvis du havner hele tida i nye situasjoner, så må du hele tida... løse den på nye måter... og det der slipper vi... fordi, fordi vi... terper sånn på at det oppstår når du, vi gjør det så oppstår det, også, også har en større muligheter til å løse den.”

Informanten vil ha klare og definerte roller.

”Så skal du bare ha krystallklare roller...altså at hver spiller vet hva dem skal gjøre i det systemet her. For hvis du begynner å tulle med rollene så, så blir det vanskelig, tror jeg. Også vi er nødt til å ha en sjef, og det er en som vil bestemme, og du må legge press der. Også...jeg kan ikke ha han Post (venstre kantspiller) som løper rundt og tror at han er venstre back og sånne ting. Så du må spille etter det du kan og så må du holde deg der.”

Bilde 3 – Systematikk: Informanten har tydeligvis sett noe han vil å rette på og gir beskjed til spillerne fra benken. Han mener laget skal ha et spillesystem som er godt innarbeidet med klare og definerte roller. Kan dette være lært fra spillererfaringen i Tyskland?

Hieraki og avstand

Er det viktig for informanten med avstand til spillerne utenfor håndballbanen? Kan en trener ha for nære relasjoner til sine spillere? Da informanten ble oppfordret til å fortelle om hvordan han forholder seg til spillerne utenom håndballen, virket han krystallklar på sine holdninger omkring dette. Tysk idrett er kjent for sin disiplin, og det er grunn til å tro at denne holdningen stammer fra tida som spiller i Tyskland.

” Eh...ja, altså alle sammen er velkommen til å komme på døra mi. Også si at ”jeg trenger å snakke.” Og setter meg ned og tar tid til å snakke med dem, ingen problem. Og jeg drar ofte hjem til dem og hvis det skulle være noe. Eh...men jeg er ikke vennen deres. Jeg er ikke kameraten din. Eh...men jeg hører gjerne på hva du har å si. Jeg skal prøve å hjelpe deg så godt jeg kan. Eh...men, men...ikke misforstå at jeg er kameraten din altså. For det, det, det går ikke. Vil ha litt avstand til spillerne. Det må en ha. Eh...ellers så blir det en sånn drikkekompis...eh...så blir det...respektløst også blir det...ikke sant. Så...så...reglene mine er krystallklar. Jeg kan...altså, jeg kan gjøre alt...jeg kan gå gjennom ild for deg for at du skal få det bedre, men, men ikke misforstå at jeg er kameraten din. Jeg kommer ikke hjem til deg og spiller playstation. Det gjør jeg ikke. Selv om det også har skjedd. Hehe...men det er ikke noe jeg gjør hver dag. Nei...”

Bilde 4 – Avstand: Informanten mener det er viktig å holde en viss avstand til spillerne utenfor banen, men også i store deler av kampen holdt han en avstand til spillerbenken. Selv om han er opptatt av lagbygging, skal det ikke være noen tvil om hvem som er sjef. Noe som informanten mest sannsynlig har plukket opp fra Tyskland.

Kompetanseoverføring

Informanten mener det er stor sammenheng mellom posisjon som spiller og en eventuelt trenerkarriere. Dette viser at det informanten har lært som midtre bakspiller og playmaker (praksis), er noe han forsøker å overføre til rollen som trener (teori og

praksis). Kompetansen han opparbeidet seg om håndballspillet som midtre bakspiller overføres og brukes igjen da han står på sidelinjen som trener. Dette kan eksempelvis kalles en kompetanseoverføring.

” Eh...jeg tror nok at...at midtbacker har en litt større sjanse for å lykkes med, med...med treneryrket fordi du har vært i den dirigerende rollen hele livet. Eller hele livet, mens du var spiller. Så tror jeg nok det. Du har fått delta kanskje i trenerens innerste tanker så, så tror jeg at...du har en litt...større fordel enn de andre har. Eh...så er det selvfølgelig å få bringe det videre da...altså kompetansen er jo der, ikke sant. Men så er det jo det å få det, kanskje...kanskje få det ut da. Det ville jo være noe, noe...noe annet.”

Informanten mener hans styrke som spiller var det taktiske i form av å lese forsvarsspillet til motstanderen, en kompetanse han mest sannsynlig har overført til rollen som trener.

”...min sterke side var angrepsspillet pluss det at jeg var flink til å lese...eh...forsvaret som var i mot oss. Og hvor, hvor, hvilket spill vi burde gjøre for å...få hull på det forsvaret. Eh...så jeg var ganske sånn taktisk og teknisk god...”

Bilde 5 – Kompetanseoverføring: Informanten peker på Sandefjords bakspillere, for å tydeliggjøre til egne spillere hvordan han vil ha det. Han var selv midtback og playmaker som spiller, og i følge han selv, drar han nytte av dette da han analyserer motstanderlaget under spillets gang.

4.2 Mesterlære

Erfaringslæring

Informanten har ingen trenerutdanning, men gikk rett fra en karriere som spiller til å bli trener for et av Norges beste lag. Gjennom rollen som midtre bakspiller og playmaker har han lært mye taktikk omkring håndball. Hvordan klarer han å formidle denne kunnskapen fra tida som spiller til å veilede, rettlede og instruere sitt lag til å fremstå best mulig?

”... jeg tror... for å være en god trener så tror jeg du må oppleve det selv. Jeg tror ikke du kan lese deg til å bli en god trener. Det tror jeg ikke. Eh... jeg tror det vanskelig også lære seg alle faser... altså spille... spillefasene uten å ha sittet der selv. Jeg tror ikke du kan bare lese i boka også... lese sånn også sånn, og så sitte å tegne opp og sånn, det tror jeg ingenting på. Du må nok ha prøvd det...”

Informanten har vært profesjonell flere år i tysk bundesliga, vunnet seriegull (2003-04), Europacupens cupvinnercup (2001), og den tyske cupen tre ganger (2003, 2004 og 2005) med Flensburg-Handewitt. Hvordan kan spillerkarrieren ha påvirket hvordan informanten fremstår som trener? Han legger ikke skjul på at han tror erfaringen som spiller har påvirket hvordan han fungerer i trenerrollen.

”I veldig stor grad. Eh... jeg er veldig glad for at jeg har hatt så mange forskjellige trenere. Så du har liksom sett hva som har fungert og hva som ikke har fungert...”

Bilde 6 – Mesterlære: Informanten forklarer en spiller hva han må fokusere på før han settes inn på banen. Treneren bøyer seg ned for å komme nærmere spilleren. Kan det være at informanten har lært en slik tilnæringsmåte fra tiden som spiller i Tyskland, og bl.a. fra treneren Kent Harry Andersson?

Refleksjon

Med tanke på for eksempel øvelser, taktikk, teknikk, restitusjon og grunntreningsprinsipper, hvordan fungerer det informantene opplevde og erfarte i Tyskland med en eliteserielubb i Norge? Han er åpen på at mye av det han erfarte som spiller blir brukt i dagens treningssituasjon.

” ... altså jeg har jobbet knallhardt fysisk selv, men det jeg gjør i dag er å ta det fra egne erfaringer egentlig. Så det er egentlig ikke godt nok. Jeg holder på å lese på det og prøver å forbedre meg på det, eller bli bedre på det, men... men jeg synes det er vanskelig når du ikke får innspill av noen som kanskje hadde, har den utdannelsen på det... så synes jeg det er vanskelig å komme seg videre med det. For du kan sitte å lese deg blå uten at du egentlig vet hvordan ting fungerer i praksis. Eh... så det blir litt sånn utifra egne... erfaringer.”

Informanten fremstår reflektert på den måten at han også tar med spillerne på råd.

”...jeg tror ikke du skal sette deg selv så jævlig høyt at du tror at du kan alt. Det tror jeg, da tror jeg du fort vil falle gjennom altså. Eh...og så er det viktig også...også høre på spillerne. Også høre hva dem har å si. Det er dem som står utpå der, midt oppi det. Eh, tror jeg er en veldig viktig del av det. Altså...Leo (spiller) for eksempel som er forsvarssjef for oss, ikke sant. Hvor jeg sier til han at det er du som styrer forsvarsbiten egentlig. Også tror jeg det er viktig for meg også høre på at, at...høre hva han sier, at han vil han det sånn, han vil ha det sånn. Så skal vi selvfølgelig gjøre det sånn. Det er ikke noe vits for meg å stå og overkjøre det.”

Imitasjon av tidligere trenere

Som det er påpekt tidligere, fremhever informantene Kent Harry Andersson flere ganger under forskningsintervjuet. Svenske Andersson kan til en viss grad ha fungert som en slags mesterlærer for informantene. Han har også latt seg inspirere av andre trenere fra spillerkarrieren, men presiserer forståelsen av Anderssons håndballfilosofi.

” ...men jeg har nok, altså det er den siste treneren jeg har hentet mest fra. Som heter for Kent Harry Andersson. Det er han som jeg har... har henta... altså jeg skjønnte filosofien hans veldig godt. Og, og den satt som et skudd fra dag én. Og vi skjønnte den som lag alle sammen. Og det er nok der jeg har hentet mest i fra.”

Han forklarer hva Andersson gjorde annerledes enn tidligere trenere da han fikk hovedansvaret i informantens tyske klubb.

”...han ga ansvaret over, han dytta det på oss. Det, det var ikke han, altså for det første så ble han en del av laget. Eh... som tidligere har det vært i Tyskland at treneren var ute der, litt utafør, og vi spillerne var kanskje i opposisjon til treneren. Og... likte ikke treneren noe særlig. Gikk og slengte litt i korridorene og sånn. Eh... når HAN kom inn så stilte han seg midt i mellom oss og ble en av oss. Eh... og....og, og ga egentlig alt av seg selv...”

Inspiratorer – overføring fra mester til lærling

Andersson fungerer som en slags inspirator for informanten også i dag.

”Sånn som jeg har gjort nå så har jeg hentet hjelp fra... Kent Harry Andersson. Eh... den treneren jeg hadde i Flensburg som har hjulpet meg, og han jobbet tett sammen med... en i Olympiatoppen i Danmark som drev fysisk trening der. Så jeg prøver jo hele tida å hente nye ting...”

Hvem andre har informanten hentet inspirasjon fra? Andersson er nevnt, men han forteller også om en annen svensk trener som har betydd mye. Han var den første treneren informanten møtte som profesjonell.

” ...det lærte jeg veldig mye av, av...min første trener kanskje som, som, som... profesjonell da. En som var...Gunnar Blombäck, en svenske, som trente meg så hardt at det var nesten på kanten. Eh...og...og...men som trener har jeg brukt mye av, av filosofien hans. Eh...i hvilken grad det er lov å presse spilleren og kanskje motivere han.”

Omsorg og utvikling

Han forteller om et eksempel fra den første tiden i Viking med Blombäck som beskriver hvordan svensken viste omsorg for sine spillere også utenfor banen.

Informanten påpeker viktigheten av dette, og det er noe han etterstreber.

”...han presset og presset, men samtidig så var han sånn at...at...altså vi tjente ikke noe gode penger den tida der. Jeg tjente nesten ingenting. Så han kom hjem til meg i...i kjellerleiligheten og fylte opp kjøleskapet mitt og sa ”spis det her.” Og jeg betalte ingenting for det, ikke sant. Så han, han brydde seg virkelig da. Og det er viktig, tror jeg. Jeg tror det er veldig viktig at du bryr deg. Eh...at det ikke blir en jobb for deg. Hvis det blir en jobb så blir det slik at du går på jobben, og så er det hjem igjen. Så, så det må hele tida være med.”

4.3 Mestringstro

Selvtillit

Mye kan tyde på at informanten har mestringstro på egne evner som trener siden han gikk rett fra spillerkarrieren til hovedtrener for Elverum Håndball. Han hadde riktignok et år som spillende assistenttrener bak seg i danske Århus GF Håndbold, og var spillende trener det første året i Elverum.

”...jeg har jo hele tida hatt et tett samarbeid med treneren. Og... og lært meg veldig mange ting...og kunne egentlig mye håndball. Eh... så jeg visste hele tida at jeg hadde lyst til å bli trener. Jeg visste bare ikke på hvilket tidspunkt. Og når det tidspunktet kom så kunne jeg egentlig ikke gjøre så mye med det.”

Informanten viser tegn på at han er trygg på det han holder på med.

”... og så har du opplevd veldig mye da. Hele veien, ikke sant når du har opplevd alt fra... slårkamper til alt mulig rart. Eh... så du har jo med deg den erfaringen og den tryggheten, så når jeg går inn i en trenerrolle så var jeg hele tida trygg på at jeg vet hva jeg holder på med. Det var aldri noe sånn... usikkert at jeg vet ikke om dette her er riktig. Eh... så jeg visste at det har vært riktig sånn at, eller ut i fra mitt hode da. Så er det sikkert mange andre trenere som gjør ting annerledes. Så jeg har jeg tenkt at ”det her er riktig, det her gjør vi.”

Som nevnt tidligere, har ikke informanten noen form for utdanning eller formell trenerkompetanse. Han har likevel tenkt å ta dette engang i framtiden, men er ikke sikker på når. Følgende utsagn illustrerer informantens tro på kunnskapen om håndball:

” ...men det jeg har trøbbel med, enda i hvert fall...jeg har ikke funnet den tida til å sette meg ned også høre på...foredragsholdere som egentlig...ikke kan det jeg kan. Skjønner du? Å bli opplært av en, av en...barneskolelærer når du er ungdomsskolelærer. Og det, det, jeg har ikke funnet motivasjon til å gå inn og gjøre det ennå for du begynner på et visst nivå, ikke sant. Og så begynner du å klatre, å klatre, å klatre, å klatre. Også...også starte på det nederste nivået der...eh...jeg har ikke funnet motivasjon til det for der må du starte. Og...jeg gruer meg til å sitte å høre på det der. Jeg gjør det.”

Bilde 7 – Mestringstro: Informanten har ingen utdanning og satset alt på å bli håndballspiller. Han klarte det, foreløpig klarer han seg også godt som håndballtrener. Denne sesongen er den første informanten kun styrer laget fra sidelinjen, etter et år som spillende assistent i danske Århus (07-08), og et som spillende trener for Elverum Håndball (08-09).

Informanten forteller at det å bli trener kom naturlig etter som spillerkarrieren gikk mot slutten. Noe som igjen beskriver troen på egne ferdigheter som trener.

”... sånn satt på spissen så hadde jeg egentlig ikke så jævlig mye valg. Eh... jeg har ingen utdanning, jeg har... satset hele... alt på å bli håndballspiller, og ble jo det. Og... har ikke tenkt på å ta utdanning i det hele tatt. Og... da hadde jeg ikke så mye valg, men har heller ikke... altså det er den eneste tingen jeg har lyst å holde på med. Sånn på hel... sånn på profesjonelt plan, ja... så er det det eneste jeg har lyst å holde på med. Fordi det gir meg så mye.”

Informanten har selv vært håndballproff i utlandet, og vet derfor hva som kreves for å ta steget ut. Han kan følgelig bevisstgjøre sine egne spillere mot et eventuelt proffopphold.

” Og spillerne vil, altså nå er jeg så heldig at jeg har spillere som vil bli bedre, dem vil gjerne spille håndball... eller bli håndballproff. Og for å gjøre det så vet egentlig jeg hva du må ha for å bli det. Og... og spillerne tror på at jeg vet det. Og da... da blir dem lojale mot det vi holder på med. Og... og trener etter det.”

Allerede første gangen informanten prøvde seg som trener i hjemlige omgivelser i Trondheim, følte han en slags mestring.

... og det ga mersmak fordi... fordi spillerne hadde også trua på det vi drev med der (Heimdal). Eh... og ble egentlig bedre. Og det var artig å oppleve det. Så... jeg har, jeg har egentlig vært ganske heldig som trener så langt for det at jeg har liksom... medgang har jeg hatt hele veien. Hvordan det er i motgang så... så... så... det var en liten periode i fjor det var litt motgang, men... men... sånn i sånn stor motgang har jeg ikke prøvd meg ennå.

Økt mestringstro gjennom egen spillerbakgrunn

Spillerbakgrunnen, og spesielt rollen som midtback/playmaker, har gjort sitt til at informanten var trygg på seg selv da han entret trenerrollen.

"...jeg tror det har mye med den rollen jeg hadde som spiller. Fordi når du er den forlengede armen til treneren så, så... så får du sånn tett samarbeid med trenerne dine. Hmm... hvor du hele tida får vite egentlig kanskje... de der minste detaljene i spillet. Eh... og du får... den store helheten har du fra før av, ikke sant, men så går du inn også tar detaljene. Også... også... får sett dem egentlig."

Erfaringen som playmaker i spillerkarrieren er noe som går igjen når informanten forklarer hvordan spillerposisjonen har påvirket han som trener.

"...og så har det vært sånn at... når du er midtback så er du alltid forlengede armen til treneren, ikke sant."

"...først og fremst det der igjen at du er midtback, ikke sant. Eh... og har spilt i de, den tøffeste ligaene kanskje som er. Og det har jo hjulpet betraktelig på..."

Målbevisst

Kanskje blir informanten både landslagstrener og trener i Flensburg-Handewitt engang i framtiden. Den framtidige målsettingen er klar og sier noe om hans mestringstro. Han har planene klare for hva han vil med trenergjerningen på lang sikt.

" Ja, jeg har egentlig...altså det er viktig for meg å uttale målene mine. Eh...for når dem er uttalt så er dem plutselig realisert. Å sitte og tenke inni meg at jeg har lyst til å bli landslagstrener så tror jeg ikke at jeg kommer til å bli det. Hvis jeg da heller går ut og sier "jeg har lyst til å bli landslagstrener og jeg tror jeg kommer til å bli det." På et tidspunkt. Eh...så er det i hvert fall realisert, og det, det har jeg lyst til. Eh...og så har jeg lyst til å trene...og så har jeg lyst til å trene Flensburg-Handewitt. Jeg har lyst til å dra ned dit og trene det laget. Eh...men om det da er 10-15 år i tid, det, det har jeg ingen anelse på. Jeg har ikke satt meg, sånne mål har jeg ikke satt meg."

4.4 Personlige egenskaper

Sterk vinnervilje

Informanten mener personlige egenskaper er en av flere faktorer som er med på å avgjøre hvordan en framstår som trener. Dette er i samsvar med hva tidligere forskning indikerer (bl.a. Jones m.fl, 2003 og Becker, 2009). Informanten trekker raskt fram det sterke vinnerinstinctet når han skal beskrive seg som person.

” Jeg er utålmodig. Jeg har et vinnerinstinkt som kanskje er litt i overkant. Og...jeg er... jeg er veldig motivert til ting som betyr noe for meg. Ting som ikke betyr noe for meg, som for eksempel skolegang, det klarte ikke å motivere meg, og da klarte jeg ikke å henge med fordi at det betydde ingenting for meg. Men ting som betyr noe for meg går jeg 100 prosent inne....og.....og....sånn som i håndball går jeg inn 100 prosent og venter å få 100 prosent tilbake. Får jeg ikke det så....så blir jeg forbanna. Så det er litt sånn...jeg stiller og krav for at jeg gir så mye av meg selv.”

Bilde 8 – Vinnerinstinkt: *Elverum spilte godt hele kampen gjennom og spilte seg fram til gode sjanser, men slet med uttellingen. Noe som gjorde informanten oppgitt. Her trenger informanten en tenkepause ved å snu seg vekk fra banen. Er det vinnerinstinctet som må kontrolleres?*

Kan det være sammenheng mellom et sterkt vinnerinstinkt, viljen til å bli en god spiller, og evnen til å bli en god trener etter endt spillerkarriere? Mye kan tyde på at vinnerinstinctet og viljen til informanten brakte han langt som spiller, kan dette også være til god hjelp for han som trener?

” ...jeg vil vinne. Altså jeg vil bare vinne. Også får vi gjøre det som kreves for å vinne. Eh...også prøve å skape en vinnerkultur. Også tar vi av oss hatten hvis det er noen

som er bedre enn oss...eh, men vi skal gå på banen for å vinne hver eneste kamp vi gjør altså, eller så er det ingen vits i å spille. Og slår dem oss da så gratulere, men vi prøvde alt vi kunne.”

I kampsituasjon er seier og to poeng det viktigste.

”Når det står om to poeng så...altså det er viktig å tenke på de to poengene som henger i lufta der, ikke sant. Altså, vi skal bare ha dem. Også hvordan får vi tak i dem. Ja...”

Noe senere i intervjuet snakker han om det sterke vinnerinstinctet igjen.

”...det er helt sykt. Hehe. Om det er ludo eller hva søren det er altså. Det skal bare vinnes.”

Ærlig og dedikert

Informanten mener personlige egenskaper er viktig for en trener. Han ble oppfordret til å beskrive hvor viktig dette er.

” Det tror jeg er drit viktig. Det tror jeg...Det skinner så gjennom hvis du, hvis du ikke snakker sant. Så tror jeg det skinner gjennom som bare det. Eh...Hvis jeg skal stå til laget mitt å si at...sånn og sånn skal vi gjøre det...men jeg vet egentlig ikke hva jeg snakker om. Så tror jeg ikke det er noen sjanse.

Bilde 9 – Innlevelse: *Spesielt de siste 30 minuttene da kampen var jevn, viste informanten flere tegn på stor innlevelse. Gjennom sine bevegelser på sidelinjen var han nesten delaktig i det som skjedde ute på banen. I følge informanten må en trener gi av seg selv. Dette bildet illustrerer dette.*

Ærligheten er noe som informanten mener har kommet mer de seneste årene.

”...ellers så er jeg snill...og...og ærlig. Jeg har blitt ærlig, var ikke ærlig før, men jeg har blitt ærlig. Eh...og...kanskje noe av det jeg hater aller mest er urettferdighet. Eh..da blir jeg riktig forbanna. Fordi...eh...folk skal behandles som...som...som du vil, sånn som du selv vil bli behandlet rett og slett. Eh..og... gjør dem ikke det så synes jeg at det blir...eh...blir for dumt.”

Bilde 10 – Ærlig: Informanten mener en trener må tørre å vise hvem han er. Her er det grunn til å tro at han viser skuffelse over sitt lags prestasjoner på dette tidspunktet.

Er det mulig for en trener å fremstå klar og tydelig til enhver tid? Informanten mener i hvert fall ærlighet er viktig.

” ...du må tørre å vise hvem du er. Det må du gjøre. Du kan ikke skjule deg....eh...for, for du blir gjennomskuet uansett...og da er det like greit å legge den på, på bordet og si at ”det her er meg.” Så får du...enten så får du akseptere meg eller så får du...kan du gå mot meg...eh.. så får vi jobbe med det. Det tror jeg er viktig.”

Oppnår respekt

Informanten mener han skaffet seg respekt blant sine lagkamerater da han selv var spiller. Dermed er det grunn til å tro at han også skaffer seg denne respekten for sine utøvere nå som han er trener. Han kommer inn på dette under intervjuet da han snakket om sine svake og sterke sider som spiller:

”...det pluss at jeg klarte å skaffe meg respekten til mine medspillere ganske hurtig...eh...fordi det er litt sånn...sånn en quarterback er i amerikansk fotball, du er nødt til å ha respekten deres hvis de skal høre på deg. Eh...og tro på det du sier. Og

det...den skaffet jeg meg ganske hurtig fordi at dem så at det fungerte. Og det...det hjelper selvfølgelig veldig på.”

Bilde 11 – Respekt: Informanten satt lite rolig på benken under 2 x 30 minutter mot Sandefjord. Spesielt utover i andre omgang da kampen var jevn, vandret han mye frem og tilbake. Her knytter han neven og jubler foran øvrige fra støtteapparatet og spillerne.

Tenker annerledes enn flertallet

Informanten forklarer at han gjerne prøver å skille seg litt ut fra mengden. Angående livsfilosofi, kommer han med et interessant utsagn som beskriver dette gjennom en historie han ble fortalt mot slutten av spillerkarrieren.

” ...det var... en barneskole i Danmark... så var det ei lita jente som satt og... ei lita jente som hadde tegning, form og farge, og hun tegnet alltid med sorte farger.... Også sånne... litt sånne triste bilder, ikke sant. For dem er jo sorte. Også... så jo... læreren det her, og det gjentok seg gang på gang. Også... ble det jo sånn som det ofte blir at folk innkaller til møter og sånne ting, ikke sant. Først var det skolen som tok gjennom dette her. Da kan det jo selvfølgelig være.... litt av hvert. Det kan jo være misbruk og det kan være alkoholisme, det kan være hva som helst, ikke sant. Og så tar det ofte den retningen der... så ble jo foreldrene kalt inn også... begynner dem å utrede litt... også viser det seg at jenta er...eh...fargeblind. Ikke sant. Så den der har jeg lært mye av, synes jeg. Det er lov å tenke før du... før du dømmer. Altså... det er lov å ta med deg litt... å dra det litt utafør den firkanten vi kanskje bor i...til hverdagen.... Jeg prøver liksom å jobbe litt, eller... jobbe litt utifra det da.”

Motivator i rett kontekst

Informanten beskriver seg selv som en menneskekjenner og god motivator, noe han også mener er viktige egenskaper for en god trener. I den rette konteksten kan han være en god venn, men en tøff trener i andre kontekster.

”Også er jeg... jeg er flink med mennesker, mener jeg selv da. Eh... jeg mener at jeg... jeg kan være en god venn hvis du vil, og jeg kan være en trener... en hard trener hvis du... hvis du vil det. Hvis du trenger å komme og snakke med meg så...så hører jeg selvfølgelig på deg. Også... prøver vi å løse det på den måten at... sånn det er best for deg. Som... som ikke trenger å være best for laget. Det som er best for den personen. For hvis den personen har det dårlig så kommer han aldri til å gjøre den... jobben for laget som han skal gjøre uansett.”

Skaper trivsel gjennom humør

Informanten er av den oppfatning at han er flink til å motivere sine spillere, noe som kan skape bedre trivsel i laget.

”...det viktigste er at folk trives... og at dem virkelig vil. Så, så... så er jeg flink til å motivere... eh... og så er jeg såpass barnslig at jeg klarer å være på nivået til hele spillergruppa. Eh... når vi... når vi tuller og har det artig og sånn og, så klarer jeg liksom også å ta hele veien ned. Det synes jeg. Eh... Og det... det er selvfølgelig viktig. Så ingen føler at dem detter utenom.”

Det sosiale miljøet er viktig for informanten og han er flink til å bruke humør for å øke trivselen i spillergruppa.

”...så er det det at, at jeg... fleiper mye med dem. Når dem gjør dårlige ting. Eh...så...så fleiper jeg med det. Hvis vi da har vunnet. Så fleiper jeg med det fordi at spilleren skal føle et lite stikk, og...og tar den ofte med meg også i to-tre dager. Eh...sånn at, så den blir harmløs til slutt. Så den ikke betyr noe. Eh...men at den, den kan svi litt til og begynne med. Men alltid med et, med et glimt i øyet i hvert fall.”

5.0 Diskusjon

I dette kapittelet vil resultatene fra studien bli kommentert og reflektert over med bakgrunn i det teoretiske rasjonale. Det blir belyst hva resultatene sier i forhold til tidligere forskning, og særtrekkene ved denne studien blir fremhevet. Videre kommer en metodisk diskusjon, og det blir diskutert om det er noen overføringsverdi i funnene. Avslutningsvis blir det reflektert omkring eventuell fremtidig forskning på området.

5.1 Resultatene og tidligere forskning

Som beskrevet tidligere er det gjort flere trenerstudier med ulike tilnæringsmetoder, og det foreligger noe dokumentasjon på de ulike aspektene ved trenerrollen.

En treners personlige egenskaper blir fremhevet som svært viktige hos informanten under forskningsintervjuet. Becker (2009) undersøkte hvilke personlige egenskaper utøverne verdsatte mest hos sine trenere. Omtrent samtlige egenskaper som Becker (2009) kom fram til i sin studie, passer til hvordan informanten beskriver seg selv. 18 amerikanske eliteutøvere i idretter som basketball, baseball, amerikansk fotball, fotball, volleyball og vannpolo skulle beskrive hvilke egenskaper en trener burde inneha for å fremstå som ”great coach”. Utøverne trakk frem egenskaper som innlevelse, inspirerende og entusiasme innenfor det emosjonelle aspektet ved trenergjerningen. Sosiale kvaliteter som ekte, ærlig og lojal ble også sett på som essensielle. Innenfor det psykologiske domenet ble disiplinert, konkurranseinstinkt, perfeksjonisme og organisert påpekt. I følge Becker (2009) karakteriserte utøverne sine gode trenere som profesjonelle, med karakter, med klasse og med respekt for andre. Selv om dette er utøvere fra USA, kan det trekkes paralleller til informanten da de fleste utøverne bedriver lagsport innen ballidretter.

Nash og Sproule (2009) undersøkte hvordan ni topptrenere kunne forklare deres utvikling mot såkalt ekspertstatus som trenere. Resultatene viser mye av de samme tendensene som informanten i denne studien beskriver som viktige for hans trenerutvikling. Informanten forteller blant annet at han utveksler erfaringer, ideer og tanker på telefon med flere av de andre eliteserietrenerne. Samtidig er han i jevnlig

kontakt med sin tidligere trener i Flensburg-Handewitt, Kent Harry Andersson, som fungerer som en slags mentor og støttespiller. De ni topptrenerne fra Storbritannia hos Nash og Sproule (2009) var trenere for henholdsvis fotball (3), svømming (3) og ishockey (3). Informantene hevdet at trenerkursene ikke hadde vært hovedkilden til deres trenerkunnskap, men trakk i stedet frem kunnskap fra andre kilder som blant annet erfaring og refleksjon, personlige egenskaper, nettverksbygging og filosofi som grunnleggende aspekter ved deres utvikling mot det å bli topptrener.

Dorgo (2009) gjorde liknende funn som viste at en ekspert på styrke- og kondisjonstrening hentet det meste av øvelser, metoder og kompetanse gjennom erfaringer fra egen trening og det virkelige liv. Informanten i den studien hadde riktignok lang fartstid, og både bachelor og etter hvert mastergrad innen fagfeltet, men hevdet likevel at utdanningen ikke var den viktigste kilden til kunnskapen om styrke- og kondisjonstrening. Den amerikanske informanten hevdet også at instruksjon og veiledning av utøvere var noe han for det meste hadde tillært seg fra egne erfaringer, fremfor gjennom idrettsutdanningen.

Gjennom praktisk erfaring, observasjon av andre trenere, nettverksbygging, personlige egenskaper og erfaring fra det virkelige liv kan informanten i denne studien ha opparbeidet seg tilstrekkelig kunnskap som gjør han til en topptrener i håndball. Tross mangel på trenerutdanning og annen formell utdanning. Dette er i tråd med hva blant annet Dorgo (2009) og Nash og Sproule (2009) beskriver i sine respektive studier. Det bør likevel påpekes at også disse studiene er kvalitative, og en dermed skal være forsiktig med å generalisere. Likevel kan en se en tendens som har en overføringsverdi mot funnene i denne studien.

Debanne og Fontayne (2009) gjorde en studie på en suksessfull håndballtrener og hans kognitive prosesser i kampsituasjoner. Informanten hadde vært trener for sitt landslag i 15 år, og vunnet fem medaljer i OL og VM. Det som er verdt å merke seg fra denne studien er at det meste av informantens kommunikasjon med spillerne på banen skjedde via lagets playmaker. Dette er med på å underbygge all den taktiske kunnskapen om håndballspillet informanten i denne studien har lært opp gjennom en lang og innholdsrik karriere som midtre bakspiller og playmaker.

I følge Bloom, Durand-Bush, Schinke og Salmela (1998) har mange trenere en erfaren trener som gir tips, råd og feedback, både i deres utøverkarriere, men også i de første årene som trener. Som et resultat av dette oppnår de verdifull kunnskap og innsikt som er til god hjelp for å utvikle deres egen trenerfilosofi, og forbedre de fleste aspekter ved deres utøvelse av trenerrollen. Dette er i tråd med hva informanten i denne studien forteller i forskningsintervjuet. Både det at han har vært trenerens forlengede arm på banen, men også at han har brukt Kent Harry Andersson som en slags mentor. Mye tyder på at dette har hjulpet informanten betraktelig. Det kan virke som om informanten bruker Andersson som en slags støttespiller han ringer for å diskutere ulike problemstillinger knyttet til det daglige treningsarbeidet, utvikling av spillere, taktiske valg og formasjoner. På bakgrunn av dette kan en si at Andersson fungerer som informantens mentor i hans første år som trener (Bloom m.fl., 1998).

5.2 Særtrekk ved denne studien

Som påpekt i innledningen av studien har flere trenere i Norge gått direkte fra en spillerkarriere til en trenerrolle. Innenfor håndballverdenen finnes det flere eksempler på dette de siste 10-15 årene. Det er likevel gjort lite forskning på problemstillingen omkring hvordan tidligere utøvere overfører sin kunnskap fra spillerkarrieren til trenerrollen.

Forholdet mellom praksis og teori

Det er mye som taler for at når en utøver går direkte fra spillerkarriere til en trenerjobb, er vedkommende avhengig av å ta med seg kunnskap som er tillært fra erfaringen som spiller. Mye tyder på at informanten har tatt med seg kunnskap om de ulike aspektene ved håndballspillet fra sin tid som utøver og over til dagens trenerrolle.

Tendensen gjennom mesteparten av forskningsintervjuet viser at informanten er påvirket av hva han lærte fra tiden som spiller i tysk Bundesliga, og hvilke trenere han har tatt med seg nyttige tips fra. Informanten er opptatt av lagbygging. Han er opptatt av at hans spillere skal fremstå som et lag ute på banen. Samtidig skal det være en systematikk i spillet slik at alle spillerne er bevisste sine respektive roller. Tysk idrett er kjent for sin disiplin, og mye tyder på at disse holdningene omkring lagbygging og systematikk kommer fra tida i Tyskland. Nesten seks år som profesjonell i tysk

Bundesliga som midtre bakspiller og playmaker i Flensburg-Handewitt, kan følgelig være del av forklaringen på dette.

Et annet aspekt ved informanten som trolig også stammer fra hans selvopplevde tyske mentalitet, er hans bevissthet omkring avstanden til sine spillere. Han kan gjerne være en venn som lytter til spillerne som menneske utenfor banen, men holder en viss avstand sånn at det ikke skal være noen tvil om hvem som er sjefen. Ut i fra erfaringsbasert læringsteori kan en avlede at dette også er noe informanten er tillært fra tiden som spiller på Tysklands øverste nivå.

Flere ganger under forskningsintervjuet fremhever informanten nytten av å ha vært midtre bakspiller/playmaker i sin spillerkarriere. Hans styrke som spiller var å lese forsvarsspillet til motstanderen, og denne kompetansen er noe han har overført til sin rolle som trener. Likevel virker informanten reflektert over at det er en forskjell på å besitte denne kunnskapen, kontra det å bringe den videre til sine spillere. Gjennom informantens bevissthet omkring denne forskjellen, viser han en forståelse som kan være med på å gjøre hans gap mellom praksis og teori mindre (Johnson & Lindwall, 2000).

Hvis informanten klarer å samhandle kunnskapen om håndball, gjennom sin erfaring som spiller, med kunnskapen om trenerrollen som blant annet er tillært via læremestere, mentorer og inspiratorer, kan dette gjøre han til en bedre trener. Samtidig bør han erkjenne at gjennom trenerstudier vil han kunne øke sin refleksjon og bevissthet omkring det å utøve trenergjerningen på best mulig måte (Nash m.fl., 2008).

Mesterlære

Informanten har hatt mange trenere gjennom karrieren, og han har fått muligheten til å se hva som har fungert, og hva som ikke har fungert hos disse. Kent Harry Andersson, informantens trener de siste tre årene fra tida i Flensburg-Handewitt, er den han har lært mest av. Dermed er det grunn til å hevde at svenske Andersson har vært en slags mesterlærer for informanten i hans vei mot det å bli trener. Informanten bruker fortsatt Andersson aktivt som en diskusjonspartner omkring ulike aspekter ved

håndballspillet. Andersson hadde en filosofi som informanten og hans lag tok inn over seg raskt og forsto umiddelbart.

Informanten nevner også Gunnar Blombäck som en inspirerende trener som har lært han mye. Svenske Blombäck lærte Elverum-treneren blant annet hvor mye en kan presse egne spillere, og hvordan motivere på ulike måter. Informanten økte muskelmassen betraktelig den første tiden under Blombäcks ledelse i Viking og gikk fra 80 til 92 kg på om lag fire måneder. Samtidig fylte den svenske treneren opp kjøleskapet til informanten med sunn og næringsrik mat. Denne omsorgen og medmenneskeligheten for sine spillere er noe informanten gjerne vil bringe videre inn i sin trenerkarriere.

Gjennom erfaringsbasert læring underveis i spillerkarrieren har han lært viktige elementer ved det å være trener, men også ved håndballspillet. Mye tyder på at denne læringen har skjedd både bevisst og kanskje ubevisst ved å studere sine trenere (Nielsen og Kvale, 1999). Han er også av den oppfatning at for å bli en god trener, må du ha opplevd det selv. Med andre ord mener informanten at du ikke kan komme rett fra skolebenken til spillerbenken for å lede et topplag.

Som trenerens forlengede arm på banen i spillerkarrieren, lærte informanten mye om det taktiske spillet. I dagens trenersituasjon reflekterer og diskuterer han med lagets forsvarssjef om hvordan de skal håndtere motstanderens angrepsspill. Dette viser noe av ydmykheten hos informanten, og han er bevisst sin egen rolle som reflektert praktiker ved å ta med spillerne på råd.

Det er likevel på sin plass å nevne enkelte betenkeligheter ved teorien om mesterlære i forhold til informantens vei fra spiller til trener. Historisk sett foregikk læring fra mester til lærling gjennom tradisjonelle håndverksfag som for eksempel skomakere eller snekkere. Å være trener er en kompleks rolle (Høigaard, 2009) som krever flere personlige kvaliteter. Disse kvalitetene, metodene og prinsippene hos en trener kan være vanskeligere å oppfatte, eller etterstrebe for en fersk trener eller en spiller som samtidig skal fokusere på å yte best mulig ute på banen. I tillegg er det vanskelig å fastslå hvor mye tid som er brukt til diskusjon og refleksjon mellom Andersson og informanten i forkant og etterkant av trening og kamp. Samtidig kan det være en

styrke at han som spillende assistent i Århus GF 2007-08 sesongen fikk delta aktivt i prosessen omkring taktiske disposisjoner i samråd med hovedtrener Erik Veje Rasmussen. På den måten har overgangen fra spiller til trener gått gradvis.

Mestringstro

Informanten er en fersk topp trener med høy mestringstro på kunnskapen om håndball. Uten formell utdanning eller trenerkurs påtok han seg ansvaret med å lede Elverum Håndball, et av Norges beste lag de siste årene. Informanten hadde året før vært spillende assistenttrener i danske Århus, men å gå rett fra en spillerkarriere til en topp trenerjobb indikerer informantens tro på seg selv som trener. Gjennom en slik rolleoverføring viser informanten mestringstro, både som trener, men også på kunnskapen om håndball.

Opplevelsene fra tida i Tyskland blir fremhevet av informanten som viktige kilder til egen mestringstro som trener. Han sier han var trygg på hva han skulle gjøre da han ble trener. Disse uttalelsene tyder på at han tar med seg kunnskap og ferdigheter fra tida som spiller (praksis) til rollen som trener (samhandling av praksis og teori).

Trenerambisjonene til informanten er høye. Han vil gjerne bli både landslagstrener for Norge, men også trener i sin tidligere klubb, Flensburg-Handewitt. Å uttale slike høye målsettinger vitner om høy mestringstro. Skal han bli trener i Tyskland, må han ha trenerlisens. Informanten har planer om å ta dette engang i framtiden, men uttrykker skepsis til å begynne nederst på stigen for trenerutdanningen. Mye kan tale for at informanten hadde nådd sitt potensielle trenernivå raskere jo før han begynner på denne utdanningen. Gjennom litteratur, kurs, seminarer, oppgaver og diskusjoner med deltakere og kursholdere, er det grunn til å tro at informantens refleksjon omkring trenerrollens ulike aspekter vil øke.

På en annen side bør det nevnes at for høy mestringstro hos en fersk topp trener kan gjøre fallhøyden stor om informanten ikke lykkes. Omgivelser som media, motspillere, andre eliteserietrenere, publikum, sponsorer, og kanskje også egne spillere, kan komme til å sette spørsmålstegn ved informantens metoder om resultatene skulle utebli. Det er likevel liten grunn til å kritisere informantens første sesong hvor han kun har styrt laget fra benken. Resultatene viser at sesongen har vært

en suksess. Med sølvplass i serien førte informanten Elverum Håndball til klubbens første seriemedalje noensinne. I tillegg ble det NM-gull og 3. plass i sluttspillet.

Personlige egenskaper

Informanten mener personlige egenskaper er sentralt for en topp trener. Dette er i samsvar med hva Becker (2009) hevder i sin studie. Vinnerinstinktet til informanten er dokumentert gjennom sitater i kapittel 5. Mye kan tyde på at denne vinnerviljen har vært en viktig drivkraft i hans mål mot det å bli en topp internasjonal spiller. Klarer han å overføre dette vinnerinstinktet til sitt lag og sine spillere, er det grunn til å tro at dette kan gjøre han til en bedre trener. I den forstand at en treners suksess bl.a. måles i prosentvis tap-vinn-statistikk (Horn, 2009).

På en annen side kan vinnerviljen bli for sterk slik at den blokkerer en fornuftig og hensiktsmessig ledelse, rettleiding og veiledning av laget og enkeltspillere under kamp. Under kampobservasjon av informanten virket han meget engasjert, dedikert, og tilstedeværende, men samtidig så det ut til at han trakk seg unna benken ved enkelte anledninger for å roe seg ned, klarne tankene og reflektere over andre tilnæringsmåter til egne spillere og motstanderens taktikk. Muligens er dette et bevisst handlingsvalg og kanskje tegn på god selvinnsikt.

5.3 Metodisk diskusjon

Det er en fare for at jeg med min bakgrunn som pedagog, erfaring fra idrettens verden og teoretiske kjennskap til dimensjoner knyttet til trenerrollen, blir forutinntatt og at dette gjenspeiles i analysen av dataene. Informanten opplevdes imidlertid svært ærlig under dybdeintervjuet. Ved å skape en trygghet og fortrolighet mellom forsker og informant er det større sjans for at informanten svarer ærlig på det forskeren lurte på (Kvale, 2009). Forskningsintervjuet ble gjennomført på en slik måte at informanten fikk anledning til å gi en grundig besvarelse på de spørsmålene som hadde blitt utformet på forhånd, samtidig som jeg forsøkte å følge opp informasjonen som ble gitt underveis.

Dataene som fremkommer gjennom denne studien, kan bli diskutert med tanke på validiteten av rapporteringen, men også reliabiliteten ved transkriberingen av intervjuet kan diskuteres. Som nevnt er dette en tidkrevende prosess, men det kan

også være innslag av tolkning. En kan transkribere på ulike måter, og Kvale (2009) forklarer at to forskjellige forskere muligens kan transkribere på to ulike måter. Gjennom et lydopptak får en ikke tak i visuelle aspekter som for eksempel ansiktsuttrykk og kroppsspråk. Samtidig kan en annen forsker ha en ulik oppfattelse på hva som er nøling, pauser og latter av opptaket. Denne problemstillingen kan være et diskusjonstema i forhold til transkriberingens intersubjektive reliabilitet.

Likevel hevder Kvale (2009) at det er umulig å svare på hva som er en korrekt transkripsjon. Det er mer nyttig å finne ut av hva som er den mest nyttige form for transkribering for denne studien. Derfor er intervjuet skrevet så ordrett som overhode mulig ved blant annet å beskrive pause (...) og latter (hehe). I tillegg er ord og setninger gjentatt der dette ble gjort av informanten selv.

En casestudie forsøker å frembringe en dypere forståelse omkring det spesielle, som for eksempel et fenomen, eller en person. Likevel er synet på case-studier svært delt. Enkelte hevder det kun er et tillegg til den ”virkelige” vitenskapen eller en kunstform (Kvale, 2009). På den andre siden er de som hevder case-studier gjør det mulig å finne det særegne ved mennesker og samfunnet de lever i (Andersen, 1997).

Under observasjon er det blant annet viktig for forskeren å være bevisst om den observerte ville gjort noe annerledes om han ikke visste han ble observert, hvor ofte handlingene inntreffer, og hva de mener med den aktuelle handlingen (Halvorsen, 2003). Det er vanskelig å stadfeste om informanten hadde en spesiell oppførsel under kampen mot Sandefjord fordi han visste han ble observert.

Utover i forskningsintervjuet ble informanten tydelig komfortabel med situasjonen, og han snakket en del på hvert spørsmål. Dette førte til at han enkelte ganger tidlig besvarte temaer det skulle spørres om senere. Dette ble løst på enklest mulig måte, ved at forsker spørrende sa til informanten at han allerede hadde snakket om det kommende spørsmålet, dermed ble det hoppet videre i intervjuguiden.

Reliabiliteten i forskningsarbeidet kunne ha blitt styrket ytterligere ved at for eksempel flere medforskere hadde lest gjennom rådataene. Det at flere forskere leser

resultatene og tolker utsagn fram mot avledete fortolkninger, sikrer større grad av pålitelighet enn om én forsker analyserer alt alene.

5.4 Overføringsverdi

På grunnlag av funn i en casestudie skal en være forsiktig med å generalisere. En forsker med annen erfaringsbakgrunn og forforståelse kan fremheve andre momenter ved resultatene.

Det er likefullt fristende å trekke paralleller fra informanten som kapteinstype og playmaker til flere av trenerne nevnt i innledningen. Utifra resultatene har informanten klart overgangen fra spiller til trener meget bra, og hans rolle som midtre bakspiller har mest sannsynlig hjulpet han i forvandlingen fra spiller til trener. Både Ståle Solbakken, Kjetil Rekdal, Henning Berg og Anja Andersen ble også sett på som såkalte kapteinstyper og spillere med lederegenskaper under deres aktive karrierer. I etterkant har alle hatt ulik grad av suksess som trenere. Med bakgrunn i dette kan det være grunn til å hevde at slike spillere kan ha en større mulighet for å lykkes som trenere etter endt utøverkarriere.

Som flere av de tidligere nevnte studiene påpeker (bl.a. Dorgo, 2009; Nash & Sproule, 2009; Debanne & Fontayne, 2009) og som funnene i denne studien signaliserer, kan det være at ansvarlige for trenerutdanninger bør reflektere mer over hvordan disse er lagt opp. Informanten føler seg godt nok forberedt til å lede et toppserielag i håndball med bakgrunn i erfaringer fra egen spillerkarriere og selvopplevde trenere. Sett i lys av dette kan det tenkes at trenerutdanningene bør ta mer høyde for deltakernes praksiserfaringer. Både når det gjelder søknad og opptak til trenerutdanningene, men også med tanke på formen disse kursene har. Som denne studien viser, og tidligere studier (Dorgo, 2009; Nash & Sproule, 2009; Debanne & Fontayne, 2009) også indikerer, er det viktig å se på betydningen av praksis hos spillere, trenere, og tidligere spillere som blir trenere. Selv utøvere og trenere uten formell kompetanse tar med seg sin erfaringsbakgrunn inn i en ny rolle som trener.

Kanskje kan det også være et signal til næringslivet om at kompetente personer uten lederutdanning, men med lang erfaring fra selskapet eller virksomheten, kan håndtere en lederrolle vel så godt som en nyutdannet leder fra en utdanningsinstitusjon. Det

finnes sikkert mange personer innen både idrettens- og næringslivets verden som har dratt med seg mye kunnskap fra sin praksis, og som muligens godt mestrer en overgang til den teoretiske virkeligheten, selv uten formell kompetanse på området.

For å øke overføringsverdien ytterligere i denne studien, kunne antall informanter ha blitt økt, men da ville det ha blitt en annen studie. Metodene måtte ha blitt endret, og en ville ikke ha fått like inngående svar ved for eksempel kvantitativ metode i form av spørreskjema. I tillegg ville det muligens ha vært vanskelig å finne informanter på liknende stadier i sin trenerkarriere, og med tilnærmet lik spillererfaring.

5.5 Avslutning

Avslutningsvis drøftes noen tanker omkring veien videre og eventuell videre forskning.

Veien videre

Med tanke på fremtidig forskning på området, kunne det ha vært interessant å øke antall informanter og utført en tverrsnittsstudie hvor flere undersøkes samtidig og sammenliknes. Dette under forutsetning at det finnes tilstrekkelig antall informanter med noenlunde lik erfaringsbakgrunn som informanten i denne studien. På en annen side kunne det også ha vært spennende å følge informanten tettere over en lengre periode gjennom en longitudinalt studie for å skape et bredere bilde av hvordan han tilegner seg ny kunnskap omkring håndball, trenerrollen og hans karrieremessige utvikling.

En annen interessant problemstilling omkring ferske trenere uten formell trenerkompetanse, kan være å sammenlikne deres erfaringer og utvikling med trenere som har trenerutdanning. Likevel kan dette være en kompleks prosess å undersøke da trenere med topp trenerutdanning innen sine respektive idretter, nødvendigvis også har flere års erfaring på veien mot en formell trenerkompetanse.

Referanseliste

- Aanstoos, C. (1983). The Think Aloud Method in descriptive research. *Journal of Phenomenological Psychology*, 14(2), 243-266.
- Alfstad, H. (2002). "Kan relasjonen familiært trener-utøversamarbeid og kan læringsadferd sett i lys av mesterlære og situert læring og i en slik relasjon forklare suksess?" Hovedfagsoppgave. Høgskolen i Agder og Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet.
- Andersen, S. (1997). *Case-studier og generalisering: Forskningsstrategi og design*. Bergen-Sandviken: Fagbokforlaget.
- Bandura, A. (1993). Perceived Self-efficacy in Cognitive Development and Functioning. *Educational Psychologist*, 28(2), 117-148.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The Exercise of Control*. New York: Freeman.
- Becker, A.J. (2009). It's not what they do, it's how they do it: Athlete experiences of great coaching. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 4(1), 93-119.
- Bergren, F., Ibsen, B & Jespersen, E. (1987). *Idrættens trækfugle*. Rapport om instruktøruddannelse og instruktørarbejde i folkelig idræt. København: DDGU & DDSG & I.
- Bloom, G.A., Durand-Bush, N., Schinke, R.J. & Salmela, J.H. (1998). The Importance of Mentoring in the Development of Coaches and Athletes. *International Journal of Sport Psychology*, 29, 267-281.
- Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of Human Development. Experiments by Nature and Design*. Mass.: Harvard University Press.
- Cassidy, T., Jones, R. & Potrac, P. (2006). *Understanding Sports Coaching: The social, cultural and pedagogical foundations of coaching practice*. New York: Routledge.
- Chase, M.A., Feltz, D.L., Hayashi, S.W., & Hepler, T.J. (2005). Sources of coaching efficacy: The coaches' perspective. *International Journal of Exercise and Sport Psychology*, 1, 7-25.
- Debanne, T. & Fontayne, P. (2009). A Study of a Successful Experienced Elite Handball Coach's Cognitive Processes in Competition Situations. *Journal of Sports Science & Coaching*, 4(1), 1-16.
- Denzin, N.K. & Lincoln, Y.S. (red.) (2003). *Collecting and interpreting qualitative materials*. Thousand Oaks, Calif.: Sage.
- Dorgo, S. (2009). Unfolding the Practical Knowledge of an Expert Strength and Conditioning Coach. *Journal of Sports Science & Coaching*, 4(1), 17-30.

- Feltz, D.L., Chase, M.A., Moritz, S.E., & Sullivan, P.J. (1999). A Conceptual Modell of Coaching Efficacy: Preliminary Investigation and Instrument Development. *Journal of Educational Psychology*, 91(4), 765-776.
- Feltz, D.L., Short, S.E. & Sullivan, P.J. (2008). *Self-efficacy in Sport: Research and strategies for working with athletes, teams, and coaches*. Champaign. Human Kinetics, Inc.
- Enoksen, E. (2002). *Trenerrollen og dens betydning for så vel barneidrett som for internasjonal toppidrett*. Prøveforelesning for Dr. Scient. ved Norges Idrettshøgskole. Intern publikasjon. 22 sider.
- Gibson, J.J. (1979). *An ecological approach to visual perception*. Boston, MA: Houghten – Mifflin.
- Gilbert, W. & Trudel, P. (2003). Learning to Coach Through Experience: Reflection in Modell Youth Sport Coaches. *Journal of Teaching in Physical Education*. 21, 16-34.
- Grønmo, S. (2004). *Samfunnsvitenskapelige metoder*. Bergen: Bokforlaget.
- Halvorsen, K. (2003). *Å forske på samfunnet: En innføring i samfunnsvitenskapelig metode*. (4. utg.). Oslo: J.W. Cappelens Forlag as.
- Handal, G. og Lauvås, P. (1999). *På egne vilkår: En strategi for veiledning med lærere*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.
- Horn, T. (2008). Coaching effectiveness in the Sport Domain. I: T. Horn (Red.) *Advances in Sport Psychology*. (s. 239-267). (3.utg.). Human Kinetics, Inc.
- Holter, H. & Kalleberg, R. (red.) (1996). *Kvalitative metoder i samfunnsforskning*. Universitetsforlaget.
- Høigaard, R. (2009) Coaching efficacy – å ha tro på seg selv som trener. I: Johansen, B.T., Høigaard, R., og J. B. Fjeld (Red.) *Nyere perspektiv innen idrett og idrettspedagogikk*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.
- Johansen, B.T. (1997). *Kognisjon i orienteringsløp. Hvordan erfarer orienteringsløpere et orienteringsløp?* Doktorgradsavhandling. Institutt for Samfunnsfag, Norges Idrettshøgskole: Oslo. Lobo Grafisk AS.
- Johansen, B.T. (2007). *Hva er coaching i idrett?* – En tilstand for å fremme utvikling, læring og prestasjon. Årbok 2006. Arendal: Veiledernetverket i Agder.
- Johansen, B.T. (2009). Mesterlære i idrettspedagogikk – gammel vin i nye flasker?. I: Johansen, B.T., Høigaard, R., og J. B. Fjeld (Red.) *Nyere perspektiv innen idrett og idrettspedagogikk*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

- Johansen, B.T., Christensen, J.B., Enoksen, E., Fahlström, P.G., Hageskog, C.A. & Høigaard, R. (2009). *It is all about being together in love for sport: Motives for coaching among the Scandinavian elite coaches?* World Congress of Sport Psychology. Marrakesh, Marokko.
- Johnson, U. & Lindwall, M. (2000). Bridging theory and practice in sport and exercise psychology: A dynamic research-practitioner perspective. *Sport Psychology Conference in the New Millennium*. Halmstad. Proceedings.
- Jones, R.L., Armour, K.M. & Potrac, P. (2003). Constructing Expert Knowledge: A Case Study of a Top-level Professional Soccer Coach. *Sport, Education and Society*, 8(2), 213-229.
- Jones, R.L., Armour, K.M. & Potrac, P. (2005). *Sports Coaching Cultures: From practice to theory*. Routledge.
- Jones, R.L. & Wallace, M. (2005). Another bad day at the training ground: coping with ambiguity in the coaching context. *Sport, Education and Society*, 10(1), 119-134.
- Jones, R.L. (2006). *The Sports Coach as Educator: Re-conceptualising sports coaching*. New York: Routledge.
- Koch, T. (2006). Establishing rigour in qualitative research: the decision trial. *Journal of Advanced Nursing*, 53(1), 91-103.
- Kvale, S. (2009). *Det kvalitative forskningsintervju*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Lave, J. & Wenger, E. (1991). *Situated Learning: Legitimate peripheral participation*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Lerner, R.M. (1982). Children and adolescents as producers of their own development. *Development review*, 2, 342-370.
- Lincoln, Y.S. & Guba, E.G. (1985). *Naturalistic Inquiry*. Beverly Hills, Calif.: Sage.
- Nash, C.S., Sproule, J. & Horton, P. (2008). Sport Coaches' Perceived Role Frames and philosophies. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 3(4), 539-554.
- Nash, C.S. & Sproule, J. (2009). Career Development of Expert Coaches. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 4(1), 121-138.
- Nielsen, K. & Kvale, S. (1999). *Mesterlære: Læring som sosial praksis*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (2008). *Årsrapport 2008*. Oslo.

- Norges Idrettsforbund (2007). *Rapport til generalsekretæren: Evaluering av barneidrettsbestemmelsene*.
- Polanyi, M. (1966). *The Tacit Dimension*. Cloucester, Mass.: Peter Smith.
- Robson, C. (1996). *Real world research*. Mass.: Blackwell Publishers Ltd.
- Ronglan, L.T. (2000). *Gjennom sesongen: En sosiologisk studie av det norske kvinnelandslaget i håndball på og utenfor banen*. Doktoravhandling, Norges Idrettshøgskole.
- Ronglan, L.T. (2008). *Lagspill, læring og ledelse: Om lagspillenes didaktikk*. Oslo: Akilles forlag.
- Schön, D.A. (1987). *Educating the reflective practitioner*. San Francisco, Calif.: Jossey-Bass.
- Stelter, R. (1999). *Med kroppen i centrum: Idrætspsykologi i teori og praksis*. København: Dansk psykologisk Forlag.
- Sæther, T., & Berge, C. (2008). *I kampens hete: Og kreften er ennå ikke overvunnet*. Trondheim: Communicatio forlag.
- Yin, R.K. (2003). *Case study research: Design and methods*. (3. utg.). California: Sage Publications, Inc.

Andre kilder fra internett:

- Borud, E. og Rake, J. (08.02.2010, 10:30). - Bare tapere bruker idrettspsykologer. Hentet 09.02.2010, 13:36.
<http://www.vg.no/sport/ski/langrenn/artikkel.php?artid=589178>
- Eriksen, K. (10.02.2010, 13:11). Bjørndalen: - Svenskene burde vært mye bedre. Hentet 11.02.2010, 13:12.
<http://www.vg.no/sport/ol/2010/artikkel.php?artid=581529>.
- Tømmervold, P.M. (08.02.2010, 12:28). Svenskene håner Norge – igjen. Hentet 11.02.2010, 13:24.
<http://www.aftenposten.no/nyheter/sport/article3506852.ece>.
- Norges Idrettsforbund (02.05.2007). Medlemskapsrekord i norsk idrett. Hentet 16.02.2010, 18:14. <http://www.idrett.no/t2.aspx?p=9855&x=1&a=196656>.
- Engelsk-norsk ordbok
<http://www.tritrans.net/indexno.html>.

Vedlegg: Forskningsintervju

Transkripsjon av forskningsintervju med Christian Berge hjemme i hans egen stue i Elverum tirsdag 6. oktober.

- Hvordan vil du beskrive deg selv som person?

Eh.....Det var enkelt spørsmål, altså.....hehe.....Jeg er utålmodig. Jeg har et vinnerinstinkt som kanskje er litt i overkant. Og...jeg er... jeg er veldig motivert til ting som betyr noe for meg. Ting som ikke betyr noe for meg, som for eksempel skolegang, det klarte ikke å motivere meg, og da klarte jeg ikke å henge med fordi at det betydde ingenting for meg. Men ting som betyr noe for meg går jeg 100 prosent inne....og....og....sånn som i håndball går jeg inn 100 prosent og venter å få 100 prosent tilbake. Får jeg ikke det så....så blir jeg forbanna. Så det er litt sånn...jeg stiller og krav for at jeg gir så mye av meg selv. Eh....som trener da. Ellers så er jeg....jeg skulle ha spurt kona, vet du....hehe...neia, jeg synes nå sjøl at jeg er....altså...jeg er nok også litt egoistisk, men det tror jeg du må være for å...være idretts...eller for å drive med idrett tror jeg du er nødt til å ha et fokus på din egen prestasjon hele tida. Og da blir det til at du tar med det littegrann inni...eh...kjærlighetslivet og selvfølgelig. Fordi det har jo vært slik hele veien at det har blitt fokusert mye på meg...eh...når jeg har vært profesjonell og sånn...Og kanskje familien har kommet litt sånn i annen rekke, men jeg har prøvd å forandre litt på det nå, men det er ikke....det er ikke gjort på femøren det altså. Eh...helt klart ikke. Så...men...føler nå at jeg har fått en sånn fin balanse med familieliv og...og håndball. Hmm...Og jeg er også...jeg er jo i bedre sånn fysisk form eller jeg er ikke bedre fysisk form, men at jeg har mer overskudd til familien fordi du brant jo alt kruttet på trening før, ikke sant. Det gjør du ikke lenger. Da har du litt overskudd til...til familien. Eh...og det synes jeg balanserer ganske fint. Eh...ja. Ellers så er jeg snill...og...og ærlig. Jeg har blitt ærlig, var ikke ærlig før, men jeg har blitt ærlig. Eh...og...kanskje noe av det jeg hater aller mest er urettferdighet. Eh..da blir jeg riktig forbanna. Fordi...eh...folk skal behandles som...som...som du vil, sånn som du selv vil bli behandlet rett og slett. Eh..og... gjør dem ikke det så synes jeg at det blir...eh...blir for dumt. Ja.

- Når begynte du å spille håndball og hvorfor?

Jeg begynte sikkert å spille i 10-årsalderen, men...min far var jo trener for mine to eldre brødre, og...og når dem dro på trening da, de trente ofte fra 9 til 11 på kvelden, og...det ble jo egentlig for seint for en 8-åring å være med der. Eh...da lå jeg hjemme og grein helt til jeg fikk være med, husker jeg. Og...he...det vil jo si at jeg gjorde det ikke så jævlig bra på skolen dagen etterpå....hehe...sånn var nå det...eh....men jeg syntes det var utrolig artig å være med sammen med min far og mine brødre. Altså være med på det der...eh....ting som betydde så veldig mye for min far også, ikke sant. Eh...og... og så hvor mye han brant for det. Og sånn etter hvert så begynte jeg som 10-åring å spille, og så spilte jeg hele tida med eldre spillere. Eh...som har gjort at du hele tida blir hurtigere, sterkere, hurtigere, og bedre, ikke sant, enn å trene sammen med dem som er din egen alder. Så det var nok min far som først og fremst dro meg med. Eh...og at det skulle ta av sånn som det gjorde etter hvert, var det kanskje ingen som trodde den gangen. Jeg var ikke noe...jeg var ikke noe sånn talentfull eller sånne ting...eh...nei....så 8-9 år så begynte jeg vel å spille sånn på mitt eget lag i sånn i 10-årsalderen, tenker jeg. Mmm...Men jeg ble vel egentlig født med en håndball i hånda sånn som farsan sier fordi at...det lå jo baller hjemme hele tida, ikke sant. Så jeg holdt jo på uansett. Ja.

- Dine sterke og svake sider som spiller?

Eh...mine....min svake side var kanskje det at...eh...jeg var ikke så godt skyttende som...som de fleste var. Eh...men hadde et sånt ålreit skudd. Eh...og...og var dårlig i forsvar rett og slett. Der var...der var jeg ikke bra. Eh...jeg fikk aldri taket på det der, jeg var for lettlurt, rett og slett. Eh...til forsvaret, til forsvaret. Eh...min sterke side var angrepsspillet pluss det at jeg var flink til å lese...eh...forsvaret som var i mot oss. Og hvor, hvor, hvilket spill vi burde gjøre for å...få hull på det forsvaret. Eh...så jeg var ganske sånn taktisk og teknisk god...eh...skuddet holdt nok til en norsk liga, det var ikke noe problem, men når jeg kom til Tyskland så merket jeg kanskje at skuddet var litt sånn...ja...og begynte å jobbe litt med det. Det ble jo bedre det og, men...men...jeg tror nok det var den svakeste sida, det pluss forsvarsspillet. Eh...og fremoverspillet var...og det også...det pluss at jeg klarte å skaffe meg respekten til mine medspillere ganske hurtig...eh....fordi det er litt sånn...sånn en quarterback er i amerikansk

football, du er nødt til å ha respekten deres hvis de skal høre på deg. Eh...og tro på det du sier. Og det...den skaffet jeg meg ganske hurtig fordi at dem så at det fungerte. Og det...det hjelper selvfølgelig veldig på. Så...Ja...

- Var det noen andre idretter du drev med i oppveksten?

Åh, ja. Jeg drev jo nesten med alt, vet du. Jeg drev med bordtennis, eh...jeg drev med basketball, fotball selvfølgelig...og...så drev jeg å med volleyball en liten stund, men det var ikke...det...det...det var ikke helt min greie. Nei. Men jeg prøvde veldig mye. Eh...og litt landhockey har jeg og prøvd. Jeg synes det er artig å prøve... forskjellige ting, men det...det er kun håndballen som er tatt virkelig seriøst da. De resten av tingene er sånn...sånn...litt sånn for å prøve det og for å se om det var noe for meg. Ja...eh...Basketen ble for snilt, altså det ble for...det var ikke lov å røre hverandre og det var merkelig for meg. Eh...alle de andre idrettene ble litt sånn...eh...ja. Men det er jo, det er jo lagidrettene som fenger, ikke sant. Og derfor at fordi du møter nye mennesker og...og sosialiserer deg og...treffer folk. Det betyr veldig mye for å vinne noe sammen. Det var det som jeg synes var interessant. Hmm...

- Livsfilosofi? Trenerfilosofi? Håndballfilosofi?

*Eh...Jeg har jo lagt til meg en... **livsfilosofi** som...som jeg har hørt...altså det var en historie som jeg hørte og som jeg tenkte veldig på. Eh...Du kan jo få den historien. Det er jo... det var... en barneskole i Danmark... så var det ei lita jente som satt og... ei lita jente som hadde tegning, form og farge, og hun tegnet alltid med sorte farger.... Også sånne... litt sånne triste bilder, ikke sant. For dem er jo sorte. Også... så jo... læreren det her, og det gjentok seg gang på gang. Også... ble det jo sånn som det ofte blir at folk innkaller til møter og sånne ting, ikke sant. Først var det skolen som tok gjennom dette her. Da kan det jo selvfølgelig være.... litt av hvert. Det kan jo være misbruk og det kan være alkoholisme, det kan være hva som helst, ikke sant. Og så tar det ofte den retningen der... så ble jo foreldrene kalt inn også... begynner dem å utrede litt... også viser det seg at jenta er...eh...fargeblind. Ikke sant. Så den der har jeg lært mye av, synes jeg. Det er lov å tenke før du... før du dømmer. Altså... det er lov å ta med deg litt... å dra det litt utafør den firkanten vi kanskje bor i...til hverdagen.... Jeg prøver liksom å jobbe litt, eller... jobbe litt utifra det da. For den...*

historien likte jeg... **Trenerfilosofi** er jo det, altså en trener er jo... jobben min er jo rett og slett å få det beste ut av hver spiller til... til et gitt tidspunkt, ikke sant. Det... det er det som egentlig er... er... en treners jobb. Du skal få en spiller med selvtillit, du skal ha en spiller som klarer å prestere på et høyt nivå over lenger tid, og... og gjør jobben for resten av laget. For det er... altså... laget består av mange deler, ikke sant. Så vi skal... hver spiller har sin egen rolle som er egentlig klart definert, og...i... i vårt spill og den må han utfylle. Og hvis en ikke gjør det så gjør en ikke godt nok jobben sin godt nok. Eh... men min jobb er liksom bare å få den der... altså få lagt nok...eh... i den spilleren til at han har selvtillit nok til også tro på det. For hvis ikke spillerne tror på det du drar med deg inn så er du sjanseløs. Og... og... også rett og slett å utføre den jobben godt nok for at... for hele laget. Det er egentlig den... trenerfilosofien jeg har. Også... det er veldig viktig å ha med lojalitet også. Spillere som hele tida må være dødlojale for det endelige målet som er to poeng når vi står ferdig. Det hjelper ikke at spillerne da begynner å tenke på egen prestasjon hele veien. Hvis en gjør det så... så... så blir det vanskelig å skape et godt lag som jeg gjerne vil skape, da. Også skal... skal en selvfølgelig ha fokus på prestasjoner, men... du skal ikke fokusere sånn på at... Jeg sier ofte til spillerne at når dere skal forberede dere så går det ikke an å forberede seg på kamp sånn at du... ”i dag skal jeg score ti mål.” Sånn går det ikke an å forberede seg for kamp. Hvis du gjør det så spiller du som regel dårlig. Du skal forberede deg på dine oppgaver som du skal gjøre, eller...som du har fått tilskrevet din rolle. Eh....det er viktig. **Håndballfilosofien** er jo at det skal gå...eh... fort... eh... jo fort det går uten tekniske feil, jo bedre er det. Eh... og så er det litt det der at vi driver tross alt med underholdning, det, det tror jeg er viktig å ha med seg. Eh.. for, for folk kommer og betaler 100 kroner, 120 nå, tror jeg eller noe sånn, for å komme å se kamp, og da må vi underholde. Vi kan ikke... eh... vi kan ikke.... sette ut skoen der, og si ”spill” og tro at vi vinner...eh... det er viktig for meg. Eh... for det vi, det vi, det vi holder på med skal bety noe for... for dem som kommer og ser på. Eh... men det skal gå fort, ja... det skal være teknisk, og det skal være... sånn som tidligere, det skal være.... eh... et lag som står i fokus...eh... og det skal være... et hardt og tøft forsvarsspill. Eh... og egentlig er det et sånt kontringslag... ja, det er egentlig håndballfilosofien, og så er det jo det at det skal være satt i system. Altså det skal være systematisert... eh... vi skal ikke ha det sånn at vi driver og flyr en og en uten at vi vet hva vi gjør. Derfor har vi de rollene som er helt soleklare.

- Er dette noe påvirket av at du har spilt mange år i Tyskland?

Hmm... jeg har hatt veldig mange forskjellige trenere...eh... og har lært litt av alle, skulle jeg til å si.... men det er ikke noe tvil om at det som har fungert best er når det blir satt i system. Eh... for det er ofte sånn at... jo... oftere du klare å løse en oppgave, eller du kommer til en oppgave, ikke sant. Eh... og jo oftere du kommer i samme... samme situasjon hele tida, jo større sjanse har du for å løse den, ikke sant. Hvis du havner hele tida i nye situasjoner, så må du hele tida... løse den på nye måter... og det der slipper vi... fordi, fordi vi... terper sånn på at det oppstår når du, vi gjør det så oppstår det, også, også har en større muligheter til å løse den.

- Hva mener du er dine sterke og svake sider som trener idag?

Det er helt klart den... den... fysiske biten jeg står svakest på. Eh.. jeg virkelig ville ha hatt med meg en... en fysikktrener. Eh... for der... har jeg aldri... altså jeg har jobbet knallhardt fysisk selv, men det jeg gjør i dag er å ta det fra egne erfaringer egentlig. Så det er egentlig ikke godt nok. Jeg holder på å lese på det og prøver å forbedre meg på det, eller bli bedre på det, men... men jeg synes det er vanskelig når du ikke får innspill av noen som kanskje hadde, har den utdannelsen på det... så synes jeg det er vanskelig å komme seg videre med det. For du kan sitte å lese deg blå uten at du egentlig vet hvordan ting fungerer i praksis. Eh... så det blir litt sånn utifra egne... erfaringer. Og de sterke sidene mine er... tror jeg er det at jeg er flink til å motivere også klare også... å få spillerne til å tru på det. Det tror jeg kanskje er den sterkeste sida. Eh... Ja. Eh... jeg har kanskje en svak side til at når... når ting går veldig på tverke så må du prøve å ta tak i sånne... en del, og en del, og en del... Der er jeg kanskje den at jeg tar tak i alt på en gang. I stedet for å skjære det ut. Ja, altså jeg gaper over for mye. Eh... og det pluss at jeg forventer kanskje... i noen situasjoner, litt for mye av mine spillere. Eh.. ja. For det... altså du forventer at de er på et visst nivå. Ja, på banen og på trening. Jeg forventer at de er på et visst nivå, kanskje litt utenfor også at... spillerne er... er ikke voksne nok til å ta tak i livet sitt selv, og... kom seg på jobb i stedet for å ligge hjemme å sove, og sånne ting. Eh... det er ikke holdbart. For det... altså vi skal bli mennesker også, vi skal ikke bare være håndballspillere. Så... så, så er det litt om det at hvem vi er. Det er veldig viktig også å skape en identitet i et lag, synes jeg. Så jo mer... eh... profesjonelle vi er, jo bedre blir det sett på oss, ikke

sant. Jo større sjanse er det for sponsormidler og alt det der. Så... da må vi holde den profesjonelle linja overalt, vi kan ikke, vi kan ikke slurve på, på... på fire-fem ting.

- I forhold til den fysiske treningsbiten, som du nevnte, henter du hjelp fra noe sted, eller impulser? Sånn i forhold til grunntrening på sommeren for eksempel?

Sånn som jeg har gjort nå så har jeg hentet hjelp fra... Kent Harry Andersson. Eh... den treneren jeg hadde i Flensburg som har hjulpet meg, og han jobbet tett sammen med... en i Olympiatoppen i Danmark som drev fysisk trening der. Så jeg prøver jo hele tida å hente nye ting...eh... så... også fokuserer jeg kanskje litt for lite på den fysiske delen da... eh... i forhold til håndballdelen. Jeg tror nok spillerne føler det at de ville hatt litt mer fysisk trening. Nå gjorde vi det veldig mye i sommer... fysisk trening fordi vi hadde kontinuitet fra ett år, ikke sant. I fjor gjorde vi nesten ingenting fordi at vi måtte ta tak i noen deler, og så prøve å få gjort det hurtigst mulig. Hmm... så... jeg prøver å hente inn, men det er ikke alltid så enkelt som jeg hadde ønsket. For... jeg sitter jo her på telefon og han sitter nedi der, ikke sant. Så vet han ikke noe om hvordan mine spillere ser ut, hvor tunge dem er....eh... og hvor mye de tar i maks i knebøy, eller maks... så har jo funnet ut at det er sånn prosentregning da fra hva som er maks. Så jeg kunne gjerne tenkt meg å ha en som kom opp og...

- Når bestemte du deg for å bli trener?

Den datt egentlig litt for seg selv. Eller sånn... det ble egentlig bestemt uten at jeg bestemte det. Fordi kroppen min taklet ikke mer å være spiller. Eh... og så har det vært sånn at... når du er midtback så er du alltid forlengede armen til treneren, ikke sant. Eh... så jeg har jo hele tida hatt et tett samarbeid med treneren. Og... og lært meg veldig mange ting...og kunne egentlig mye håndball. Eh... så jeg visste hele tida at jeg hadde lyst til å bli trener. Jeg visste bare ikke på hvilket tidspunkt. Og når det tidspunktet kom så kunne jeg egentlig ikke gjøre så mye med det. Eh... fordi at det... da hadde kreften slått inn sånn at kroppen ikke taklet trening. Og jo mer jeg trente, jo verre ble det. Og hadde egentlig ikke noe lyst til å gi meg som spiller, jeg har lyst til å spille ennå, men jeg vet at det går bare ikke. Ja... så... Det ble egentlig bare bestemt

det siste året i Århus... og hvor jeg egentlig ikke klarte mer. Det gikk ut over familie, og det gikk ut over trivsel, det gikk ut over alt det der. Ja...

- Hva mener du kjennetegner en bra trener, og en mindre bra trener?

Åh, det er vanskelig... Den er vanskelig, den... Nei, altså det som kjennetegner en god trener tror jeg... det er den som gir hundre prosent av seg selv, og er villig til også... gå gjennom ild og vann for å få til det her. Det tror jeg, at en virkelig brenner for det. Også... om da så filosofien er feil så spiller det egentlig ikke så stor rolle hvis spillerne tror på han. Eh... Det, det... tror nok det kanskje... er... det er ofte det som skjer, ikke sant. At treneren kjemper til han blir sparka fordi spillergruppa ikke lenger har trua på det som skjer. Så det er jo egentlig det som.... men du kan jo være en god trener for det. Og da har du bare feil spillergruppe Så da må du ut og søke en annen plass. Så, så... det jeg tror da... jeg tror... for å være en god trener så tror jeg du må oppleve det selv. Jeg tror ikke du kan lese deg til å bli en god trener. Det tror jeg ikke. Eh... jeg tror det vanskelig også lære seg alle faser... altså spille... spillefasene uten å ha sittet der selv. Jeg tror ikke du kan bare lese i boka også... lese sånn også sånn, og så sitte å tegne opp og sånn, det tror jeg ingenting på. Du må nok ha prøvd det skal du... skal du...være i riktig gård...tror jeg....ja... Det hørtet sikkert ut som om jeg skrøt veldig av meg selv, det er sikkert noen som mener at jeg er en rævva trener og... hehe...

- Når du datt inn i treneryrket, som du sa, hvorfor ga det mersmak, hvorfor ville du fortsette med det?

Fordi jeg... kanskje først og fremst det sosiale. Eh... tror jeg. Det sosiale er fantastisk artig å være med på. Eh... og se at spillere lykkes... eh... med det vi holder på med. Det er kanskje det mest givende. Hmm... eh... men altså... sånn satt på spissen så hadde jeg egentlig ikke så jævlig mye valg. Eh... jeg har ingen utdanning, jeg har... satset hele... alt på å bli håndballspiller, og ble jo det. Og... har ikke tenkt på å ta utdanning i det hele tatt. Og... da hadde jeg ikke så mye valg, men har heller ikke... altså det er den eneste tingen jeg har lyst å holde på med. Sånn på hel... sånn på profesjonelt plan, ja... så er det det eneste jeg har lyst å holde på med. Fordi det gir meg så mye. Eh... så... så jeg trives veldig godt i den rollen jeg er i nå.... og det er

kanskje det som driver meg sånn... sånn for å gå på trening. Det finnes jo ikke en dag jeg tenker når jeg skal på trening at "fy faen, i dag orker ikke jeg å trene". Liksom sånn... jeg gleder meg til å gå også prøve det på trening i dag for å se om vi lykkes med det. Eh.. se om spillerne tar det eller ikke. Eh... så... så er veldig motivert for å gå... for å gå på treninga. Ja. Ja... Så det sosiale, og at vi klarer å... å.... å lage, forme et lag... eh... som hadde vært veldig artig. Ja....

- Neste punkt har vi kanskje snakket litt om, men når bestemte du deg for å prøve deg i treneryrket?

Jeg begynte jo... eh... under kreften, når jeg var kreftsyk så prøvde jeg meg jo i treneryrket, tok Heimdal et halvt år. Det var litt fordi at jeg skulle ikke ligge på sofaen, og komme meg ut. Også prøve å se om... om... jeg kunne være litt i bevegelse og... og kom litt tilbake til det igjen. Eh... og det ga også mersmak.

- Det var første gang du prøvde deg, og sto på sidelinja?

Ja, det var det. Eh... og... og det ga mersmak fordi... fordi spillerne hadde også trua på det vi drev med der. Eh... og ble egentlig bedre. Og det var artig å oppleve det. Så... jeg har, jeg har egentlig vært ganske heldig som trener så langt for det at jeg har liksom... medgang har jeg hatt hele veien. Hvordan det er i motgang så... så... så... det var en liten periode i fjor det var litt motgang, men... men... sånn i sånn stor motgang har jeg ikke prøvd meg ennå. Spillerne her har vært lojale mot det vi har holdt på med. Så... så... jeg har ingen... ingen i spillergruppa som sier "fy faen, hvorfor holder vi på med det her. Hva tenker du nå?". Den har jeg ikke møtt ennå. Så... når den dagen kommer så... så er det selvfølgelig også viktig å høre på spillerne. Men... men det er tross alt DU som er sjef og DU som er leder så da må du heller prøve å vri det til at... at...at... at... det som treneren kommer med, har... er sånn som vi skal spille. Også om du kan lure deg unna... lure deg gjennom noen omveier for å printe det inn i hodet på dem. For det er viktig med lojalitet. Ja...

- Hva betyr begrepet trener for deg, eller coach?

Eh... trener betyr for meg...

- Eller hva skal en trener gjøre?

Han skal... altså en trener for meg er den som... går foran. Eh... synes jeg. Også har du selvfølgelig spillere som går foran, men, men treneren skal gå aller først. Når det gjelder... eh... hvordan vi skal bli bedre. Også må du hele tida... ta tak i spillere som kanskje har mistet selvtillit. Eh... prøve å utvikle spillere videre. Eh... hele tida ha dialog med dem. Det går ikke an å gå på trening, også trene dem og så bare gå hjem igjen. Eh... og det samme gjelder spillerne. De kan ikke bare komme på trening, trene og så gå hjem igjen. Dem er nødt til å bruke litt etterarbeid, og sitte å tenke på hva vi holder på med på trening. Og det må selvfølgelig en trener gjøre i... stor grad. Sånn, sånn... som begrep for meg er det den som går først og foran for å... å vise kanskje vei på hvordan det skal være for at vi skal lykkes....ja... det tror jeg er det beste svaret jeg kan gi på den.

- Hvorfor tror du at DU kan gjøre en god jobb som trener?

Eh... jeg tror det har mye med den rollen jeg hadde som spiller. Fordi når du er den forlengede armen til treneren så, så... så får du sånn tett samarbeid med trenerne dine. Hmm... hvor du hele tida får vite egentlig kanskje... de der minste detaljene i spillet. Eh... og du får... den store helheten har du fra før av, ikke sant, men så går du inn også tar detaljene. Også... også... får sett dem egentlig. Også er jeg... jeg er flink med mennesker, mener jeg selv da. Eh... jeg mener at jeg... jeg kan være en god venn hvis du vil, og jeg kan være en trener... en hard trener hvis du... hvis du vil det. Hvis du trenger å komme og snakke med meg så...så hører jeg selvfølgelig på deg. Også... prøver vi å løse det på den måten at... sånn det er best for deg. Som... som ikke trenger å være best for laget. Det som er best for den personen. For hvis den personen har det dårlig så kommer han aldri til å gjøre den... jobben for laget som han skal gjøre uansett. Så det viktigste er at folk trives... og at dem virkelig vil. Så, så... så er jeg flink til å motivere... eh... og så er jeg såpass barnslig at jeg klarer å være på nivået til hele spillergruppa. Eh... når vi... når vi tuller og har det artig og sånn og, så klarer jeg liksom også å ta hele veien ned. Det synes jeg. Eh... Og det... det er selvfølgelig viktig. Så ingen føler at dem detter utenom.

- Hvordan motiverer du?

Jeg motiverer det utifra at vi skal være profesjonelle. Eh... det gjør jeg. Og spillerne vil, altså nå er jeg så heldig at jeg har spillere som vil bli bedre, dem vil gjerne spille håndball... eller bli håndballproff. Og for å gjøre det så vet egentlig jeg hva du må ha for å bli det. Og... og spillerne tror på at jeg vet det. Og da... da blir dem lojale mot det vi holder på med. Og... og trener etter det. Eh... nå datt, hva var spørsmålet igjen?

- Hvordan du motiverer?

Hvordan motivere, ja. Som jeg sier til dem, vil dere blir profesjonell så, så må dere komme på trening hver eneste gang med den innstillingen at jeg skal bli profesjonell. Gjør du det så blir du det. Hvis du ikke gjør det så blir du ikke det. Ja, så er det selvfølgelig andre ting også at du må spise riktig og alt det der. Du må forberede deg og sånne ting.... som jeg også snakker mye om. Eh... og, og... spillerne blir motivert av det. Også har vi jo selvfølgelig det der at vi skal vinne hver eneste kamp... som er veldig sånn, veldig stort og veldig enkelt å motivere utifra, men... også er det det at å gå inn i hver enkelt prestasjon til spillerne på trening og si at ”prøv å gjøre det nå.” ”Prøv det, Lindboe (spiller) om du kan gå rett opp og så skyter du ballen i høyre hjørnet. Så skal jeg love deg at åtte av ti av dem så scorer du mål.” Eh... også gjør han det og så blir han motivert av det, ikke sant. Ja... eh... og veldig mye sånne ting og... å jobbe med... med de små detaljene til spillerne. Sånn at dem føler at dem... at dem vokser da. Ja... og, og lærer noe nytt og... kommer videre. Ja...

- Hva var den største forskjellen fra å være spillende assistent trener i Århus GF Håndbold, til å bli spillende hovedtrener i Elverum?

Det var jo det, jeg hadde en merkelig rolle i Århus fordi det var jeg som styrte... alle treningene og så hadde han hovedtreneren en sånn managerrolle. Så han styrte taktikken på alle kampene, så jeg fikk være med å... eller jeg fikk være med å sette den opp, men jeg fikk ikke lov til å være med å styre det... i løpet av kampen. Eh... så, så forskjellen blir egentlig ikke så stor. Eneste forskjellen nå er at jeg har muligheten til å styre taktikken også i kamper. Ja... Så det er eneste det som er forskjellen. Eh... ja... så er jeg veldig glad for at jeg er ferdig med den spillende delen og, når du tenker

sånn trenermessig... så er det mye mer ro og struktur i det når du ikke spiller selv. Eh... det er det.

- Hvordan tror du din spillererfaring har påvirket deg som trener?

I veldig stor grad. Eh... jeg er veldig glad for at jeg har hatt så mange forskjellige trenere. Så du har liksom sett hva som har fungert og hva som ikke har fungert. Eh... først og fremst det der igjen at du er midtback, ikke sant. Eh... og har spilt i de, den tøffeste ligaene kanskje som er. Og det har jo hjulpet betraktelig på. Eh... men jeg har nok, altså det er den siste treneren jeg har hentet mest fra. Som heter for Kent Harry Andersson. Det er han som jeg har... har henta... altså jeg skjønnte filosofien hans veldig godt. Og, og den satt som et skudd fra dag én. Og vi skjønnte den som lag alle sammen. Og det er nok der jeg har hentet mest i fra. Eh... og så har du opplevd veldig mye da. Hele veien, ikke sant når du har opplevd alt fra... slåsskamper til alt mulig rart. Eh... så du har jo med deg den erfaringen og den tryggheten, så når jeg går inn i en trenerrolle så var jeg hele tida trygg på at jeg vet hva jeg holder på med. Det var aldri noe sånn... usikkert at jeg vet ikke om dette her er riktig. Eh... så jeg visste at det har vært riktig sånn at, eller ut i fra mitt hode da. Så er det sikkert mange andre trenere som gjør ting annerledes. Så jeg har jeg tenkt at "det her er riktig, det her gjør vi." Eh... og... og det tror jeg er viktig at du har, at du som trener går foran og viser at det her er virkelig riktig. Og gjør dere det her så blir det bra.

- Hva var det han (Kent Harry Andersson) gjorde sånn at dere som lag tok det så fort og så bra?

Eh... han ga ansvaret over, han dytta det på oss. Det, det var ikke han, altså for det første så ble han en del av laget. Eh... som tidligere har det vært i Tyskland at treneren var ute der, litt utafør, og vi spillerne var kanskje i opposisjon til treneren. Og... likte ikke treneren noe særlig. Gikk og slengte litt i korridorene og sånn. Eh... når HAN kom inn så stilte han seg midt i mellom oss og ble en av oss. Eh... og...og, og ga egentlig alt av seg selv. Eh...og det funket veldig godt altså, for at han bygde lag da, mens, mens de andre trenerne jeg har hatt, de har bygd spillere, hvis du skjønner hva jeg mener. Og det skal du selvfølgelig også gjøre så du skal liksom ha med en slags miks av det der. Ja... hmm... der har jeg tatt med meg mest fra. Ja...

- Hvem har du hentet inspirasjon fra?

Jeg har hentet egentlig fra... sånn håndballmessig så har jeg hentet fra alle mine trenere. Eh... det er, det er litt forskjell der når du trener... gamle spillere og når du trener yngre spillere. Yngre spillere skal styres mye hardere enn de som er litt 27-28 år. Eh...de unge spillerne skal trene mer, og du kan ikke liksom, selv om vi er et lag så kan du ikke trene alle sammen likt. Og det, det har du ikke sjanse til. Eh...så noen må trene hardere for å bli bedre, for å komme opp på nivået til nestemann og sånne ting. Og så er det viktig at dem som ligger på toppen ikke... sovner på sin posisjon, at dem også klarer å komme seg videre. Eh...og det lærte jeg veldig mye av, av...min første trener kanskje som, som, som... profesjonell da. En som var...Gunnar Blombäck, en svenske, som trente meg så hardt at det var nesten på kanten. Eh...og...men som trener har jeg brukt mye av, av filosofien hans. Eh...i hvilken grad det er lov å presse spilleren og kanskje motivere han.

- Han presset deg så hardt fysisk?

Fysisk, ja. Han presset, og presset, og presset. Nå kom jeg ned dit og veide...80 kilo, og fire måneder senere så veide jeg 92 kilo og det var nesten bare, bare muskulatur som hadde kommet på. Eh...så...så...han, han presset og presset, men samtidig så var han sånn at...at...altså vi tjente ikke noe gode penger den tida der. Jeg tjente nesten ingenting. Så han kom hjem til meg i...i kjellerleiligheten og fylte opp mitt og sa "spis det her." Og jeg betalte ingenting for det, ikke sant. Så han, han brydde seg virkelig da. Og det er viktig, tror jeg. Jeg tror det er veldig viktig at du bryr deg. Eh...at det ikke blir en jobb for deg. Hvis det blir en jobb så blir det slik at du går på jobben, og så er det hjem igjen. Så, så det må hele tida være med. Eh...og så var det kanskje Kent Harry, som, som jeg sa i stad som har...som klarte å bygge lag da. Så der gikk det opp et sånt lys for meg at oj, se her, ja. Det er faktisk...eller det er ikke verre enn det. For å skape noe...så er det i så fall bare å bygge et lag... Og det er jo ikke bare, bare, men, altså i hvert fall å begynne å bygge et lag.

- Hvordan gir du feedback og tilbakemeldinger til spillerne på trening og i kamp?

Ofte når jeg går til trening så, så forestiller jeg meg at...så har jeg satt opp treningen hva vi skal gjøre, ikke sant. Så forestiller jeg meg at SÅNN gjør vi det på trening. Altså vi utøve det sånn og sånn, og det blir sånn og sånn. Eh...mange ganger så blir det jo ikke det. Eh...også, også tenner jeg og sier at "hva i all verden er det vi driver med?" For, for du går jo hele døgnet med...med den ting at du ser for deg at det skal være perfekt, ikke sant. Sånn skal det utføres. Og da tenner jeg og sier at..."hva er det vi driver med?" Også...har jeg lært meg nå at...det er bare til et visst punkt du kan presse det gjennom. Eh...hvis du presser og presser og presser så presser du egentlig ikke noen ting. På spillere som egentlig ikke...mestrer eller ikke vil. Eh...og det er viktig...også si og erkjenne at "nei, det var feil." Altså at vi tar den ut igjen, bort med den. Altså sier til meg selv, ikke sant. Det her er vi faktisk ikke, vi er ikke gode nok til det her enda. Vi er ikke på det nivået her enda. Trekker den bort også...begynner jeg...eh...også er jeg flink til å gå til spillerne...eh...altså...gå til hver enkelt å si at "trener du mye nå så er du på laget." Eh...eller når vi spiller på ett mål så kanskje tar den... tredje rangerte vingen og setter i førstesekseren bare fordi at han skal føle at han nærmer seg laget. Eh...litt sånne ting så du hele tida...selv om han kanskje ikke gjør det. Så får han i hvert fall følt at han gjør det. Eh...og...og snakker egentlig veldig mye med spillerne. Og så er det det at, at jeg... fleiper mye med dem. Når dem gjør dårlige ting. Eh...så...så fleiper jeg med det. Hvis vi da har vunnet. Så fleiper jeg med det fordi at spilleren skal føle et lite stikk, og...og tar den ofte med meg også i to-tre dager. Eh...sånn at, så den blir harmløs til slutt. Så den ikke betyr noe. Eh...men at den, den kan svi litt til og begynne med. Men alltid med et, med et glimt i øyet i hvert fall. Eh...men jeg kan også tenne til å si at...jeg tok vel...den første turneringen min for Elverum så...tok, tok jeg et par spillere og klinte til virkelig for å sette meg i respekt. Og da var det sånn..."er du ikke lei av å bli pult i rævva og stå der som en idiot?" Da var det på dét nivået. Bare for å sette linja. Og så etterpå selvfølgelig gå å si at ja...eh..."nå skal jeg forklare deg egentlig hva jeg mente." Ja...men den, den har blitt...den er nå borte. Altså, det var liksom bare for å markere seg til og begynne med. Så den, den er ikke der lenger. Eh...ja. Også...i kamp da så... det er litt annerledes trening og kamp. Trening kan jeg være...skarp og...kanskje...være veldig direkte med spilleren. Og som kanskje også kan bryte selvtillit. I kamp så gjør jeg ikke det. Da handler det hele tida om neste ball, neste ball, neste ball, neste ball. På trening kan du gå å si at "det her er ikke bra nok." Det kan du også gjøre i kamp,

men hele tida ha med den "gjør nå heller sånn." Så...så du får...så spilleren skjønner hva du snakker om. Ja...

- På en litt mildere måte?

Ja, gjør det. Når det står om to poeng så...altså det er viktig å tenke på de to poengene som henger i luften der, ikke sant. Altså, vi skal bare ha dem. Også hvordan får vi tak i dem. Ja...

- Hvordan forholder du deg til spillerne utenom trening og kamp. Deres sivile liv, for å kalle det det?

Eh...ja, altså alle sammen er velkommen til å komme på døra mi. Også si at "jeg trenger å snakke." Og setter meg ned og tar tid til å snakke med dem, ingen problem. Og jeg drar ofte hjem til dem og hvis det skulle være noe. Eh...men jeg er ikke vennen deres. Jeg er ikke kameraten din. Eh...men jeg hører gjerne på hva du har å si. Jeg skal prøve å hjelpe deg så godt jeg kan. Eh...men, men...ikke misforstå at jeg er kameraten din altså. For det, det, det går ikke. Vil ha litt avstand til spillerne. Det må en ha. Eh...ellers så blir det en sånn drikkekompis...eh...så blir det...respektløst også blir det...ikke sant. Så...så...reglene mine er krystallklar. Jeg kan...altså, jeg kan gjøre alt...jeg kan gå gjennom ild for deg for at du skal få det bedre, men, men ikke misforstå at jeg er kameraten din. Jeg kommer ikke hjem til deg og spiller playstation. Det gjør jeg ikke. Selv om det også har skjedd. Hehe...men det er ikke noe jeg gjør hver dag. Nei...

- Hvordan engasjerer du deg i det de driver med utenom håndballen?

Du blir jo veldig sånn involvert gjennom håndballen fordi at spillerne kommer bort til deg og sier at "jeg har slutta med...altså jeg har gått fra dama, dama har flytta ut." Eh...og det synes jeg er veldig ålreit at de kommer og sier sånn for det viser at jeg har tilliten deres. Eh...og dem, dem...altså dem kommer ikke og sier det fordi dem presterer dårlig på trening eller noe sånn. Dem kommer for å forklare liksom...hva skal jeg gjøre nå. Eh...og, og skal vi snakke om det og sanne ting. Eh...og...det har vært veldig bra, sånn ellers og. I det sosiale livet er det viktig for meg å vite hva de

jobber med, eh...om dem er på jobben sin, og...litt sånne ting. Når dem står opp, hva dem spiser så det blir litt sånn, sånn...altså farsrolle, ikke sant. Der du går og passer på littegrann sånn hele tiden. Det er jeg som bestemmer når dem kan ta seg alkohol. Eh...sitt gjerne hjemme og drikk en øl eller to, tre-fire, ikke noe problem, men vi viser oss ikke på byen den og den helgen fordi at...vi skal tross alt være profesjonelle. Eh...og så får dem gjøre det om dem vil, altså hvis dem drar på byen da så vil det få konsekvenser. Men...altså...jeg kommer aldri til å sage noen fordi at dem har gjort det. Altså, det er jo lov til å gå på trynet et par-tre ganger, det er lov det. Men...men sånn, ja...og drar hjem og besøker dem litt og...

- Hva er det overordnede målet for trenergjerningen, eller målsettingen din i Elverum?

Ja... Det, det jeg vil er jeg vil skape en klubb som er så tett opp til profesjonell som overhode mulig, på norsk standard. Det er det jeg har lyst til. Eh...jeg har lyst til også...få Elverum til å sette på et kart og si at her er Norges håndball, det er her, i regionen her er, er vi best. Det er det jeg har lyst til. Det vil si å bygge opp...eh....altså...bygge opp hele...nå skal ikke jeg blande meg så jævlig mye i alt annet, men...altså...har nok vært der óg. Jeg har lyst til å bygge...alt mulig, altså vi har blitt bedre sportslig, vi har blitt bedre organisatorisk. Også er det en del ting det "skorter" på enda som medisinsk og sånn som det der. Jeg kunne virkelig gjerne ha tenkt meg å starta en Elverum-klinikk hvor vi hadde en fysioterapeut, og en kiropraktor, en homeopat, alt mulig rart, også sittet på en klinikk og sagt at "her, her går vi...og kom til oss." Og sånn som Rosenborg-klinikken er jo sånn. Også få gjort det enda mer profesjonelt.

- Hele systemer rundt laget og klubben?

Ja, gjort det på Terningen Arena, ikke sant (Elverums nye storstue som skal stå klar til julen 2010). Eh...og så få bygd inn det, og få en daglig leder og en...som er lønnet, eh...og en markedsansvarlig nå som er lønnet da, altså, vi skulle ha bygd mer. Få det ut, ikke sant, men ta ett skritt av gangen. Vi kan ikke spise over alt, og ta alt på engang, det klarer vi ikke. Men ta små steg hele tida.

- Så du føler at det er på vei til å bli enda mer profesjonelt?

Ja, det, det har vi blitt siden i fjor. Helt klart. Både på sånn organisatorisk og sportslig har blitt mer profesjonelt...og, og spillerne har blitt mer profesjonelle. Men det tar litt tid, det gjør det. For det ligger, det ligger en...det ligger en tradisjon i klubben her hvor...eh...de...de frivillige, altså de eldre frivillige har litt vel mye å si enda. Eh...fordi at...altså ting som har vært prøvd før det går det ikke an å prøve igjen liksom. Fordi dem tror at det har mislyktes...eller det mislyktes da så mislykkes det nå også. Eh...selv om tida har forandret seg. Eh...så det blir litt sånn å sitte litt fast i sporet våres. Klarer liksom ikke å komme ut av det faste sporet. Så det der har jeg mest lyst til å gjøre i Elverum. Selvfølgelig...skape en klubb som, som hele tida ligger i toppen.

- Hva er dine trenerambisjoner utenom dette?

Ja, jeg har egentlig...altså det er viktig for meg å uttale målene mine. Eh...for når dem er uttalt så er dem plutselig realisert. Å sitte og tenke inni meg at jeg har lyst til å bli landslagstrener så tror jeg ikke at jeg kommer til å bli det. Hvis jeg da heller går ut og sier "jeg har lyst til å bli landslagstrener og jeg tror jeg kommer til å bli det." På et tidspunkt. Eh...så er det i hvert fall realisert, og det, det har jeg lyst til. Eh...og så har jeg lyst til å trene...og så har jeg lyst til å trene Flensburg-Handewitt. Jeg har lyst til å dra ned dit og trene det laget. Eh...men om det da er 10-15 år i tid, det, det har jeg ingen anelse på. Jeg har ikke satt meg, sånne mål har jeg ikke satt meg.

- Ikke noe tidsperspektiv?

Nei, ikke tidsperspektiv i det hele tatt. Så er det familien som skal være med på det, ikke sant så det vil jo være...det vil jo bety mye. Ja.

- Hva er det som gleder deg mest ved å være trener?

Det å...altså det å treffe, for du får jo et forhold til hver enkelt spiller. Det, det er kanskje det artigste. Eh...sånn sett. Altså familien min skulle nok heller ønske at jeg hadde en vanlig jobb fordi at å trene fra...fem til sju, seks til åtte når du har to, små

barn som skal legge seg i den perioden når de kommer hjem trøtt fra barnehage, og kona kommer fra jobb og skal ha begge ungene alene...så er nok hun...rimelig lei av det. Så hun kunne nok godt tenke seg at jeg hadde en vanlig jobb, men jeg er veldig takknemlig for at jeg får holde på med det jeg holder på med. Eh...men det som inspirerer meg mest er å komme på trening, treffe spillerne og høre hva dem har å si, hva dem har opplevd. Eh...og sånne ting. Det synes jeg er kjempe artig. Og at familien da også...bryr seg om hva som skjer inne i laget. Det er viktig for meg. At dem vil være med på kamper, og...han Emre (sønnen på 4 år) nå begynner å kjenne alle gutta, ikke sant. Eh...det er veldig artig. Han sitter og ser på tv og så sier han "Morten Post er best" og, og sånne ting betyr mye for meg. Ja...eh...at han også kommer, han kommer...altså at familien kommer også inn i det. For i Århus var det overhode ikke sånn. Der satt vi alene på et...et hus og...venta egentlig bare på at jeg skulle trene. Og det var tungt. Og så, og så er det jo veldig fint...altså...det er jo mange...her som vi har blitt gode venner med. Det, det er...ganske utrolig egentlig. Kommer som innflyttere inn hit, ikke sant og så blir venner med dem i løpet av veldig kort tid. Det tror jeg bare du klarer å skape gjennom en lagidrett. Jeg tror ikke det går an å gjøre det...eh...å komme til en by og få så mange venner på kort tid. For alle dem som spiller på laget mitt... er jo mine venner uten å være mine venner. Ja...pluss dem som er rundt da. Ja...

- Hva inspirerer deg som trener, coach? For eksempel spillerne, laget, familien, venner eller tidligere trenere? Hva er det som drar deg eller motiverer DEG i din trenerrolle?

Å få, å få spillerne bedre. Først og fremst. Og få dem ut i profflivet. Hvis dem virkelig vil det så skal jeg i hvert fall hjelpe dem til å komme ut. Men det skal ikke være for hvilken som helst klubb. Da skal det være for en god klubb. Eh...jeg gidder ikke at spillerne mine drar og spiller i 2. Bundesliga og sånne ting. Eh...men det er ikke noe som ville ha gledet meg mer enn at dem hadde fått til å bli profesjonelle for gode klubber. Jeg synes at alle sammen skal få...prøve det livet der for det er ganske utrolig egentlig. Ja. Det inspirerer meg mest, også se at spillerne tar...rettledninger. Altså at dem tar...eh...ting som vi, som vi snakker om. Og at dem da, som vi har snakket veldig mye om, at du kommer på trening, gjør ferdig treningen, går hjem og gjør etterarbeidet. Også viser det seg at dem gjør det. Sånne ting sånn at du hele tiden tar

noen skritt fremover. Det er veldig inspirerende, synes jeg....også familien er jo sånn, altså som sagt så har dem vært litt...selvfølgelig er det inspirerende for når, når vi kommer ned hit da så trives ungene kjempe godt i barnehagen, kona fikk jobb og trives kjempe godt på jobben. Eh...det letter jo på det trykket at du er håndballtrener og har den arbeidstiden. Det letter det trykket veldig.

- Hvordan utvikler du deg som coach? Du sa du leste deg litt opp på det fysiske, bl.a.?

Ja...jeg tror det er viktig også...det er viktig det her at...at du...jeg tror ikke du skal sette deg selv så jævlig høyt at du tror at du kan alt. Det tror jeg, da tror jeg du fort vil falle gjennom altså. Eh...og så er det viktig også...også høre på spillerne. Også høre hva dem har å si. Det er dem som står utpå der, midt oppi det. Eh, tror jeg er en veldig viktig del av det. Altså...Leo (spiller) for eksempel som er forsvarssjef for oss, ikke sant. Hvor jeg sier til han at det er du som styrer forsvarsbiten egentlig. Også tror jeg det er viktig for meg også høre på at, at...høre hva han sier, at han vil han det sånn, han vil ha det sånn. Så skal vi selvfølgelig gjøre det sånn. Det er ikke noe vits for meg å stå og overkjøre det. Eh...og det tror jeg ikke...det har fungert bra for oss. Så er det selvfølgelig det også høre på andre erfaringer. Eh...og så er det jo trenere du har mer...respekt for og som du gjerne vil høre mer fra. Og så er det trenere som du tenker "fy faen, det der var jo helt idioti." Eh...som er helt fjernt fra deg. Så...men...jeg har jo enda ikke tatt trenerutdannelsen så...

- Har du tenkt noe på det?

Det...ja...ja, jeg har jo tenkt det, men det som er problemet, for hvis jeg skal, hvis jeg skal være trener i Tyskland så må jeg ha papirer på at jeg er trener. Så må du ha det sertifikatet så slå i bordet med. Eh...men det jeg har trøbbel med, enda i hvert fall...jeg har ikke funnet den tida til å sette meg ned også høre på...foredragsholdere som egentlig...ikke kan det jeg kan. Skjønner du? Å bli opplært av en, av en...barneskolelærer når du er ungdomsskolelærer. Og det, det, jeg har ikke funnet motivasjon til å gå inn og gjøre det ennå for du begynner på et visst nivå, ikke sant. Og så begynner du å klatre, å klatre, å klatre, å klatre. Også...også starte på det

nederste nivået der...eh...jeg har ikke funnet motivasjon til det for der må du starte. Og...jeg gruer meg til å sitte å høre på det der. Jeg gjør det.

- Men du må ikke ha noe lisens i eliteserien i Norge, altså?

Nei, i Tyskland så heter det seg at én på benken må ha det. Så det kan godt være oppmann eller en spiller eller noe sånt. Men selvfølgelig skal du ha papirene. Eh...jeg kommer til å jobbe for å få dem.

- Hvis du ikke satset på en trenerkarriere, hva ville du ha jobbet med da?

Eh...litt...det jeg jobber som på dagtid, skulle jeg til å si. Jeg jobber litt med motivasjonskurs og...for å motivere dem som har...falt utafør samfunnet. Eh...kanskje narkomane og litt sånne ting. Eh...og...og jobbe for å prøve å få dem tilbake i arbeid igjen...og...livet oppe og går. Sånne ting synes jeg er veldig interessant. Du hadde ikke sett meg foran en, sittende foran en PC, og sitte i ro. Det kan ikke jeg. Jeg er nødt til å være i aktivitet og er nødt til å ha...å ha sosialiseringen, det må jeg ha. Det må være noen rundt meg hele tida. Så...jeg har jobbet litt med handikappede barn og jobbet litt med...unger ellers og. Også det synes jeg er interessant.

- Hvor viktig er personlige egenskaper hos en trener?

Det tror jeg er drit viktig. Det tror jeg.

- Hvorfor det?

Det skinner så gjennom hvis du, hvis du ikke snakker sant. Så tror jeg det skinner gjennom som bare det. Eh...Hvis jeg skal stå til laget mitt å si at...sånn og sånn skal vi gjøre det...men jeg vet egentlig ikke hva jeg snakker om. Så tror jeg ikke det er noen sjanse. Jeg tror ikke en har snøre...eh...altså...den der tror jeg er viktig...eh...også selvfølgelig alle andre personlige egenskaper der også. Eh...altså du må...du må tørre å vise hvem du er. Det må du gjøre. Du kan ikke skjule deg...eh...for, for du blir gjennomskuet uansett...og da er det like greit å legge den på, på bordet og si at "det her er meg." Så får du...enten så får du akseptere meg eller så får du...kan du gå mot

meg...eh.. så får vi jobbe med det. Det tror jeg er viktig. Jeg tror ikke du skal...holde...i gangene, det tror jeg ikke. Hvis det var et riktig svar på det spørsmålet, men...

- Det er ikke noe som er feil eller riktig her.

Nei, hehe...

- Tror du det er noen sammenheng mellom posisjon som spiller og de som går over til treneryrket? På hvilken måte?

Jeg tror det. Ja, jeg tror det er en forskjell, ja, helt klart tror jeg det. Eh...jeg tror nok at...at midtbacker har en litt større sjanse for å lykkes med, med...med treneryrket fordi du har vært i den dirigerende rollen hele livet. Eller hele livet, mens du var spiller. Så tror jeg nok det. Du har fått delta kanskje i trenerens innerste tanker så, så tror jeg at...du har en litt...større fordel enn de andre har. Eh...så er det selvfølgelig å få bringe det videre da...altså kompetansen er jo der, ikke sant. Men så er det jo det å få det, kanskje...kanskje få det ut da. Det ville jo være noe, noe...noe annet. For det har jo litt...har jo litt med hvem du er som menneske å gjøre, og litt sånne ting. Hvor tolerant du er og alt, alt mulig rart egentlig. Eh...men sånn som...kunnskapsmessig så tror jeg det er en fordel. Det tror jeg.

- Hvilke slags egenskaper som spiller føler du at du har tatt med deg til rollen som trener?

Eh...det er jo å være profesjonell...eh...først og fremst. Også det at...jeg vil vinne. Altså jeg vil bare vinne. Også får vi gjøre det som kreves for å vinne. Eh...også prøve å skape en vinnerkultur. Også tar vi av oss hatten hvis det er noen som er bedre enn oss...eh, men vi skal gå på banen for å vinne hver eneste kamp vi gjør altså, eller så er det ingen vits i å spille. Og slår dem oss da så gratulere, men vi prøvde alt vi kunne. Eh...så er det dager vi ikke lykkes selvfølgelig. Eh...men de to egenskapene...tror jeg...også det der til å sette meg i respekt og få spillerne til å tro på at det jeg driver med er faktisk riktig. Eh...for det gjorde jeg også som spiller.

- Har du det enorme vinnerinstinkt utenom håndballbanen også?

Alt...det er helt sykt. Hehe. Om det er ludo eller hva søren det er altså. Det skal bare vinnes.

- Hvordan får du spillerne dine til å spille slik du vil?

Eh...men det er ganske enkelt i grunn. Det er drit enkelt. Eh...for hvis du går til en spiller og sier at "gjør sånn nå," og spilleren lykkes akkurat der og da så, så skjønner spilleren at det her er faktisk bra måte å spille på. Så, så det er simpelt som faen, du kan gå til alle spillerne å si at "hvis vi gjør sånn nå og så går du opp fra ni meter her, så skyter du," og han scorer mål så føler han liksom at "ja, visst faen, det her var jo greit," ikke sant. Så, så...det finnes ikke noe hokus pokus i det hele tatt. Du skal bare gjøre det sånn at du lykkes med det. Så skal du bare ha krystallklare roller...altså at hver spiller vet hva dem skal gjøre i det systemet her. For hvis du begynner å tulle med rollene så, så blir det vanskelig, tror jeg. Også vi er nødt til å ha en sjef, og det er en som vil bestemme, og du må legge press der. Også...jeg kan ikke ha han Post (spiller, venstre ving) som løper rundt og tror at han er venstre back og sånne ting. Så du må spille etter det du kan og så må du holde deg der. Eh...altså få opp potensialet ditt, ikke sant. Selvfølgelig skal du trene for å bli bedre...hele tida. Men akkurat i kamp så må du...tenke at...ok, jeg skal gjøre det her for laget, og da skal jeg holde meg på...der jeg tror at jeg er, ikke sant. Som vi sier at du er kun så god som du er akkurat nå. Om du var god i forrige kamp, spiller ingen rolle for meg. Det er bare nå som gjelder. Eh...om du er god...om to år i framtida, spiller ingen rolle for meg. Jeg trenger deg til å være god akkurat nå. Så det...den jobber vi mye med.

- Hvordan oppdager du talenter i klubben eller regionen? Hvordan ser du et talent?

Altså...du ser det veldig fort hvem som har mulighet til å bli...en veldig bra spiller, eller ikke.

- Åssen ser du det?

Du ser det på bevegelsesmønster...eh...du ser det på...på kroppkontroll...eh...finter. Altså det taktiske går det alltid an å lære. Men de, de...fintene og det tekniske begynner å bli vanskelig når du kommer opp i en alder av 18-19 år. Altså begynne å lære dem noe helt nytt da, det, det tror jeg er vanskelig.

- Hvor tidlig mener du at en kan se et talent?

Ja, du ser det ganske tidlig altså. Eh...men sånn som meg selv, jeg var ikke noe kjempe spiller opp til jeg var 16. Det var fra 16 og ut egentlig at jeg begynte å bli god. Så, så opp til en sånn 16 så er det bare viktig at du hele tida...hvis du synes det er artig så driv med det. Hvis du synes det er artig så hold på masse med det. Eh...og...og tren det du har lyst til liksom. Og, og...og hvis du gjør det så kommer det kanskje et vendepunkt der det sier (knipser med fingrene) ”nå, der datt jeg av, nå begynner det å bli litt mer seriøst. For nå føler jeg at jeg behersker det og det og det.” Eh...men du ser ofte på de spillerne som har mulighet til å bli veldig bra. Så ser du at det ligger noe...noe spesielt i dem. Altså...X (navn på juniorspiller i Elverum) på rekruttlaget så så jeg han i fjor våres, og så tok jeg han til siden og sa ”du skal være med på A-laget.” For du ser bevegelsene hans er helt riktige, og det er...det er mye håndball i den kroppen.

- Hvor gammel er han?

Han er... 18 nå, men han er så liten av vekst, vet du så det er det som er problemet, ikke sant. Eh...og det kan vi ikke gjøre så mye med...så han må lære seg litt annen måte å spille håndball på.

- I hvilken grad legger du vekt på å få fram unge spillere fra egen klubb?

Jo, men det er altså...det er vanvittig viktig for oss, vet du for at vi bor jo her vi bor. Og...vi kan ikke dra rundt å kjøpe spillere hele tida, vet du. For det første så koster det alt for mye...for å få en islending til å flytte ned hit eller en danske eller et eller annet, det koster alt for mye penger. Så vi er nødt til også å starte å bygge våre...egne spillere. Eh...Hvis vi skal klare også...klare også hevde oss. Helt klart for at vi...altså vi kan kjøpe en og to spillere, men, men...basen skal liksom være...av elverumspillere

eller Hedmark da. Det skal være...spillere herfra først og fremst. Også...ja, det er jo litt synd når du... altså...at det ikke er noen håndballklubber på Hamar for eksempel, ikke sant som er en divisjon høyere eller et eller annet sånn. Eh...fordi at vi mister så mange talenter til fotballen. For at folk egentlig ikke...gidder å være med på håndball. For det er ikke noe, det er ikke noe lag som går foran der nede. Så...så...det er liksom litt mer enn bare Elverum , men liksom hele regionen.

- Hvordan følger du med talentutviklingen videre nedover i klubben?

Ja, men jeg har holdt på mest med rekruttene nå, for at...arbeidet har vært så, så...stort med A-laget. Eh...men, men det er en del rekrutter som, som har muligheten. Det er klart. Altså nå snakker jeg ikke bare om A-laget, men å komme seg også videre etter det. For det finnes en del spillere der som, som...som nå begynner å ta det seriøst. Og, og jobber egentlig seriøst ut i fra også komme seg videre. Ja. Så jeg prøver å følge med så mye som jeg får tida til.

- Hvordan vil du helst framstå som trener i forhold til omverden? Publikum? Media? Sponsorer?

Jeg prøver ikke å framstå sånn som jeg ikke er, føler jeg. Altså...jeg fremstår som jeg er. Eh...og, og...og egentlig...ikke tenkt så mye på hvordan jeg vil fremstå. Eh...jeg vil være seriøs. Jeg vil være så profesjonell som overhode mulig. Eh...og jeg vil vinne. Det er egentlig sånn jeg vil fremstå som trener. Eh...og selvfølgelig ut ifra det så er jo det...et kjempe spekter fra...folk som ser meg kjefte på spillere, folk som ser at jeg tar en øl med en spiller, ikke sant. Så det og...jeg har aldri liksom, aldri tenkt over det. Eh...så jeg er meg selv egentlig bare. Og så får egentlig dem...bare dømme meg ut i fra det. Det er egentlig ikke så viktig for meg. Det er ikke det. Altså...kaller da i hvert fall en spade for en spade hvis det skal være sånt, og...folk...jeg tror du kommer lengst med det. Det tror jeg.

- Hvordan forbereder du deg til trening?

Eh...det er litt sånn forskjellig. Sånn på kampdag og sånn så sitter du og tenker eller...når du nærmer deg kamp...og sitter og tenker...og har lest inn...eh...spillet til

motstanderen. Også begynner vi også...sette inn sånne små ting tidlig i uka kanskje. Om hvordan...du vil at vi skal være. Også siste dagen før kamp så...tar vi liksom det store og det hele. Eh...så det er, så det er mye sånn videoanalyse og sånn som jeg holder på med. Eh...ellers så er det kanskje at du begynner å tenke på...tidlig på de beste lagene. Sånn som Fyllingen, vi skal møte Haslum, ikke sant. Se hvordan dem spiller også...begynne å sette inn sånne bitte små ting som du også kan bruke mot andre motstandere. Så, så...så det er liksom sånn, prøver å finne en helhet i det. Og så er det dager der jeg kommer på trening totalt uforberedt...altså jeg er det jo. Det hender jeg er virkelig uforberedt. Og der jeg ikke har hatt tida til å forberede meg, også sagt at...ja, i dag tar vi det på feelingen. Og det, det funker til et visst punkt og så er det slutt. Jeg tror ikke, du kan aldri gå å ta det maks på feeling altså, også gå hver dag på feeling, det går ikke. Nei, eh...det går ikke, overhode.

- Hvor inkluderende er du i forhold til assistenttreneren og evt. andre i trenerteamet? Da tenker jeg på hvor inkluderende du er i forhold til taktiske valg, treningsopplegg osv.

Det er jeg som er sjef. Det er det. Eh...og det er fordi det er jeg som står med det...siste, det siste...altså ansvaret står jeg med til syvende og sist. Det er jeg som står der. Og må ta enten dritten, hvis den kommer og...selvfølgelig så, så...må jeg, vi må ha én sjef. Vi kan ikke ha mange sjefer. Eh...og inkluderende, altså nå, nå har jeg en assistenttrener som er så dyktig at jeg bare sier til han "gjør det du har, vil gjøre for strekspillere og ving," og så sender jeg egentlig bare han og dem over på andre sida. "Ta også gjør det du vil for den spilleren, også tren han til å bli god." Og da vet jeg at han er fullstendig...eh...han kan det der. Altså, han, han vet hva han holder på med. Fordi han har holdt på i mange år i Bundesliga og trent lag han og. Så...så...hører jeg på han hvis han ser noe på kampen eller noe sånn. Hvis han sier "der burde vi gjort noe," så hører jeg det selvfølgelig. Eh...jeg tror ikke at jeg vet alt og ser alt. Overhode ikke. Så jeg prøver å ta med meg, og høre på både hva han har å si og resten av spillerne har å si.

- Målvaktstrening? Du sa du hentet hjelp til fysisk trening? Hva gjør du i forhold til målvaktstrening?

Daniel...(assistenttrener) da sier jeg til Daniel "tren målvaktene," vi er tre målvakter og så går dem på rotasjon på treningene. Så trener han dem også. Så det er egentlig ikke noe jeg...legger meg borti. Eh...jeg legger meg borti sånn litt mer den...helheten for å få laget til å fungere, også driver han med de små, bitte små tingene. Nå maste jeg litt på bitte små ting, men du skjønner hva jeg mener.

- Leser du deg opp noe på litteratur om trenergjerningen/trenerrollen?

Nei, jeg ikke gjør det. Eller jeg har ikke gjort det. Nei, det er lenge siden jeg har lest noe om det nå. Jeg begynte, jeg leste faktisk noe i forgårs eller noe sånn, bare sånn på internett. For at nå skal jeg, altså, nå skal jeg starte opp et kurs i Stange, hvor det er et sånt motivasjonskurs og vi skal ha en treningsdag i uka. Det var liksom litt ut i fra den rollen. Hvordan du skal få...motivert folk som ikke er vant til å trene og sånne ting. Men...men sånn på det nivået jeg ligger som, som, som...trener for en eliteklubb så leser jeg meg ikke opp, nei. Det gjør jeg ikke... Det er veldig, jeg synes det er veldig artig å høre...når Fältnäs (Anders), treneren til Fyllingen, ringer meg, eller når treneren til Sandefjord, "Bulle" (Jan Christen Danielsen), ringer meg, så kan vi sitte å snakke, eller treneren til Runar, Gjesdal, (Vidar) så kan vi sitte å snakke i, i lang tid om hva vi synes er bra og hva vi synes er dårlig. Eh...sånn synes jeg er drit artig. Eh...fordi det føler jeg at du drar meg deg noe videre fra. Ja...men også å lese fakta...

- Snakker dere mye dere trenerne i mellom før og under sesongen?

Ja, vi gjør det. Ja, noen av oss, ja. Har et veldig godt...samarbeid, eller har en god dialog. Og så er det trenere som ikke, som ikke er til stede, ikke sant. Som vil gjemme seg og...tror at vi ikke vet det og det og sånne ting, ikke sant som er litt "koller og mål." Eh...sånn som jeg sier til Gjesdal og...ja, før vi skulle møte Runar. "Ja, du kjenner vel til de systemene der og der," ikke sant. "Ja, jeg har videoen fra tidlig i vår," ikke sant. For dem har jo det. Så bare...altså, da snakker vi sånn som mennesker i stedet, i stedet for å sitte her å prøve å lure hverandre. Så...det synes jeg er veldig interessant.

- Hvor mye styrer du spillerne utenom med tanke på kosthold, styrketreningsprogram, søvn, hvile? Hvor mye er du inne der?

Eh...jeg prøver å styre det så mye som jeg egentlig kan...ut i fra at jeg bor her og ikke hjemme hos dem, skulle jeg ti å si...eh...men jeg sier, jeg sier det ofte på trening. Sørg nå for å spise ordentlig for det du spiser i dag vil være påvirket på kampen i morgen. Sørg for å sove, ikke spille playstation til klokken to. Det holder ikke. Vi er nå profesjonelle så vi skal gjøre det her, og hvis du ikke gjør det så er du illojal mot de 17 andre som står her. For det er han tross alt. Og hvis de 17 andre velger også å gjøre det da, også ikke han så synes jeg det er illojalt som bare det. Hmm...kosthold har det alltid vært sånn for meg at...jeg har egentlig spist det jeg har lyst på. Eh...også prøvde selvfølgelig å spise de riktige tingene i forhold til kampdagene og sånn. Tidspunkt på kampdagen at jeg måtte spise fem timer før kampstart og sånne ting. Ellers ble jeg tung i magen og det var mye sånne ting, men sånne ting retter, eller er veldig individuelt og da så ting er jo sånn at du finner din hvor du skal være hen, ikke sant. Det var litt som han Lars (spiller) i fjor når Lars drev oppvarming så han ut som han, altså han peste og pusta og alt mulig rart, var forbanna når han bommet på skudd og...så går jeg bort til Lars og sier ”det spiller da ingen rolle for vi har da ikke startet kampen ennå.” Sant, ja. Han var stakk stiv i beina han før vi startet kampen. Og spurtet, og hoppet og herjet. Så det er liksom det der å finne det der at, jammen, løp deg nå varm da. Trenger ikke noe mer enn det. Det er ikke nå det gjelder. Eh...så det er litt sånn med de andre tingene og. Men...altså playstation etter 12 altså, det, det går ikke. Sånne ting er...for det...ja. Du skal være med å bidra dagen etterpå.

- Har du noen form for spillersamtaler og eventuelt hva slags form er dem?

Ja, men det er veldig litt sånn, sånn...spillerne kommer bort til meg og sier ”jeg vil snakke med deg.” Også...har vi hatt noen spillersamtaler med spillere som har vært...litt ut av form, og hvor jeg egentlig har presset på litt for hardt, også fått en reaksjon.

- For å prøve å finne grunnen til at han er ute av form?

Nei, altså...bare, litt sånn kanskje...dytta han ekstra nedi dritten, også får du en negativ reaksjon, og så går du hjem til han etterpå og sier at "hei...selvfølgelig...altså, vi skal bare. Jeg gjør det bare fordi jeg vil ha deg opp." Og så begynner du å bygge igjen, ikke sant. Også får du han opp etter hvert. Eh...så...de samtalene har vi. Eh...så har vi litt sånn...altså vi...jeg tror det er viktig at du har det glimtet i øyet hele tida og snakker med spillerne dine. Hvis du blir veldig sånn seriøs og du skal spise havrekli og du skal spise pasta, du skal sove da, det tror jeg blir jævlig kjedelig etter hvert. Det tror jeg blir drit kjedelig. Så...så spillersamtalene våres er egentlig det at vi...det handler om å prestere når vi skal prestere. Det er det som er tingen. Vi trenger ikke å prestere hver jævla da på trening, men når vi skal prestere så skal vi være der. Og så kan du gå for 90 prosent, 80 prosent på trening en gang, det er greit det, men du kan ikke gjøre det tre dager på rad. Eh...vi snakker mye om sanne ting... Men det er ikke noe sånn...det er ikke noe sånn hver uke så har jeg den spilleren og den spilleren, jeg har ikke noe sånn, jeg. Nei...

- Har du noe slags utviklingsmål for spillerne? For eksempel han skal fokusere på det denne uka her, eller han skal gjøre det denne måneden?

Eh...spillerne er såpass gode at dem tar det så jævlig fort. Eh...så når du sier til spilleren "gjør det," så gjør han det. Og lykkes veldig ofte med det. Også glemmes det igjen, også må du liksom ta å hente det fram igjen. Men sånn som...sånn konkret utviklingsmål at han skal lære seg, og gjøre det og det og det. Det har jeg ikke i det hele tatt. Vil gjerne at strekspilleren står rettvendt der og gjør det veldig ofte i perioder, men så glemmer han seg igjen. Ikke sant, og...det er veldig sånn håndball er. Å bygge et lag, det er veldig sånn repetisjonsarbeid altså. Gud jæven meg altså så mange ganger vi har holdt på med de samme tingene på trening. Om igjen, og om igjen og om igjen. Det skal ligge i ryggmargen til slutt. Det er ikke...det skal ikke være...altså det er ikke tilfeldig han som skal bestemme. Det er det vi...det som virkelig ligger i ryggmargen, og vårt reaksjonsmønster ut i fra de gitte oppgavene, det er det som skal bestemme hva vi skal gjøre. Eh...så...ja.

- Åssen er forholdet til resten av klubben? Styret? Administrasjonen?

Det er...veldig bra. Helt klart. Eh...hadde vel litt problemer med sportslig styre når det ble nyinnsatt. Eh...fordi at...det dem...altså alt vi holdt på med i fjor ble liksom forandret på, og da følte vi kanskje litt sånn at...ja, ja, men alt vi gjorde i fjor var faktisk ikke feil, det var også en del riktige ting der. Som kanskje ikke hadde vært nødvendig å forandre på. Eh...og hadde litt trøbbel med det. Jeg hadde litt trøbbel med styret at, at det er den gamle generasjonen som sitter enda. At vi ikke får, får noe gjennomtrekk. Det er for gammelt det som sitter der. Men jeg har slått meg til ro med at vi må ta...mindre steg av gangen. Til sponsorer så...er det litt sånn anonymt forhold som jeg egentlig ikke ønsker at jeg skulle hatt. Jeg kunne tenkt meg å ha vært mye mer rundt til sponsorene og snakket med dem.

- Synlig?

Ja, mye mer. Sponsorene benytter seg ikke av oss i det hele tatt. Eh...litt den trauste hedmarksgeira, tror jeg. At dem ikke er villig til også...også bruke oss gjennom å...få litt fart eller...blest om, om...firmaet sitt. Media har jeg et kjempesforhold til. Eh...jeg har egentlig blitt...sur bare et par ganger. Da jeg egentlig trua med å kline han ned en gang, og...hehe... Men vi ble fort venner igjen etterpå. Men det var sånn...stakk mikrofonen oppi trynet på meg, ikke sant, og var...ja...det var et eller annet dumt spørsmål. Sånn at det tiltet for meg. Eh...men ellers veldig greit. Altså det er jo ikke noe VG-media her da. Og vi...altså...vi styrer ikke hva de skal si, men dem er veldig flinke til å skrive positivt om oss. Det er ikke snakk om at...altså det finnes mye negativt å skrive om og. At folk har dummet seg ut i fylla og sånne ting. Vi kan også godt feste sammen med...journalistene. Noe som jeg liker veldig godt for da...knytter du bånd til dem. Eh...og da vet du at du ikke får den der...at du får det på trynet. For nå skal jeg faen meg ta deg. Og har du allerede blitt såpass nære venner at vi, at vi, at vi...gjør ikke det da. Det er viktig. Ja.